

Бора

БОРА ЂОРЂЕВИЋ

Шта је песник хтео да каже

**BORA ĐORĐEVIĆ
ŠTA JE PESNIK
HTEO DA KAŽE**

UMESTO PREDGOVORA ŠERŠE LA FAM

Kada francuska policija ne može da razreši neki težak kriminalni slučaj, poseže za pravilom: „Šerše la fam” (Pronađi ženu) i kada je pronađu (a žene uvek stoje iza svih komplikovanih situacija), slučaj je rešen.

Znate li kako su žene nastale?

Predanje kaže da je Bog stvorio Adama po svome liku i da je bio veoma zadovoljan kako mu je Adam ispao. Ali, jednog dana primeti da je Adam nešto tužan i neraspoložen. Bog se malo zamislio, shvatio da mu je remek-delo usamljeno i pronašao rešenje. Pozvao je prvog čoveka i rekao mu:

- Adame, video sam da si tužan i usamljen pa sam odlučio da ti napravim ženu. Biće to savršeno stvorenje. Ona će da te voli, čuva, pazi, mazi, kuva, pegla, brine o tebi, da ti ugađa u svemu. Ti okom, ona skokom... Da bi napravio takvo remek-delo potrebna mi je jedna tvoja ruka i jedna tvoja noga.

Adam ga pogleda, malo razmisli i reče:

- Izvini, šta možeš da napraviš od ovog rebra?

Eto, tako su žene ispale ovakve kakve jesu. Ako, nema veze, kakve su da su, volim ih. Ali, sprcao sam 60 banki u dupe i još uvek ne mogu da ih razumem. Pokušavam ceo život, ubih se od razmišljanja i, ma koliko se trudio, sve sam dalje i dalje od rešenja tog problema.

*Sve bih dao ja da umem
ženski mozak da razumem,
ženski mozak da se shvati,
nemogući poduhvati.*

Ova pesma posledica je dugog iskustva i dubokog razmišljanja o pojavi zvanoj žena.

ŠERŠE LA FAM

*Kada ti kola nizbrdo krenu
i pojma nemaš šta se to zbiva,
Francuzi kažu: Pronađi ženu
jer iza svega žena se skriva.*

*To se na francuskom,
kol'ko ja znam,
pravilno kaže:
Šerše la fam.*

*Bitlsi se posvađali žestoko
kada je Japanka stupila na scenu,
za raspad grupe kriva je Joko
jer je Džon Lenon pronaš'o ženu.*

*Napusti grupu,
nije ga sram
i ode s njom,
Šerše la fam.*

*Kpeopatra je uspela da kara
dva vrlo moćna rimska vladara,
svejedno da l' je mlad ili mator,
važno je da je imperator.*

*Ne treba ženi
mozga ni gram,
da vlada svetom,
Šerše la fam.*

*A sve je počelo od jabuke Evine,
Dotad su sve žene bile nevine,
za njen greh Adam je platio cenu
Jer je on prvi pronaš'o ženu.*

*Ne možeš bez njih,
ne možeš sam,*

*napred u propast:
Šerše la fam.*

Mislim da je pesma veoma tačna. Biće snimljena i objavljena, na novom 19. studijskom albumu *Riblje Čorbe*.

BEJBI 1967.

Šezdesetih godina u Čačku epidemija zvana rokenrol širila se neverovatnom brzinom. Skoro svaka ulica imala je bend koji je na sklepanim instrumentima svirao nešto što je ličilo na rok. Pobožno se slušala emisija „Veče uz radio” koju je uređivao i vodio pok. Nikola Karaklajić i Radio Luksemburg.

Bendovi nisu bili bendovi nego su se zvali VIS-ovi, dakle vo- kalno instrumentalni sastavi, a u Čačku su neprikosnovene bile Bele višnje, koje su bile poznate čak i na jugoslovenskom nivou! Naime, na prvoj jugoslovenskoj gitarijadi održanoj u Beogradu, VIS Bele Višnje iz Čačka osvojio je prvo mesto na prvoj polufinalnoj večeri, da bi se kasnije, u finalu, takođe visoko plasirao u konkurenciji takvih ala kao što su Siluete, Elipse, Zlatni dečaci, Crni biseri, Kameleoni... Logično je da su u maloj sredini tretirani kao narodni heroji. Uzgred, jedino oni su imali prava pojačala, prave električne gitare i pristojno ozvučenje i držali su redovno igranke u sali Učiteljskog doma ili u „Želji” (sala K.K. Železničar).

Mi, klinci iz malih bendova, bili smo najsrećniji kada bi nas Bele višnje pustili da odsviramo 2-3 pesme u pauzi.

Moj prvi VIS u Čačku zvao se Hermelini. Bubnjar je bio Aca Dimitrijević. Naravno da bubnjeve nismo imali. Doboš smo napravili od sita na koje smo zakucali zategnuti crveni skaj, a poklopci od šerpi bili su sasvim solidne činele. Solo gitarista bio je Borko Ilić, pošto je svirao tamburicu u školskom orkestru sasvim pristojno, a i jedini je imao pravu električnu gitaru EKO (zagrebačku) sa čak četiri magneti. Tada je vladalo mišljenje da je gitara bolja i vrednija ako ima više magneti! Obično smo pravili električne gitare tako što ukrademo magnet iz telefona javne govornice i nalepimo ga na akustičnu gitaru. Borku je kao pojačalo služio oveći kućni radio aparat.

Obično je basista bio najgori svirač u VIS-u, tako da sam to u početku bio ja. Bas gitara pravila se tako što se sa obične gitare skinu prve dve žice i onda ostanu one četiri najdeblje. Kada sam koliko-toliko naučio da sviram, prešao sam na ritam gitaru, a ulogu bas gitariste preuzeo je pravi virtuoz na tom instrumentu, moj najbolji

drug Prle Savić. Prava je šteta što nije nastavio muzičku karijeru jer je zaista bio veliki talenat.

Danas se umesto muzikom bavi leševima, jer je jedan od naših najboljih patologa i nikako vam ne bih preporučio da mu dospete u ruke.

Ja sam, dakle, bio ritam gitarista i pevač Hermelina kada mi je otac kupio prvu pravu električnu gitaru („Melodija” sa skromnim jednim magnetom). Nije bilo srećnijeg čoveka od mene. Hteo sam odmah da je uključim u šteker (oduvek sam bio duduk za tehniku), ali su me srećom sprečili da spržim 1 gitaru i sebe. Trebalo je naći pojačalo! Moj pokojni otac bio je vojno lice pa je imao tu privilegiju da bude vlasnik jednog od prvih 100 proizvedenih radija marke „Kosmaj”. To je ujedno bilo i moje prvo pojačalo.

Jednostavno, želim da vam dočaram sav entuzijazam i ljubav prema muzici koji je nas, balavce od 13-14 godina, nosio k'o na krilima u tim mnogo srećnijim i poštenijim vremenima.

Zaista, mnogo VIS-ova aktivno je sviralo polovinom šezdesetih u gradu kraj Morave, Bele višnje, Zvečarke, Crne mambe (neka najezda zmija?), Dečaci sa Morave (predvođeni strašno talentovanim kompozitorom Zoranom Brankovićem), moji Hermelini... Mesto zajedničkog okupljanja bio je gradski park gde je svaki VIS imao svoju klupu na kojoj je sviruckao i pevušio. Uglavnom su se svirali strani hitovi, a ko prvi skine broj jedan sa top liste Radio Luksemburga, momentalno je bio izuzetno cenjen. Kasnije uveče svi bi se skupili na jednom mestu i svirali zajedno.

Negde, sa 13 godina, komponovao sam svoju prvu ozbiljnu pesmu koja je imala glavu i rep. Navežbaju Hermelini pesmu i napišem tekst na lošem engleskom, jer bi nas bilo sramota da ekipi u parku prijavimo da pravimo svoje stvari (verovatno bi nas zezali i mislili da se kurčimo bez pokrića). I smislimo pakleni plan. Dođemo u park, kao i svako veče, i kad su se muzikanti skupili na jednoj klupi, krenemo „Bejbi” sve u šesnaest.

BABY

*In this day when you tell me goodbye,
I went home and biegun to cry,
I went home and biegun to cry,*

without you baby I am die.

*Baby, ah yeah, what can I do,
baby, ah yeah, tell me the true.*

*In this day when you kiss my face
I was shure that I lost that race,
everything what you sad was lie
and I was completly die.*

*Baby, ah yeah, what can I do,
Baby, ah yeah, tell me the true.*

- Koja je to stvar? - pitale su kolege.
 - Nova stvar od Hermana Hermitsa - bezočno i hladnokrvno smo izgovorili unapred pripremljenu laž.
 - Dobra je - neko je konstatovao - i ja sam čuo - upecao se.
- Ostali su značajno klimali glavama, pa su čak i pevušili izmišljeni hit Hermanovih pustinjaka.
- Mnogo godina kasnije setio sam se te pesme i dopisao ovu drugu strofu, pa je snimio uz pomoć ženskog dela grupe Suncokret, ionako u retro fazonu, i izdao na albumu „Koja nostra” u ime starih dobrih vremena.

DA, TO SAM JA

1987.

Kao klinac, pubertetlija, obožavao sam da idem na Divčibare. Tamo je Prle Savić, basista Hermelina, imao malu vikendicu. Na Divčibarama smo radili sve i svašta. Pecalili na reci Kamenici u kojoj je bilo ribe, ali i zmija na okolnom kamenjaru (nije se džabe tako zvala). Jednom sam se umalo usrao od straha kada me je startovala šarka i uz dosta sreće uspeo sam da je ubijem letvom odvaljenom sa jedne tarabe. Družili smo se sa starijim mangupima, učili da igramo poker, pušili cigare krijući se od Prletove babe Makrene i, naravno, jurili ženske. Radili smo sve ono što rade klinci od 13-14 godina. Bilo je puno odmaralište, dolazili su klinci iz raznih gradova, a mi smo za udvaranje klinkama koristili moćno oružje i gitare, tako da nam je dobro išlo. Bilo je to bezazleno ljubakanje, ništa više od toga, ali nam je dosta značilo za samopouzdanje.

Odmah ispod Prletove vikendice bilo je pančevačko odmaralište gde smo često išli. Kako sam bio veoma zaljubljive prirode, smrtno se zacopam u jednu slatku malu iz Pančeva. Muvali smo se tako malo po mraku, razmenili adrese, leto je prošlo i svako je otišao u svoj grad.

Onda smo, logično, i porasli i ja sam počeo da se ozbiljnije bavim muzikom. Suncokret je svakako bio ozbiljna poluprofesionalna grupa koja je snimala i izdavala ploče, a ja sam već bio, neskromno rečeno, zgodan dripac od dvadeset i nešto. Jednom prilikom, Suncokreti su svirali u Pančevu. I ko zna zbog čega setim se ja one male, lepe devojčice, raznežim se i odlučim da je posetim.

Da zlo bude veće pozovem da pođu sa mnom basistu Batu Sokića gitaristu Nenada Božića, da se malo pravim važan kako sam furao sa zgodnom ribom. Šta ću kad imam konjsko pamćenje pa sam adresu zadržao u memoriji posle toliko godina. Ta adresa je, inače, jedina laž u pesmi. U Pančevu ne postoji ulica Vojvode Stepe. Sve ostalo je skroz tačno od reči do reči. Ulicu smo našli na jedvite jade. Sećam se samo blatnjavog šora i kućerka blizu Tamiša.

DA, TO SAM JA

*Kad sam išao u Pančevo
život me prvi put načeo
u Vojvode Stepe 1a,
otvorila mi matora
sa licem aligatora i rekla mi:
Ej, pa to sam ja!*

*A gomila dečurlije
gledala me iz avlije
i pitala se šta mi je
i šta ja tražim tu?*

*Da, to sam ja,
da, to sam ja,
da, malo sam se promenila.*

*Još je nisam ni poznao
a pijani muž je pozvao:
Kurvo, koji ti je taj?
đavo me crni odneo
sve sam to teško podneo,
što kažu ljudi, kakav ružan kraj.
I hteo sam da pobegnem,
za prvom flašom da posegnem,
iz flaše dobro da potegnem
i da zaboravim...*

*Da, to sam ja, da, to sam ja,
da, malo sam se promenila*

*Nekad je bila lepotica
jedna bivsa devojčica,
a ljudi su je upropastili...*

Vreme je mnogo zajeban faktor. Prolazi, a ti ne obratiš pažnju i zajebeš se.

Od Bate i Bože Nisam danima mogao da živim. Zezali su me kad god su hteli, a ja nisam imao adekvatnu odbranu.

LUTKA SA NASLOVNE STRANE

1978.

Da se malo vratimo u prošlost.

Pesma „Lutka sa naslovne strane” nastala je mnogo pre 1978. godine. Ona je bila i jedan od razloga što sam napustio grupu *Suncokret*. Sam bend *Suncokret* postao je malo preglomazan. Tri devojke - Bilja Krstić, Snežana Jandrlić, u najboljim danima Gorica Popović (tada se već posvetila glumi, a umesto nje Bilja je dovela jednu svoju koleginicu sa akademije) i nas, muških, koliko hoćeš: Bata Sokić - basista, Nenad Božić - gitarista, Duško Nikodijević - klavijature, Meho - bubnjar, legenda Čačka i ja, ritam gitara i pevač. Što je mno- go - mnogo je. I svi pametni, a to za bend ne valja. Nisam apsolutista i izbegavam konflikte, ali u grupi mora da se zna ko donosi krajnje odluke. I donesem ja tako jednog dana na probu novu pesmu i otpevušim je, a oni onako ravnodušno zaključe da su reći dobre ali da je muzika suviše komercijalna. To mi je bilo dovoljno da im se zahvalim na saradnji i odem iz grupe koju sam osnovao. Sa svima sam ostao u dobrim odnosima i kasnije smo sarađivali.

Sledi period koga se nerado sećam. Celih mesec i po dana bio sam član *Ranog Mraza*. Verujem da sam od tog vremena bar mesec dana bio pijan. Naime, u međuvremenu i *Suncokret* se raspao, pa je moj brat Peca Popović odlučio da napravi akustičarsku super grupu koju bi sačinjavali: Bilja Krstić i ja iz *Suncokreta* i Đorđe Balašević i Verica Todorović iz Đoletove bivše grupe *Žetva*. Balašević je već imao veliki hit „U razdeljak te ljubim”, a i novi su bili na pomolu: „Računajte na nas”, „Oprosti mi Katrin”, „Život je more”... Opet, ja sam imao svoje pesme koje sam želeo da ljudi čuju. Onda je Đole u grupu dovukao još trojicu muzičara iz Novog Sada (uključujući dobrog klavijaturistu Acu Dujina, kasnije političara Kravića...) pa je Mraz postao preglomazan za mene.

Nastupi su izgledali otprilike ovako: prvo izađemo svi pa otpevamo nekoliko pesama zajedno, uključujući „Računajte na nas” koju sam posebno mrzeo jer smo zbog nje pevali na gomili partizanskih priredbi, pa onda Đole sam peva jedno 45 minuta „Ljubio sam snašu na salašu”, pa kad završi opet otpevamo dve-tri pesme zajedno i kraj. U celoj toj priči sebe nisam nigde video.

Jednom smo putovali vozom na Tjentište da otpevamo „Računajte na nas”, na velikoj komunjarskoj zabavi. Putujemo kušet kolima za Sarajevo, a Đole sa dvojicom igra preferans onim mađarskim kartama. Mnogo volim pref, igram ga od detinjstva i dogovorimo se da kad završe partiju uskočimo umesto najslabijeg. I truckaju ona kušet kola, meni duša spava, a ne spavam, čekam da igram karte. Vidim ja oni završili i počeli novu partiju!

- Šta bi Đole, kad ću ja da igram?

- Ta imamo mi neke svoje nedovršene račune - odgovorio je.

Tog momenta znao sam da ova epizoda neće dugo trajati.

A u Sarajevu su se uspavali, pa sam ih na jedvite jade ubacio u autobus do Foče, gde sam uzeo dva taksija i rekao da žure do Tjentišta. Povraćali su u toku vožnje po onim krivinčugama (ako) da bi stigli na pola svečane akademije.

Sve se to lepo završilo na Splitskom festivalu. Rekao sam svom dragom prijatelju Nikoli Neškoviću, takođe jednom od pionira rokenrola u Jugi (uređivao i vodio emisiju „Prijatelj zvezda”) tada uredniku u PGP-u da je gotovo.

To se događalo na promociji singlova „Računajte na nas” i „Oprosti mi Katrin” u Sutivanu na Braču. Bogata promocija, na svakom sedištu singlovi na poklon, pripremljeni burići sardela i crnog vina u neograničenim količinama za vesele novinare koje su sa pozivnicama hidro-gliserima prebacivali na ostrvo. Nele Nešković je najavio:

- Sada će vam prvo svoje pesme odsvirati Bora Đorđević, koji od večeras nije član *Ranog Mraza* i koji će osnovati svoju grupu, a sve će to izdati PGP-RTB.

Uzeo sam gitaru i počeo.

LUTKA SA NASLOVNE STRANE

*Daješ da te vole glumci, režiseri,
novinari, ljudi neznani i znani,
poješće te brzo velegradske zveri,
ali ti ćeš biti na naslovnoj strani.*

*Statiraćeš možda u ponekom filmu,
možda ćeš reklamu snimiti za Te Ve,
menjaće te k'o što razmenjuju reči,
iza tvojih leđa pričaće viceve.*

*Ti si savršenstvo bez mane,
ti si deo vojničkih snova,
ti si lutka sa naslovne strane
i treba ti lova...*

*Svi vole tvoje idealne mere,
trpećeš staračke ruke na sebi,
ali to je deo tvoje karijere,
pa zašto onda otpela ne bi.*

*Slavni fotograf seksi-magazina
slikaće svoje umetničko delo,
nezreli klinci otvorenih usta
leđaće tvoje mlado, golo telo.*

*Ti si savršenstvo bez mane,
ti si deo vojničkih snova,
ti si lutka sa naslovne strane
i treba ti lova.*

Jedna mala digresija.

Moj brat Peca Popović, kome zaista moram da zahvalim na mnogim dobrim stvarima koje je učinio za mene, priča kada je „Lutka” bila prvi put odsvirana. Desilo se to kod njega u dvorištu. Pozvao je u goste Balaševića, Stanka Terzića, mene i verovatno Nikolu Neškovića. Uzeli smo gitare, Đorđe je odsvirao „Računajte na nas” a ja „Lutku sa naslovne strane”.

- Gospodo, evo vam milion maraka! - rekao je Peca Stanku i Nikoli.
I bio je u pravu.

Pesma je bila svojevrsan kulturni šok već tada. Zamislite, u vreme tada neprikosnovenih festivala (Beogradsko proleće, Split, Opatija...)

u vreme vladavine šlagera, sa uglavnom besmislenim tekstovima, pojavljuje se „Lutka” koja objašnjava surovu stvarnost, na ogoljen i opor način. Do tada niko nikada nije bio tako direktan.

Kada je 15. avgusta 1978, u 15,15 urestoranu Šumatovac, osnovana *Riblja Čorba*, prva pesma koju je grupa vežbala bila je „Lutka sa naslovne strane”.

Mišu Aleksića znao sam od ranije, kao vođu grupe S.O.S. Sasvim solidnog rok tria, koji je bio pod patronatom moćne *Pop Mašine*. Jedno vreme živeo je u Americi i veoma dobro baratao bas gitarom. Grupa je imala nekoliko snimljenih singlova koje je otpevao Dragan Popović, pevač akustičarske grupe *DAG*. Interesantno je to da sam sa S.O.S. grupom sarađivao i pre *Riblje Čorbe*. Bio sam pevač na njihovom prvom albumu koji je snimljen u studiju 6 Radio Beograda i koji se nikada nije pojavio u prodaji. Snimci su negde zagubljeni i mislim da bi bilo jako interesantno čuti te rane radove. Meni je već tada malo dosadio meki akustičarski zvuk i bilo mi je jako zanimljivo da se vratim čvrstom rokenrolu, koji sam svirao u rodnom Čačku.

Istorijskom sastanku u Šumatovcu prisustvovao je i pok. Rajko Kojić, gitarista senzibilnog, prefinjenog zvuka rodom iz sela Jarkovca, koga je, nažalost, pojeo veliki prljavi grad.

Miroslav Vicko Milatović, bubnjar S.O.S.-a nije mogao da prisustvuje sastanku jer je bio na studentskoj vojnoj vežbi.

Ali, vratimo se na pesmu „Lutka sa naslovne strane”. Dan-danas ljudi se pitaju kome je posvećena. Mnoge dame su se identifikovale, a naročito uporna je u tome bila je Latinka - Meri Cakić. Nijedan odgovor nije tačan, a Meri pogotovo nije lutka. Radn se o više ličnosti, spojenih u jednu i čije su životne priče slične. Reći ću vam samo todiko da je jedna od njih u Italiji snimala soft-kor filmove, dok se u zemlji predstavljala kao ozbiljna glumica; druga je gola svirala violinu na stolu za kojim je sedelo veselo društvo... Mnogo je takvih priča, a mnoge su se i prepoznale.

„Lutku” smo snimali u Studiju B, a snimanje nam je omogućio čika Nikola Karaklajić, veliki pokrovitelj mnogim poznatim grupama, tj. njihovim počecima.

Ovih dana sam, vežbajući pisanje pesama (i zanat mora da se vežba da bi se ostalo u formi), napisao dokumentarnu pesmu baš o pomenutom snimanju.

*Svirali smo svuda gde je bilo struje,
bilo nam je samo važno da nas neko čuje,
uvek smo se radovali koncertima brojnim
u mestima koja nisu na mapama vojnim.*

*Na nastupe nosili smo scensku garderobu,
vežbali smo, svakog dana imali smo probu,
U Domu smo Omladine svirali k'o ljudi
čuvali nas Čita, Lisac, mnogo jaki ljudi.*

*Elemir i Crepaja i Uljma i Ašanja
zvali nas zbog dobre svirke i lepog ponašanja.
Čet'ri sata rokenrola, pre pauze dva-tri kola
vraćali smo se u zoru, to nam beše škola.*

*Znali smo da jednog dana mora da nam svane
a onda je došla „Lutka sa naslovne strane”,
èika Nidža Karaklajić hrabro se usudio
anonimnu Riblju Čorbu da pusti u studio.*

*Kad videsmo snimatelja, plus i producenta,
usrali smo se od straha istoga momenta,
videla je moja grupa i u nesvest pala
magnetofon koji snima na čet'ri kanala.*

*Naš termin od čet'ri sata prođe u trenutku,
na jedvite jade snimili smo „Lutku”,
preko Pece Popovića, moga polubrata,
dobili smo studio 6 na još čet'ri sata.*

*Dragan Balać snimatelj, gledao je strogo,
a naš bubnjar Vicko žurio je mnogo,
a zbog Enca producenta nije bilo drame,
tukao je Vicka, ritmički u rame.*

*Rokenrol se živi, rokenrol se voli,
i dan-danas Vicka levo rame boli,
uspeh stiže kad muzici celog sebe date,
ostalo je istorija, ostalo sve znate...*

*Sedajte u kombi, pa pravac Dolovo,
Padina, Opovo, da bi se školov'o,
svirajte svuda, gde god vas traže,
nema rokenrola bez kilometraže.*

Sve što sam napisao je tačno. Banat je bio majka-Mara za bendove. Svako selo imalo je dve slave, socijalističku i crkvenu. I moglo je da se svira i sve je bilo posećeno. Tačno je da se radilo udarnički, po čet'ri sata su trajale igranke, a pre svake pauze bilo je obavezno da se svira kolo. Dragan Balać, kojeg spominjem, bio je jedan od najstrožijih snimatelja u Radio Beogradu i stvarno je bio strah i trepet za neuvežbane grupe. Ovo ritmičko udaranje u rame odnosi se na B stranu singla, pesmu „On i njegov VMW”, gde je Vicko, kad uđemo u ritam, zaista ubrzavao, pa ga je Enco Lesić udarao u rame da bi tačno odsvirao. I da ne zaboravim - klavir je odsvirao trubač Stjepko Gut.

Nikola Nešković održao je obećanje. Vrlo brzo pojavio se prvi singl grupe koja obećava, *Riblje Čorbe*. Početni tiraž, ambicioznih 5.000, planuo je za sedam dana. Priznajem da smo svi bili zatečeni, izdavači naročito. Doštampali su novih 5.000, pa još 5.000, pa još - sve dok nisu došli do famoznih 50.000.

„Lutka sa naslovne etrane” otvorila nam je sva vrata i postala zaštitni znak *Riblje Čorbe*.

Još kad smo se pojavili na televiziji, u nekoj emisiji koju je režirao Jovan Ristić - Rica, tek onda je nastao haos. Znam da sam bio obučen kompletno u crnu kožu, a i svi ostali izgledatš su opaka rokerski.

Znate li zašto Meri Cakić tripuje da je ona lutka? Na prvom značajnom koncertu u Domu omladine, uzeli smo plastičnu lutku - model iz izloga - i ja sam je razbio na sceni (kao i svoje ruke). Gošće su nam bile i baletska grupa Minke Kamberović iz Sarajeva.

Svi su tada furali neke baletske grupe. Čolić je harao sa Lokicama.

Drugi, još značajniji, veliki koncert održan je 1. septembra 1979. na Tašu, pre izlaska prvog albuma. O tome ću vam natenane pričati kad budem objašnjavao neku drugu pesmu, a sada samo o „Lutki”. Odlučio sam da za razliku od ostalih napravim anti-baletsku grupu Ribetine. Izabrali smo četiri egzemplara iz Šumatovca. Tu su bili Meri Cakić, koja je pristala da se pojavi u providnom negližeu, Travolta, moler iz Borče, koji je bio ubeđen da je veliki igrač i još dvoje. Niko od njih nije imao pojma sa đuskanjem. Dok smo svirali „Lutku”, pustio sam da kao fol igraju na bini, a oni su zadatak shvatili više nego ozbiljno, na opšte zadovoljstvo prepunog stadiona. Još kad su novine objavile slike razgolićene Meri i ostalih ribetina, ona je stvarno umislila da je upravo ona lutka sa naslovne strane.

Kriv sam k'o sam đavo za njeno bolesno ubeđenje. Kad smo snimali šou-program za TV Beograd (ceo album „Mrtva priroda”, plus „Lutka sa naslovne strane”) ubacio sam veselu Latinku da igra sa jednim čičom. Sada više niko nije mogao da je ubedi da ona nije inspiracija za ovaj veliki hit.

Koliko je „Lutka” zaista velika, pokazao je i koncert u prepunoj Areni krajem oktobra 2009. Ubitačna svirka od preko dva sata bližila se kraju, veliki spektakl nabijen emocijama, i kada je „Lutka” došla na red desilo se nešto što se, verujem, nije dogodilo nijednoj grupi na svetu. Preko 20.000 ljudi počelo je spontano da peva „Daješ da te vole...” Zanemeli smo na bini i čim sam došao sebi rekao sam; Kada ste već počeli, onda i nastavite. Poskidali smo instrumente, a hala je otpevala pesmu umesto nas.

- Niko nema ovakve ljude - rekao sam ono što mi je bilo na duši. Tako se i zove živi CD i DVD sa tog koncerta.

Umalo da zaboravim kultnu predstavu Teatra T, mjuzikl „Lutka sa naslovne strane”. Pjesma je poslužila kao literarni predložak za dramsko delo, a kao autori potpisali smo se Gordan Mihić i ja. Predstava se igrala nekoliko godina, preko 150 puta i uvek je bila rasprodata.

Kada sam iz Čačka došao u Beograd, bio sam izuzetno vezan za pozorište. Bio sam ibijevac, što znači da sam predstavu „Kralj Ibi” i jednog jedinstvenog Zorana Radmilovića gledao preko 50 puta (za sve što sam naučio na sceni mogu njemu da zahvalim, a pred

kraj života sam ga zvao „učitelju“). Sanjao sam da imam takvu kultnu predstavu. Znam ljude koji su preko 50 puta gledali „Lutku sa naslovne strane“.

SREĆAN PUT PIŠO MOJA MALA DVA DINARA DRUŽE 1981.

Kada smo izdali prvi album i postali vrlo veliki i značajni u JU okvirima, morali smo da odužimo dug otadžbini i da odslužimo vojsku. I to smo uradili sinhronizovano i pametno. Već sam imao 26 godina i nisam mogao to više da odlažem, Miša je imao 25, a Rajko 24, pa smo otišli u paketu, da bi celu stvar obavili pa nastavili tamo gde smo stali. Ja u Doboj, Miša u Koprivnicu, Rajko u Sarajevo. Dakle, može se reći da smo sva trojica služili vojsku u inostranstvu.

Kada sam došao u vojni odsek, službenik mi je ponudio da biram - Doboj, Bijeljina ili Sarajevo. Prirodno glup napravio sam najgori mogući izbor - Doboj. Jeste Bijeljina bliže, a Sarajevo veće, meni se Doboj učinio nekako na sredini. E, pogodio sam k'o prstom u bulju. Doboj je u to vreme bio centar za obuku desetara. Desetar je živo biće, muškog pola, koje treba da ima osam razreda osnovne škole. I to nije sve. Desetar je stvorenje između čekića i nakovnja. Oficiri i podoficiri ga zezaju s jedne strane, a obična vojska s druge.

Bio sam u sastavu pešadije, dakle, običan „prašinar”. U pešadijskoj kasarni boravile su tri čete i svaka je imala jeda vod obične vojske namenjen izživljavanju budućih desetara. I pogađate, ja sam bio te sreće da budem baš u tom vodu.

Sad zamislite sledeću situaciju. Mene, matoru konjinu od 26 godina i osamnaestogodišnjeg balavca, inače konobara u civilu, koji je dobio dva „čvarka” i žarku želju da komanduje. Nemam ništa protiv konobara, naprotiv, a i poštujem svaki posao, ali shvatate, šemu su celog života naređivali.

- Konobar, dečko, osoblje, kelner, mali..., donesi ovo, donesi ono!

I sad to biće, koje je s tobom istovremeno došlo u vojsku, dobije nešto kao čin i moć da nekom drugom naređuje! Joj, pa kad prorade ti silni kompleksi!

Udaljiću se malo od teme zato što sam imao baš takav slučaj. Jedan civilni konobar, recimo Janković, baš je imao izraženu želju za izdrkavanjem. Malo, malo, pa komanduje:

- Atomski s fronta! Atomski s desna! Atomski s leva!

To kao zamišljeni neprijatelj baca baš na nas atomske bombe. Kao da nije dovoljna jedna da nas skenja totalno, a taj moćni neprijatelj ima nuklearnih punjenja k'o govana. Dobro, kad čuješ takvu komandu, baciš se momentalno na zemlju i pokriješ glavu, suprotno od smera projektila. To je siguran način da preživiš nuklearni napad. I komanduje narajcani Janković:

- Atomski s leva!

Odšmekujem zgodnu travnatu površinu i prostrem se s desne strane, štiteći glavu.

Opasnost prošla! - komanduje konobar sa činom desetara, hrabro ignorišući eventualno zračenje.

Ja se dignem i shvatim da sam ignorisao baru koja se kamuflirala ispod one trave. Ustanem dibidus kaljav spreda i pizdim u sebi dok se Janković smeje. Dođem u četvu i on naredi čišćenje uniforme. E, tu mi je bilo svega dosta! Odem ja ćuteći u poštarsku kancelariju da pijem sa poštarima. Sa sve prijavom uniformom.

Ostali čiste uniforme. U zlo doba neko me otkuca Jankoviću gde sam i šta radim. I ovaj bane u ekspediciju i sav važan naredi mi da idem u komandirovu kancelariju na ribanje. Moj kapetan Mile Marčeta, kao i svako popodne, nije bio u četi, a u njegovom odsustvu glavni je bio pomenuti desetar.

Kada smo ostali sami u kancelariji sav akumulirani bes u meni je eksplodirao. Mučenik nije uspeo ni da zucne. Kad sam ga zgrabio za revere i odigao od zemlje:

- Slušaj Jankoviću, zaboravi da postojim. Drkaj koga hoćeš, zaboje me kurac, ali mene nikada više. Nemoj da mi se obraćaš, jebi se, mene izbegavaj, je l' jasno!

Bio je zaprepašćen, samo je klimnuo glavom. Nije mu ni napamet palo da me tuži Marčeti i zaista se držao dogovora.

Izgleda da su ovi pedagoški metodi bili uspešni jer mi je posle vojske poslao čak i razglednicu!?

U vojsku sam otišao pod nerazjašnjenim okolnostima. Znam da je ispraćaj bio u nečijem stanu i da su, kako to nalažu naši običaji, bahanalije i orgije bile na vrhuncu. Doživeo sam čudesno prosvetljenje! Ugledao sam anđela! Nisam mogao da verujem očima. Preda mnom je bila prelepa plavooka devojka. Upristojio sam se, zatečen u vrlo nezgodnoj situaciji, i u momentu se zaljubio.

- Izvini, ovo što vidiš nisam ja. Znaš šta, sutra idem u vojsku i želim da budem sa tobom, mislim da te volim... - Svašta sam pričao. Jedino u šta sam bio siguran bilo je da ne želim da žurim.

Bila je to „Generalova kći” (da je tako nazovem) i priznajem da sam se zaista zatreskao na prvi pogled.

Sutradan sam otišao u Doboj, svaki dan se redovno čuo sa „generalovom ćerkom” i onda je ona konačno došla na zakletvu.

Jedna tako blesavo započeta veza trajala je začuđujuće dugo. Nekih šest meseci. Ona je dolazila kad god je mogla i, bez obzira što smo se retko viđali, dosta smo se zbližili.

Jednom je tako ispratim na voz za Beograd i sav očajan prelazim most preko Bosne. I onda, ma koliko će ovo banalno zvučati, potera me sa svih strana. Onako šlogiran uletim u zadnji čas na dobojsku autobusku stanicu (sada je tamo diskoteka „Džungla”) a ispred klonje sedi „deda Sera” i kaže istorijsku rečenicu:

- Dva dinara druže! Mala nužda jedan, a velika dva...

Dao sam mu dva dinara i na ivici suza uleteo u kabinu.

DVA DINARA DRUŽE

*Dečurliji našoj smišljamo imena,
voleh je sve više svaki Božji dan,
ubedih se, najzad, to je prava žena,
zajedno smo štedeli za stan.*

*Sedeo sam tako, sam za našim stolom,
sve što iole vredi palo je u vodu,
opet me je žensko napravilo volom,
igrao sam samo epizodu.*

*Htedoh da zaurlam,
strčao sam dole,
nisam mog'o da izdržim duže,
socijalni slučaj pred vratima Ve Cea,
rekao je: Dva dinara druže.*

*- Mala nužda jedan, a velika dva.
Pogledom ga sasekoh k'o mačem:
- Izvinite, molim - pitao sam ja:
- Kol'ko košta kad unutra plačem?*

Jedna od najljubavnijih pesama koju sam napisao. Naravno, na straži. Kasarna kao zgrada ima jednu veoma nezgodnu osobinu - nema ni podrum ni tavan, pa hteo, ne hteo nikada ne možeš da budeš sam, uvek si okružen ljudima. Jedino mesto na kome možeš da se posvetiš sebi i dopustiš neke izlive osećanja je stražarsko mesto.

Od godinu dana provedenih u Doboju, preko 100 dana proveo sam na straži. Ili te odrede ili se javiš dobrovoljno. I onda si garantovano sam. Trebalo mi je vremena da ukapiram da je stražarsko mesto broj 3. ubedljivo najbolje za pisanje pesama i samoću. Duboko u šumi, blizu groblja, svi su bežali od trojke k'o od crnog đavola. Ja, bogami ne. Povedem kera, šarplaninca, što matorijeg i iskusnijeg i pođem na mesto sa šlemom, puškom i bojevom municijom da čuvam neke magacine od spoljnog i unutrašnjeg neprijatelja koji nikada ne spava. Prednost matorog kera je u tome što ne laje bez veze na svakog zeca, srnu, lisicu i ostalu sitnu i krupnu divljač. Vežem ga i smrdi on, smrdim i ja, spava on, spavam i ja. Odložim naoružanje, skinem šlem i uživam. Sva skrivana osećanja bacim na papir, ako ne dremam. Prednost kera je i u tome što nikakva kontrola ne može da te iznenadi. Nema šanse da ti se prišunja oficir jer su svi kerovi dresirani tako da gotive običnu vojnu uniformu a ne podnose oficirsku. Zato kad naiđe dežurni oficir on se iz daljine dere:

- Veži kera!

Ako mi pre toga ne jave preko poljskog telefona za kontrolu, a obično jave, ker je sigurno sredstvo zaštite od neželjenih poseta, jer bi oficira rastrgao iz cuga. To mi daje dovoljno vremena da stavim šlem na glavu, pušku o rame i da po PS-u ili SP-u zaurlam:

- Stoj, ko ide!

Onda se dežurni oficir, koji se nimalo ne ponaša u skladu sa pomenutim dokumentima, usudi da mi priđe da razmenimo lozinke i

javke šapatom, da uvek budni spoljni i unutrašnji neprijatelj ne čuje. To što ste se malopre drali nema veze, ispadnem stražar na svom mestu. Moram opet da napravim digresiju i da vam kažem jednu od mnogih pesama, napisanih baš na straži.

STRAŽARSKA PESMA

*Šuma, zvezde, potok i noć gluva,
mesečina, nebo bez oblačka,
stražarimo ja i pas pun buva,
sećanje me oko srca čačka.*

*Potrbuške ležim pored puške,
a srce mi umire od gladi
i meša se u poslove muške,
šta li noćas moja bivša radi.*

*Moja bivša, lepša od svih srna,
kog je noćas digla međ' bogove,
moja bivša otrovnica crna,
kome li je nabila rogove?*

*Zašto noćas dolete ovamo
moja bivša nestalna k'o duga,
ona koja sa pogledom samo
pola vojske pobedi iz cuga.*

*Stoj, ko ide?! Stiže nova smena,
znači vreme da se malo spava,
a sa mnom je stražarila žena,
pa me boli glava zabadava.*

Eto, sad možete da shvatite koliko je važna uloga stražarskog mesta broj 3. u Barama kod Doboja za mene lično i za dalju istoriju

Riblje Čorbe.

Onda je proradila stalna pošta - neka veza između mene, Miše i Bajage i kako je civil Momčilo Bajagić uvek pri sebi imao gitaru i ogroman kompozitorski talenat, sasvim je logično da je on komponovao neke od najlepših pesama *Riblje Čorbe*, a među njima i „Dva dinara družę”

Jedna od smešnih strana istorijata *Riblje Čorbe* desila se baš ovoj pesmi. Gostovali smo u Bugarskoj. Pre toga bio je koncert Stounsa na Ušću u Beogradu. I čuo sam kako se moj idol Džeger sve u šesnaest zezna na srpskom jeziku. Znam da je čitao, ali opet je to vrhunski profesionalizam kad na dobrom srpskom predstavlja pevačicu i kaže:

- Ona je mnogo lepa, ali ima grozne sandale!

Naš menadžer za Butarsku Blaža je poliglota, svirač i pesnik i u potpunosti je shvatio moju želju da se u Vidinu, mnogobrojnim *Čorbinim* fanovima obratim na bugarskom. Štaviše, čovek je prepevao desetak pesama *Riblje Čorbe* na taj jezik i izrazio želju da na bugarskom snimimo čak i album za to tržište! Možda to i uradimo jer kod komšija ima zaista veliki broj žestokih navijača, a mi smo još mladi i perspektivni.

Među pesmama koje je Blaža prepevao, veoma uspešna bila je i „Dva dinara družę” koju smo vredno vežbali za nastup u Vidinu. I sve je bilo u redu dok ne dođe refren na bugarskom.

*Mala nužda levče,
goljamata dva...*

Gotovo, kraj, ceo bend vrišti od smeha, niko ne može da peva. Ubeđen da bi takva reakcija bila pogrešno shvaćena od strane prisutnih mi smo izveli Blažu da peva sa nama i dali sve od sebe da se na refrenima što manje cerekamo, što nam je teškom mukom i pošlo za rukom pa je sve srećno prošlo.

Jednog lepog dana izađe vojnik Đorđević u grad i gde će, naravno prvo u poštu da se javi voljenoj generalovoj ćeri. I kaže:

- Halo.

- Halo - kaže ona.

- Šta nije u redu? - odmah sam po njenom glasu osetio da nešto grozno stoji iza tog njenog - halo. Bilo je to neko skroz drugo halo od onog koje sam navikao da čujem. Razgovor je bio kratak i gorak. Objasnila mi je da je našla drugog, da ne može da me čeka, daleko od očiju, daleko od srca, eto, desilo se... Iako se sve kuvalo u meni, pokazao sam razumevanje (mada nikako nisam mogao da je razumem), poželeo joj sreću i sav sjeban spustio slušalicu.

Onda sam otišao u hotel da se napijem. Bio sam toliko ogorčen da sam već u hotelu počeo da pišem, a na straži dovršio pesmu „Srećan put, pišo moja mala”.

SREĆAN PUT, PIŠO MOJA MALA

*Srećan put, pišo moja mala,
ona me poljubi i ode
kući kod tate generala
u Žarkovo, na Bele Vode.*

*Tri, tri, šest, tri, devet, osam,
u pošti sam deo personala,
nikada nećeš znati ko sam,
srećan put, pišo moja mala.*

*Jednom ćeš ispričati deci,
bio je dobar al' budala,
bila sam sa njim pet-šest meseci,
srećan put, pišo moja mala.*

*Dobila si sve što si htela
u jeftinoj sobi provincijskog hotela...*

Gorko i oporo baš kao kiselo grožđe. Ali, shvatite, bio sam ozbiljno povređen.

Završi se i ta vojska nekako. Dva puta sam davao krv da bih dobio koji dan skraćanja, a mislim da sam bio spreman da dam i levi bubreg za jedno deset dana manje u JNA.

Vratim se u Beograd u top formi. Skinuo jedno deset kila, kratko podšišan, lud i pun novih pesama. Posle dva-tri dana u Domu omladine, u hali ispred velike dvorane bila neka manifestacija, krajnje neobavezna svirka pa pomislim da Bajaga i ja svratimo. I pozovu nas da odsviramo nešto. Prihvatimo i uzmemo gitare kad, u prvom redu, sedi generalova kći sa nekom drutaricom. Da ne zaboravim. Bajaga je nju i njenog novog dečka snimio negde u gradu pa je pozvao i rekao: Kaži mu ti da mu ja ne kažem! Pravi prijatelj.

Kad sam je video u prvom redu, ma koliko to bilo nekorektno i nevaspitano, nisam mogao da se uzdržim. Momentalno sam zapevao: „Srećan put, pišo moja mala...”

Izdržala je jedno pola pesme, pa je pobledela i sa sve drugaricom zbrisala iz Doma omladine. Sad mi je malo krivo što sam bio zlopamtilo.

I na samom kraju ove priče da vam objasnim zašto sam u pesmi „Da, to sam ja” slagao za ime ulice i napisao: U Vojvode Stepe 1a. Zamislite kakva bi uzbuna bila na pomenutoj adresi da takva postoji u Pančevu.

E, pa imam loša iskustva. Baš iz pesme: „Srećan put pišo moja mala”. Obratite pažnju na broj telefona iz pesme.

Tri, tri, šest, tri, devet, osam...

I opet sam slagao, ali samo poslednji broj. Zbog rimovanja sam ubacio osmicu na kraju, a koliko sam bio lud ja bih, da mi je pesnički odgovaralo, ubacio u pesmu njen pravi broj. Srećom po nju nije mi to pasovalo, ali je neko drugi najebao ni kriv ni dužan zbog mojih brljotina. Nesrećnom čoveku koji je imao broj 336-398 telefon je danonoćno zvonio, a kad god bi se javio, ljudi koji su sa mnom delili tugu, bol, bes i ogorčenje su mu svašta govorili preko žice. Čuo sam da me je čovek tražio po gradu da mi s punim pravom jebe mater.

Srećom, nije me našao, a ja mu se ovim putem najiskrenije izvinjavam što je bio prinuđen da promeni broj telefona.

DOBRO JUTRO

**(s osvrtom na pesmu „Besni psi” – 1984.)
1982. – 1983.**

Kada sam iz Čačka prešao u Beograd, to je bio strašan šok za mene. I dan-danas volim svoj rodni grad i nikada ga se nisam odrekao. S druge strane ,ogromni Beograd neodoljivo me je privlačio baš svojom veličinom i raznovrsnošću. Sve važne stvari i institucije bile su u Beogradu. Radio Beograd, Televizija, izdavačke kuće, Crvena zvezda.

Onda sam upoznao kraj koji mi se u Beogradu najviše dopao - Tašmajdan. Teča Dragoje Todorović, doktor istorijskih nauka, koga smo svi zvali Petronije (po jednom starorimskom istoričaru) upisao me je u elitnu Petu beogradsku gimnaziju. Nekada je to bila Prva ženska gimnazija i po tradiciji uvek je bilo više devojčica nego dečaka. To mi je odgovaralo. Ono što mi nije odgovaralo je to što se družiš s ortacima dok si u školi, a onda posle nastave svi odu kući. Bre, u Čačku se znao red. Zezanje u školi, pa se posle vidimo na korzou ili u parku ili na Moravi. Peta je važila za strogu školu u koju se upisuju deca mudonja (zaista je bilo puno poznatih prezimena) ali je u poređenju sa čačanskom gimnazijom (iz koje sam izbačen, ali o tome u nekoj drugoj knjizi) bila obdanište. U Čačku nas je direktor Vapa stalno terao na šišanje i morao si da se okoziš da bi dobio dobru ocenu, a u Beogradu sam se šokno kad sam video da u klonji puši zajedno i muško i žensko. Sa, navodno, strogim profesorima nisam imao problema i od 13 predmeta dobio sam 11 petica, čak i iz matematike koja mi je oduvek predstavljala problem. Posle, kad su saznali da sam izbačen, kako god odgovarao dobijao bih trojku. Zainatio sam se i maturirao sa peticom baš iz srpskog (razredna pok. Steljić predavala mi je srpski i nije mogla očima da me vidi).

Ėak sam i prvu suprugu, pok. Draganu pronašao u Petoj beogradskoj gimnaziji. Ona je išla u susedno odeljenje koje je učilo ruski. I ja za vreme odmora odem u njen razred da joj se udvaram. Pogrešno procenim vreme, zvoni i ja ostanem zarobljen u IV/5 jer je ušla nastavnica RUSKOG koji nikad u životu nisam učio! Naravno da sam bio primećen jer su u njenom razredu bila samo četiri muškarca. Kad me je nastavnica prozvala rekao sam da sam nov đak i da sam

imao trojku iz ruskog. Ipak je bilo najgore kad sam odgovarao i nisam imao pojma, samo sam nešto mucao i bulaznio.

Tada sam od Dragane dobio korpu, ali kad sam se vratio iz vojske nisam. Ona se u međuvremenu udala i razvela, pa kad smo se venčali dobio sam u miraz ćerku Tamaru. Oba moja deteta, i Boris i Tamara (nema frke kad Rusi dođu) završili su Petu.

Hoću da vam kažem da je Peta bila na Tašmajdanu. Preko puta škole nalazi se kulturna kafana „Toza Grk” koja će kasnije odigrati vrlo važnu ulogu u mom životu. Kafana se prvo zvala „Krčma Tašmajdan”, pa je posle avanzovala u restoran Tašmajdan. E dok sam se školovao, upravnik je bio izvesni Toza. Nadimak je dobio jer su kod Toze Grci valjali švercovanu robu. I sam se sećam gomile parkiranih kamiona sa grčkim tablicama duž cele Ulice Georgi Dimitrova (danas Ilije Garašanina). Odmah pored škole bila je kulturna diskoteka „Cepelin” u koju sam ulazio preko veze. Nisam imao kintu, ali je moj najbolji drug van škole Saša Lonbauer radio na garderobi, pa kad zaradi za kartu, onda sam ulazio (nekad i cabe) da čujem najnovije hitove i da jurimo ženske. Kasnije sam postao rado viđen gost i imao sam tu privilegiju da sa odabranim društvom igram „gluperde” u kancelariji iza šanka. „Gčuperde” i nisu bile tako glupa igra. Dve ekipe od po 3 člana skrivaju novčić. Jedna ga krije, druga traži, a cilj da u što manje pokušaja otkriješ U čijoj je ruci sakriven novčić i onda ga krije tvoja ekipa. To je u stvari bila psihologija u praksi.

Odmah iznad, u Aberdarevoj ulici, pored Televizije, bila je legendarna „Konzerva”, sklepan bircuz koji je radio cele noći i U koji su dolazile poznate face sa televizije koje su volele cirku.

Stalni gost bio je Dragan Babić - Babonja, TV urednik oženio zvaničnu mis Jugoslavije Terezu Tjelmaš, da bi je posle ostavio zbog Liv Ulman. Jeste, jeste, baš one slavne glumice Liv Ulman. U „Konzervi” je često bilo i tuča, uglavnom zbog preteranog konzumiranja alkohola, a dolazio je i Prele.

Draga urbana legenda, sada pokojni Dušan Prelević - Prele, moj veliki prijatelj i brat po pesmi i piću, vrsta boema koja više ne postoji, satirao je alkohol u enormnim količinama. Bio je sjajan prvog, odličan drugog dana i mnogo prgav trećeg dana opijanja. Znao je tog kobnog dana da se pobije za sitnicu. A u suštini dobar čovek.

Iznad „Konzerve” i Televizije - Tašmajdanski park, prelep i ispunjen skulpturama od kojih je najlepša bila Don Kihot nepoznatog autora, a ne sterilan kao sad kada je najvažniji kip predsednika Azerbejdžana. Nemam ništa protiv Azerbejdžanaca ali mi smeta što su sa Taša izbacili onaj dečiji vozić i ostale zezalice za decu. Kome je park namenjen ako ne prvenstveno deci.

Desno je crkva Svetog Marka, veliki hram koji dominira celim parkom a iza nje pravi dragulj - mala, prelepa ruska crkva. Iza ruske crkve, koju su valjda izgradili ruski emigranti, begunci iz komunističkog raja, nalazi se pozorište „Duško Radović” u kojem sam igrao svoju monodramu „Ja ratujem sam”.

Ispred crkve Sv. Marka bilo je još jedno popularno mesto za pijance, ali one dnevne, bife „Lasta”. Mali ćumez sa dosta duše, a ispred njega stoji i dan-danas poslovnica JAT-a. Preko puta početna tramvajska stanica čuvene dvojke i taksi stanica opevana u pesmi.

Kad krenete na gore Bulevarom, s leve strane je čuvena „Madera”, ekskluzivni restoran za mudonje u kojem se krojila srpska politika i nameštale fudbalske utakmice.

Produžite dalje Bulevarom pa skrenete levo u Beogradsku, na čošku je hotel „Taš”, zatvoren bazen, otvoreni bazen i otvoreni stadion Tašmajdan - mesto koje je odigralo značajnu ulogu u karijeri *Riblje Čorbe*. Pevalo se i na zatvorenom bazenu. Vlada Džet održavao je tamo izbor za hit Beograd 202. Jednom su mu gostovali Novi fosili, a mlada pevačica benda Sanja Doležal skinula se gola i skočila u vodu.

Nas nekoliko đaka Pete popeli smo se na krov zgrade i sa ivice gledali boks meč: Zvezda - Kuba. Kad je bilo najlepše skinuo nas je izbezumljeni domar. Svi smo dobili smanjenu ocenu iz vladanja.

Prve borbe kečera održane su na prepunom Tašu. Nabildovani snagatori bili su podeljeni na dobre i loše momke. Devedeset odsto publike bilo je uvereno da se stvarno tuku. Narod je zdušno navijao za Džimija Dulu, Miju Ujevića i ostale pozitivce, a zviždao negativcima od kojih je najgrđi bio neki Džimi Atlas. Borbe je gledao i tada poznati beogradski tabadžija, bokser Dušan Ivanović - Dude, alias Džigi-Baj, legendarni potpredsednik Partije običnih pijanaca i jedini bokser koji je boksovao u samoodbrani. Tada je Džigi bio u

naponu snage i sa devojkom (nikad se nije ženio, plašio ga je brak više nego ring) došao sav važan i picnut da gleda keč.

U jednom trenutku, iznerviran zvižducima, strašni Džimi Atlas okrenuo se publici i zvao dobrovoljce da se popenju u ring. Okupljeni su počeli da prozivaju Džigija:

- Dude, Dude! - Orilo se.

Džimi je ustao, okrenuo se oduševljenom narodu i viknuo:

- Tucite se vi, jebo vam ja mater!

Na stadionu Tašmajdan *Riblja Čorba* postala je veliki bend 1. septembra 1979. Grupa koja je imala 2 singla i snimljen album koji još nije bio u prodaji, usudila se da zakaže koncert na stadionu.

Kod Enca u studiju „Druga maca” sklopljena je interesantna opklada. Tvrdio sam da ćemo imati 10.000 ljudi na Tašu, Oliver je tvrdio da nećemo. Sudija je bio Enco. Kada su videli kako nam karte idu, ljudi iz Taša ograničili su broj karata na 4.000. Tako je opklada propala. Kada smo rasprodali sve ulaznice ja sam se usrao od straha. Sećam se da sam pobegao u jednu malu sobu u stanu u kojem smo živeli, seo na krevet i tresao se od straha. Koliko prethodni vikend bio sam u Londonu, dao čitavo malo bogatstvo za frizuru, kupio novu scensku garderobu. Bio siguran u sebe i bend, a sad sam se uplašen na smrt preslišavao tekstove.

Predgrupe su nam bile *Bulevar* predvođen Dejanom Cukićem i *Formula 4* iz Sarajeva na čelu sa Ljubišom Racićem, koji je obučen u tigrasto odelo izvodio kolut napred i kolut nazad sa sve gitarom.

Koncerta se sećam kao u snu. Znam da je treme nestalo, da smo počeli da prašimo k'o ludi. Bukvalno prašimo jer stadion nije bio betoniran pa se digao oblak prašine iznad pola grada. Onda je došla četvrta pesma na red: „Još jedan usran dan” (posle se na ploči zvala „Još jedan šugav dan”) i kad smo je završili sa tribina se prvi put čulo, pa se raširilo na ceo Taš:

- Boro majstore, Boro majstore!!!

Nisam mogao da verujem da mi se nešto tako događa. Rasplakao sam se k'o pička. To je jedini primetio Miša Aleksić, pa mi je prišao i rekao:

- Sad ćemo da im jebemo mater! - Naravno, u pozitivnom smislu.

I to smo uradili. U pozitivnom smislu. Ono što mi nikada neće biti jasno je činjenica da je kompletan stadion znao tekstove pesama

koje se nisu još ni pojavile u javnosti. Kojim su to volšebnim putevima reči doprle do njih?

Posle koncerta upio sam se sa Preletom i sa zakašnjenjem došao na svečanu večeru kod Šace. Kesu sa scenskom garderobom 6acio sam uvis i dočekao na volej. Posle sam se ponašao pristojno.

Novine su sutradan napisale da je Beograd dobio svoj prvi veliki bend.

Taličan je Taš za mnoge. Pre par godina Whitesnake (Vajtsnejk) su svirali na Tašu. Posle toga na zvaničnom sajtu Koverdejla i društva pisalo je: „Najbolji koncert na turneji bio je u Beogradu, na ratom razrušenom stadionu Tašmajdan”.

Nije džabe napisana knjiga i snimljen film „Višnja na Tašmajdanu”. Čitava radnja serije „Grlom u jagode”, odvija se u Petoj gimnaziji i na Tašmajdanskome parku. Svi, malo stariji, pamte Branka Cvejića kao Baneta Bumbara.

Na sred Tašmajdanskog parka nalazi se kafana: „Poslednja šansa”. Od svih kafana u kraju najviše sam voleo „Šansu”. I kao gimnazijalac i kasnije kao neuspešni student prava. Nekad je radila celu noć i bila je pomalo nezgodna zbog tuča (dolazio Prele), ali je bila najbolje mesto za noćobdije.

Sad kad sam vam tako plastično i opširno opisao Tašmajdan, ne čudi što sam ga i opevao u pesmi „Dobro jutro”. To je samo jedna tipična slika onoga što se dešavalo u parku i okolini. Zuja, tašmajdansko dete živi i radi u Torontu, uvek se rasplače k'o kiša kad pevamo „Dobro jutro” Ko je prošao parkom bar jednom zna i zašto.

Kad sam se spremao da otpevam ovu pesmu želeo sam da mi glas zvuči umorno. Probdeo sam jednu noć, otpevao i odustao od snimanja.

Nisam bio dovoljno umoran. Rekao sam Džonu Mek Koju da mi za sutra ostavi ceo termin. Sutra sam došao u studio posle još jedne neprospavane noći. Otpevao sam „Dobro jutro”, dobio željenu atmosferu i otišao da spavam.

DOBRO JUTRO

*Svanulo je iznad crkve Svetog Marka,
èistaçi u žutom ulice su prali,
kući su se vukli parovi iz parka,
šta smo mogli mi smo jedno drugom dali.*

Dobro jutro!

*Otresaš sa suknje lišće i prašinu,
stružem s pantalona ostatke od blata,
polako i sigurno bežiš u tišinu,
èekaju te dole taksisti kod JAT-a.*

Dobro jutro!

*Cele noći ti si forsirala konjak,
jutro kvvari sinoć započete veze,
zorom si me šutnula k'o poslednji dronjak,
ja sam ti, uz piće, došao k'o meze*

*Dok veselo cvrkuću ptičice sa grana,
sakrivaš rukama razmazano lice,
u ustima vučem trulež od duvana,
u daljini laju džukci lotalice.*

Dobro jutro!

Već vidim Zuju kako plače dok ovo čita u Torontu. Ubedljivo najgluplji skandal koji sam imao u životu takođe je vezan za Tašmajdan. Bilo je nekada zaista neprijatno muvati se kasno noću po parku jer je pretila opasnost od čopora pasa lotalica.

I tako ja napišem pesmu o tome koga sve viđam po parku noću i preko dana.

BESNI PSI

*Grčki šverceri,
arapski studenti,
negativni elementi,
maloletni delikventi
i besni psi.*

*Kućne pomoćnice,
njihovi švaleri,
napaljeni voajeri,
pitome i divlje zveri
i besni psi.*

*Besni psi
jure me po parku,
besni psi
vrebaju u mraku,
besni psi
prljavi i zli,
besni psi.*

Istina je da preovlađuju negativci i moja paranoja, al' ono što je usledilo nisam mogao ni da sanjam. Treba da sviramo beogradski kencert na onoj propaloj turneji posle „Muzičara koji piju”. U „Pioniru” smo prodali oko 4.000 karata, što je jako malo ako se uzme u obzir da smo ga posle „Mrtve prirode” punili četiri dana zaredom. Posle tonske probe zovu me kod direktora. Znam čoveka, Slavko Vuksanović, drugari smo. Popenjem se kod njega, vidim da ga nešto muči i da mu je strašno neprijatno. Onda mi je saopštio da ne bi bilo dobro da izvodimo pesmu: „Besni psi”.

- Što? - pitao sam iznenađeno.

Slavko mi je biranim rečima objasnio da su ambasade četiri afričke zemlje uputile zvaničan protest našoj zemlji što u pesmi izjednačavam arapske studente sa besnim psima?!

Veću glupost odavno nisam čuo. Ganjali su me u karijeri za svašta, i kad treba i kad ne treba, ali ovo je zaista bilo apsurdno.

Još kad sam čuo da su u pitanju tri arapske zemlje i Zair, tek onda sam se zaprepastio! Dobro, jasno mi je da zemlje arapskog sveta budu u zabludi, ali šta Zair tu radi?!

Ionako sam nameravao da „Besne pse” izbacim iz programa, a i Slavko mi je drugar i nije u redu da pravim međunarodne skandale. Te večeri nismo svirali pesmu.

Da se ovi u Zairu ne uvrede.

NA ZAPADU NIŠTA NOVO 1981.

Sa pločom „Mrtva priroda”, izdatom 1981, *Riblja Čorba* postaje najpopularniji bend na prostorima bivše Jutoslavije. Kritika nas je hvalila do neba, a koncerti danima unapred rasprodati. Kad bi odsvirali koncert morali smo da čekamo u garderobi još najmanje sat, sat i po da se narod željan slikanja i autograma koliko- toliko razide.

Ne mislim da je „Mrtva priroda” toliko genijalan album. To je, kada sve sagledam s današnjeg aspekta, samo još jedna ploča *Riblje Čorbe* ali ploča gde su se sve kockice složile.

Pre svega *Čorba* je i dalje bila grupa u usponu. Prvi album „Kost u grlu” bio je šok i drugačiji od svega što se u to vreme sviralo, a potpuno revolucionaran kada su tekstovi u pitanju. Drugi album „Pokvarena mašta i prljave strasti”, meni jedan od najdražih. Bio je možda najemotivniji i sigurno tehnički najgori (u pesmi „Ostaću slobodan” potpuno smo zaboravili da u finalnom miksu ostavimo bas gitaru?!) ali je opet predstavljao pomak.

I onda, kao šlag na tortu, dolazi „Mrtva priroda” sa 10 kvalitativno ujednačenih pesama, uglavnom hitova, tehnički superiorna u sjajnoj produkciji Džona Mek Koja, basiste Gilan benda. Snimatelj je bio takođe Englez, Toni Taverner, a sve je miksovano u Londonu u studiju Mezon ruž (Maison Rouge - vlasništvo Jona Andersona iz Džetro tala), dakle na svetskom nivou.

Interesantno je kako smo pronašli Džona. Jednostavno, moglo nam se. Bukvalno sve čega bi se dotakli, pretvaralo se u suvo zlato. U PGP-u imali smo privilegovan status jer su nam tiraži rasli i donosili novac celoj fabrici. Direktor PGP-a Stanko Terzić (s kojim sam se puno družio i iz čije kancelarije nisam izbijao) znao je da ima zlatnu koku u rukama, pa je firma platila grupi odlazak u London, da nađemo producenta i izaberemo studio u kome bismo snimali. To danas zvuči kao razbacivanje parama, ali tada i nije bilo toliko skupo, dinar se još pristojno držao, a i znalo se da će sve biti isplativo.

I pet ludaka sedošu u avion i odleteše u prestonicu rokenrola. Čim smo sleteli na Hitrou kupili smo dve, za nas najznačajnije novine na svetu: Nju mjuzikl ekspres i Melodi mejker. Pogledali smo top listu. U

obe novine na prvom mestu bio je novi album Gilan benda. Izdavač Virdžin records, producent Džon Mek Koj.

- To će biti naš producent – pala je odluka.

Svestan sam koliko sve ovo zvuči neskromno, ali ponavljam, mi smo tada mogli sve.

Mnogo man je pomogao Brajan Rašić, već tada afirmisan rok fotograf u Londonu. On nam je zakazao sastanak sa Džonom u Virdžinu na Portobelo roudu. Otišao sam na pregovore u ime grupe i sreo se sa simpatičnim bradonjom obijane glave, od jedno 120 kila. Dao sam mu sve što smo do tada snimili, objasnio o čemu se radi, i ma koliko njemu čudno izgledalo da neko iz trećeg sveta, iz socijalističke Jugoslavije dolazi u London da ga angažuje, on me je ozbiljno shvatio i odmah smo ugovorili novi sastanak za sutra, da presluša ploče i odluči se za cifru.

Materijali su mu se dopali, a cifra je bila prihvatljiva za obe strane, naročito ako se ima u vidu da je mogao da izbegne engleske poreznike, pa smo krenuli da tražimo studio. Zvuči neverovatno, ali jedan on ponuđenih bio je i studio u kome je sniman istorijski album Dip Parpla „In rok”. Mi smo to odbili jer je Stanko baš tih dana u Studio 5 uneo novi sto sa 24 kanala, poslednju reč tehnike.

Moram da priznam da mi je mnogo teško palo kada sam ovih dana u novinama pročitao da je Studio 5 zauvek zatvoren i pretvoren u bioskop. Kriza je dovela do propasti diskografije, a i uticaj novih tehnologija nije zanemariv. Ipak je u super akustičnoj Petici stvarana istorija JU roka.

Dovukli smo Džona, njegovu ženu Lindu i Tonija u Beograd, smestili ih i snimanje je moglo da počne.

Koliko je ta odluka bila dobra svedoči i pisanje već pomenutog Nju mjuzikl ekspresa koji je, kad smo prodaal preko pola miliona „Mrtve prirode” napisao da je ploča koju je producirao Džon Mek Koj beogradske grupe (sa nemogućim imenom) *Riblja Čorba* prodana u neverovatnom tiražu (čak i za engeske pojmove) i da je pomenuta grupa postala, citiram: DRUGA NAJVAŽNIJA STVAR U JUGOSLAVIJI POSLE TITA!

Ali da se vratim na temu zbog čega je još „Mrtva priroda” zabeležila takav uspeh.

Moram da kažem da kažem da je Jugoslav Vlahović dizajner, idejni tvorac zaštitnog znaka *Riblje Čorbe*, urednik NIN-a, i danas ugledni profesor Fakulteta primenjenih umetnosgi, moj prijatelj poslednjih četrdesetak godina, napravio neverovatan dizajn omota „Mrtve prirode” - ono čuveno ispupčeno jaje sa kokošijom glavom i nogicama.

I još nešto. Ni mi iz benda nismo bili za bacanje. Em smo sazreli svirački i pevački, em smo svi dobro izgledali i niko nije bio niži od 1,80 cm.

Sve je to bilo idealno, a onda se dogodio nezapamćen skandal. Razlog - moji stihovi. Jedan od najvećih hitova sa ploče bila je pesma: „Na zapadu ništa novo”. Praktično, pesma je nastala od novinskih naslova i nekih ličnih doživljaja stvarnosti te, daleke 1981. Čudno, evo kad je sad ponovo čitam čini mi se kao da je malopre napisana.

NA ZAPADU NIŠTA NOVO

*Kritičar pesnika javno vređa,
samoubica se ubio s leđa,
u Africi opet državni udar,
umorni Turčin izazv'o sudar.*

*Gole su lutke s naslovnih strana,
još jedna pobeda partizana,
moju zaradu drugi troše,
vreme bez promene, uglavnom loše.*

*U bolnici pacovi pojeli bebe,
ubio prvo ženu pa sebe,
dinar i dalje u lakom padu,
bacili bombe na ambasadu.*

*Veliki uporno zezaju male,
za ideale ginu budale,*

*fabrike truju okolinu,
kreteni dižu bune i ginu.*

Refren ide posle svake strofe:

*Biće bolje, neko više,
na papiru mrtvo slovo,
na istoku stare priče,
na zapadu ništa novo.*

Već smo bili prodali preko 250.000 nosača zvuka „Mrtva priroda” kada su se javili borci iz skopske opštine Karpoš i pobunili se zbog stihova „za ideale ginu budale” i „kreteni dižu bune i ginu!”.

Ne znam kako su se prepoznali u tim stihovima, kada ih nisam ni pomenuo, Valjda su oni bolje od mene znali šta je pesnik hteo da kaže, tek lavna je pokrenuta. Odmah posle Makedonaca napao nas je žestoko SUBNOR iz Bezdana (moj otac učesnik rata mi je tada rekao da se ne seća da je u Bezdanu bilo nešto mnogo boraca), a onda su zagrmeli subnori sa svih strana sa zahtevima da se ploča momentalno zabrani i povuče iz prodaje, zato što borce za slobodu naše otadžbine nazivam budalama i kretenima. Ne možete ni da naslutite kolika se hajka digla na nas. Proglašeni smo državnim neprijateljima broj jedan. Napadani smo po svim medijima!

Probudim se jedno jutro u hotelu u Slavonskoj Požezi, kupim „Ilustrovanu politiku” i pročitam veliki naslov: „*Riblja Čorba* u zatvoru?!”. U članku geneza celog „slučaja” i predlog da me uhapsu i osude, brže-bolje okrenem moje kući i javim im da nisam u zatvoru nego u Slavonskoj Požezi. Ljudi slepo veruju novinama i televiziji, mogu svašta da pomisle.

Komunjare su primenjivale provereni način borbe protiv klasnog neprijatelja - uključili su tešku artiljeriju u vidu rubrike pod imenom: „Pisma čitalaca” i „Odjeci i reagovanja”, u kojima nas pljuju savesni građani i omladina. Ta pisma obično su počinjala rečima npr: „Zovem se Tako i Tako i imam 18 godina. Do sada sam mnogo volela i slušala *Riblju Čorbu* ali od sada ih mrzim i više nikada ih neću

slušati. Kako može taj Bora Đorđević da vređa moje roditelje i druge borce koji su nam omogućili da živimo srećno i u slobodi..

Redakcije su bile zatrpane pozivima na linč! Situacija je bila veoma ozbiljna, a onda je malo vedrine u celu stvar uveo jedan, tada svesni i savesni komsomolac, mladi glumac Tika Arsić. Osećajući ljudsku potrebu da se pridruži sveopštoj hajci, da da svoj doprinos Tika je uvideo da su se napadi na inkriminisanе stihove već izlizali od upotrebe, pa je našao svoje originalno rešenje. Njemu su, pored budala i kretena, veoma zasmetali kao čoveku i Crnogorcu, stihovi iz pesme „Volim, volim, volim, volim žene“:

*„Ja bi se odrek'o rođene braće
za jedne čipkaste ženske gaće”*

Kakav sam ja to čovek, pitao se Tika u otvorenom pismu nekim novinama, kome su gaće preče od braće?

Ne znam koje stranke je tada bio član, družili smo se pre toga, nisam mu zamerio, družili smo se i posle goga, naročito u vreme dok je bio vatreni član DSS-a, a sada se ne družimo otkako je postao vatreni član SNS-a.

Onda sam bio gost na Studiju B kod Marka Jovanovića i pozvan sam da javno objasnim, stih po stih, šta je pesnik hteo da kaže! I ja lepo objasnio. Žao mi je što nisam to sačuvao, ali otprilike ovako:

Kritičar pesnika javno vređa

(U toku je bila vrlo oštra polemika između nekog bednog „uglednog” kritičara koji nije prezao od uvreda u napadima na, čini mi se mi se, Matiju Bečkovića.)

Samoubica se ubio s leđa

(Autentični naslov iz novina. I tada su se dešavala vrlo čudna samoubistva kao i sada, npr. Dada Vujasinović.)

U Africi opet državni udar

(Svakodnevna pojava i tada i sada.)

Umorni Turčin izazv'o sudar

(Tada je to bila češća pojava jer su turski vozači gledali da što pre prođu našu samoupravnu domovinu u kojoj putevi nisu bili baš najsigurniji od pljačke, pa su često zaspali za volanom vozeći kamione sa zapada na istok. Danas je ta pojava ređa, ali se još uvek takve stvari dešavaju. Takođe naslov iz novina.)

Gole su lutke s naslovnih strana

(Bilo je toga i 1981, a sada je to potpuno normalna i široko rasprostranjena pojava.)

Još jedna pobeda partizana

(Obratite pažnju. Partizani su napisani sa malim p. Dugo su me smatrali grobarom, što me je kao zadržtog deliju ili ciganina, svejedno, duboko vređalo. Čak sam i tada rekao da ne mislim na fudbalski klub već na nove mirnodopske pobede partizana.)

Moju zaradu drugi troše

(To je moje lično prokletstvo, redovna pojava koja me prati ceo život.)

Vreme bez promene, uglavnom loše

(Vremenska prognoza.)

U bolnici pacovi pojeli bebe

(Autentični naslov iz tadašnjih novina. Sa žaljenjem mogu da konstatujem da se situacija u zdravstvu do danas nije popravila)

Ubio prvo ženu pa sebe

(Ovakav naslov sam u poslednjih 30 godina video u novinama bar 50 puta. Deo folklora na brdovitom Balkanu)

Dinar i dalje u lakom padu

(Autentični naslov iz poviiia, dinar je izgleda u večitom padu. Lakše će se dići ovaj moj nego diiir. Nema ništa sporno u ovom stihu.)

Bacili bombe na ambasadu

(Tu se u mnogome napredovalo! Takođe jo u pitanju naslov, ali danas imamo ljude bombe, automobile bombe, kamione bombo, avione bombe...)

Veliki uporno zezaju male
(Bilo i biće dok je sveta i veka.)

Za ideale ginu budale
(Ovo je velika istina. Danas kad govorim o tome ističem da sam prva budala koja će poginuti za svoje ideale. Tada sam se setio onog Džonsa, vođe neke američke sekte koji je svoje slodbenike odveo u džunglu gde su izvršili kolektivno samoubistio. Danas imamo bezbroj primera koji svedoče o tačnosti ovog stiha. Npr. 11. septembar.)

Fabrike truju okolinu
(Trovale i 1981, a danas postoji realna mogućnost da Srbija postane otpad Evrope.)

Kreteni dižu bune i ginu
(Verujte mi da se zaista ne sećam kako sam objasnio ovaj stih. Znam da sam iskopao neki adekvatni primer, al' koji, nemam pojma. U stvari, zavisi iz kog se ugla glda. Oiaj koji diže bunu u očima svog naroda može da bude horoj, a za suprotiu stranu kreten. Zamislite samo kako smo u Miloševićevim očima izgledali mi koji smo ustali protiv njega. Kao kreteni, naravno.)

*Biće bolje, neko više,
Na papiru mrtvo slovo,
Na istoku stare priče,
Na zapadu ništa novo.*

Nije bilo potrebe da objašnjavam refren. Nikada neće biti bolje, može da bude samo gore. To je suština Marfijevog zakona. Ne verujem u bolje sutra.

I pored opsežnog objašnjenja, napadi nisu jenjavali. Najgora situacija bila je u Sarajevu. Skenderija rasprodata, pun kapacitet,

nekih 10.000 ljudi. Nekoliko sati pred koncert zovu me u direktorovu kancelariju na razgovor. Dođem, unutra direktor, još jedan Ink koji uglavnom ćuti i moj poznanik Janes Tadić. Svi smrknuti, Problem je naravno u pesmi „Na zapadu ništa novo”. Ubeđuju me da je ne sviramo na koncertu.

- Ne dolazi u obzir - odgovaram. - To je sastavni deo repertoara, a i narod će je sigurno tražiti pa ćemo morati da je sviramo.

Znaju da sam u pravu, a onda jedan predlaže „genijalno” rešenje:

- Pa dobro, svirajte al' nemojte tu strofu, za ideale ginu budale.... Upišao sam se od smeha.

- Važi, nećemo pevati tu strofu. Nju će narod sam otpevati.

Shvataju oni da je i to tačno. Ovo preganjanje traje satima i oni stalno pominju neku drugaricu Razu. Malo-malo, pa šta li će nam reći drugarica Raza, pa sada će doći drutarica Raza, pa neka odluči drugarica Raza, a Raze nema pa nema...

Jednog momenta bilo je baš napeto. Neko, mislim Janes, izgubio je strpljenje:

- Ma, mi ćemo da te hapsimo!

Ja zamolim društvo da za trenutak u kancelariju uđe moja bivša žena, sada pokojna Dragana.

Hoćeš li da mi donosiš cigare u zatvoru? - pitam.

- Hoću.

- Dobro, hapsite.

Nisu me uhapsili. Imali su u sali 10.000 razloga da me ne uhapse. Onda sam ja otišao u Zlatni restoran, pri hali, da pojedem nešto jer sam ogladneo, a oni su ostali da čekaju drugaricu Razu.

Završim klopku i vratim se u kancelariju, kad ono svi srećni i nasmejani.

- Bila drugarica Raza, rekla da može da se svira!

Sutradan je trebalo da sviramo u Tuzli. Ujutru su nam javili da je koncert otkazan jer policija nije mogla da garantuje mir i red. To je bar bilo mnogo elegantnije eskiviranje politički nepodobnih.

Kompletan skandal sa pesmom „Na zapadu ništa novo” završen je na vrlo čudan i volšeban način. Mislim da ne bi bilo korektno s moje strane da pominjem imena.

SUBNOR Jugoslavije voleo je da priređuje zabave za svoje članove. Na njima je pevala jedna postarija pevačica koja nije imala

snimljenu nijednu ploču, ali su je borci redovno zvali. Možda je tu bilo i nešto više od pevanja.

- Napiši dve pesme da pomenuta dama konačno snimi singl n problemi će nestati - javio mi je jedan moj uticajni rođak.

Ne budem lenj, već napišem dve jako dobre pesme. Ne sećam se jedne, a druga je bila „Stani malo kafanski sviraču” koju su kasnije snimili Spomenari i za koju mnogi ne znaju da je moja pesma već misle da je starogradska.

Ubrzo je usledilo i zvanično saopštenje za javnosg SUBNOR-a Ju goslavije da autor Đorđević govori modernim jezikom svoje generacije, što je za svaku pohvalu, da svojim stihovima nije želeo nikoga da vređa već da ukaže na prisutne probleme savremenog drštva što je, opet, za svaku pohvalu...

Ubrzo posle toga *Riblja Čorba* od Saveza omladine dobije prestižnu Majsku nagradu!

Mislim da nam je čitava afera samo digla tiraž na preko pola miliona, jer naš narod obožava zabranjeno voće.

Stanko Terzić je jedan deo tiraža izvezao u Sovjetsmi Savez! Ove, 2011. godine, u Petrovcu na moru nastupao sam dva puta i bilo je više Rusa u publici nego naših ljudi. Prišao mi je jedan sredovečni Rus.

- Ja sam Jurij iz Moskve i volim *Riblju Čorbu* od 14. godine! Bavim se organizacijom i vi morate da dođete u Moskvu da svirate!

I nije bio jedini koji je čuo za nas, Stanko, hvala ti!

Čuda se dešavaju, zar ne?

OSTANI DUBRE DO KRAJA 1979.

Mnogo puta sam se zaljubljuvao a retko kad voleo. B. sam sreo baš u Splitu. u vreme one nesrećne avanture zvane Balašević, kada sam bio više pijan nego trezan. Interesantno, Balašević i ja smo bili gosti redakcije Bazar i tamo sam pevao „ Lutku sa naslovne strane”. U Splitu mi je B. prišla i kao nešto me izgrdila jer sam se svirajući mahinalno okrenuo ka zidu na kome su bile uramljene naslovne strane Bazara, Na jednoj je bila i ona, pa se tako u Splitu „ljutila” zašto sam baš njoj pevao tu pesmu. Bio sam u pijanoj fazi i nisam se preterano sekirao zbog nje. Samo sam konstatovao da je vitka, zgodna, vlsoka, jednom rečju dobra riba. A kad sam mnogo pijan sklon sam da pravim gluposti. Pravim ih ja i trezan, ali manje.

Svojevrsnu hronologiju mojih pijanih budalaština vodio je Bajaga pa mi ih je kasnije prepričavao. Npr.:

Delim ja autograme pijan i prilazi mi jedna gospođa sa izraženim brkovima. Mrtav ladan potpišem se i onako blentav pitam:

- Brko, jebeš li šta?

Drugi eksces bio je još gori. Jedna zgodna hrvatska pevačica bila je predmet opšteg udvaranja masovne muške populacije. Probio sam se kroz potencijalne švalere i uljudno pitao koleginicu:

- Hoćeš li da se kresnemo?

- Fuj! - zgrozila se pevačica.

- Kak si ti prost!

- Možda sam prost, ali sam bar pošten - odgovorio sam. - Svi ovi ovde bi da te odvuku u krevet, ali se prave fini. Ja sam te bar pitao!

Začudo, bio sam odbijen.

Ta noć u Splitu bila je urnebesna. Znam da su ostale dve ribe i da sam u odvajanju imao oštru konkurenciju u vidu Sdmorice mladih.

Ne znam šta se sve dešavalo, samo znam da sam se ujutru probudio pored nje. Kako smo oboje bili goli zaključio sam da je među nama bilo nečega. Sećam se kao kroz maglu da je u toku noći ušla u sobu njena cimerka, vrisnula i pobegla da pravi društvo nekom srećniku iz Sedmorice mladih. B. mi je objasnila da je njena prijateljica bila šokirana jer nije navikla da je zatiče u sličnim situacijama. A ja u govnama do guše. Upravo sam raskidao

šestogodišnju vezu zbog jedne prelepe Sarajke u koju sam se zaljubio. Tri žene na mojim nejakim plećima! Ne hvala, i jedna je previše.

Bar sam prema B. bio pošten. Rekao sam joj, istog jutra:

- Znaš, izvini, ali ti si mi ovoga trenutka treća varijanta u životu.

Začudo, ona je to stoički prihvatila i mi smo nastavili da budemo zajedno. Moram da priznam da me je prosgo unnštavala strpljenjem, dobrotom, naivnošću i lepotom, tako da sam polako počeo da se primam. Kada smo se vratili u Beograd nastavio sam da rešavam svoj ljubavni Gordijev čvor i da divljam po kafanama sa društvom, mada mi je B. stalno bila negde u malom mozgu. Sedim tako u Skadarliji sa Kokijem iz grupe S vreme ni na vrsme, ponoć prošla, a ja je se setim i zovnem u kafanu da doće. I ona zapuca sa Novog Beograda i dođe u Skadarliju da bude sa pijanim idiotom. I mic po mic shvatim da je drugačija od ostalih i da oseća nešto meni čim me trpi tako odvratnog.

Mrzim da dajem savete, to je krajnje nezahvalno, a i sam se ne pridržavam tih nepisanih pravila, pa zašto bi i vi. Ali, verujte, što ste gori prema njima, one vas više vole. Kada se u vama probudi osećanje zvano ljubav i kada se skroz otvorite prema osobi koju volite svim srcem, onda ste najebali. To je početak kraja. Prestajete da joj budete zagonetni i zanimljivi, onda je pobedna i ubrzo vas napušta. Iskusio sam to na svojoj koži dva-tri puta kada sam zaista voleo. Nije ni čudo što me nisu primili na glumu jer ja to, bar u ljubavi, ne umem da radim, već se predajem bez rezerve i uvek najebem. Nažalost, svestan sam toga pa sam i napisao:

*E moj some što si bolji
prema svojoj drolji,
sve si joj manje
i manje po volji...*

Pesma: „Minut ćutanja” (sa albuma „Večeras vas zabavljaju muzičari koji piju”),

Jednog dana otputovao sam u London. I tu se odjednom desio neki lom u meni. Shvatio sam da je volim. Znao sam da više nisam svoj i

da je to početak kraja. Okrenuo sam telefon:

- Jebi ga, sad je gotovo. Sad te volim. I ništa neće biti kao pre.

B. me je ubeđivala u suprotno.

Nešto se tu čudno dešavalo. Oduvek sam London voleo više od drugih gradova na planeti, ali sad mi je naprasno postao dosadan i jedva sam čekao da se vratim i da je vidim.

Kasnije mi je postalo jasno da tu nisu bila čista posla. B. mi je sama ispričala kako se udala. Bila je zaljubljena u jednog poznatog lika koji je imao mlađeg brata. Ukrala je češalj tipu, stavila dlaku svoje kose i uz određen ritual poželela da tog čoveka veže za sebe. Zajeb se desio zato što je mlađi brat pozajmio češalj od starijeg, očešljao se i smrtno zavoleo B.

Nikad mi nije rekla da li je nešto slično napravila i sa mnom, ali ne postoji racionalno objašnjenje za drastičnu promenu koja mi se dogodila.

Iz Londona se vratio drugi Bora. Totalno lud za B. Nađemo se, izađemo, provedemo ceo dan zajedno i kad krenem kući, posle pet minuta B. mi nedostaje. Jedva čekam da svane, da bi ponovo bio sa njom.

Vreme o kome govorim je ta značajna 1977/78. *Čorba* je bila u osnivanju, znači još nisam bio neko poznato ime. Naprotiv, B. je bila poznatija od mene, jedna od vodećih manekenki.

Idila je trajala nešto manje od godinu dana. Čak sam je i zaprosio. Lepo, otišao kod njenih i pitao za njenu ruku.

- Od čega ćete živeti? - pitao je njen otac. Pitanje je bilo na mestu. Bio sam student organizacije kulturno-umetničkih delatnosti, imao neke prihode od muzike, ali sve u svemu nije imao pas za šta da me ujede.

- Završiću fakultet, zaposliću se, biće para - bio sam samouveren. Da sam rekao da imam rok bend koji će jednoga dana postati slavan, verovatno bi me smatrali budalom.

- Moja ćerka je razmažena, trebaće joj dva kupatila u stanu! - rekla je njena majka.

- Imaće dva kupatila! - bio sam potpuno ubeđen u ono što govorim.

Skroz na mojoj strani bio je njen rođeni brat. Dogovoreno je da se malo sačeka sa venčanjem.

Nekoliko godina kasnije živeo sam s porodicom u velikom stanu sa dva kupatila. Samo što je kraj mene bila druga žena.

Uglavnom, počeo sam da radim k'o lud sa tek oformljenom *Ribljom Čorbom*, ne birajući mesta i ne pitajući za honorar (čudno, i sad radim isto). Znam samo da sam štedeo svaki dinar da bih bio sa B.

Tako nam iskrsne gaža za Novu godinu u jednom banatskom selu na zlu glasu. Ima tako nezgodnih mesta gde smatraju da je propala zabava ako ne izudaraju muzičare ili se bar, više puta, međusobno ne potuku. Prihvatim posao za male pare (doček i repriza), sednemo u krš od kombija koji je vozio izvesni Miško Crnogorac i zaputimo se ka selu iza Zrenjanina, čiji su žitelji bili uglavnom doseljenici iz Hercegovine.

Sviramo mi doček, ljudi se lepo zabavljaju. Više zato što su svi pijani, a malo i zbog dobre svirke, odužilo se to do kasno posle ponoći, kao što je red i običaj, kad pred kraj vidim sranje u najavi. Neka gromada od čoveka tetura se od ulaznih vrata ka bini na kojoj su nesrećni muzičari, urla, razbacuje ljude oko sebe, ručerdama skida sa plafona okačene novogodišnje ukrase, užas... Kad je prišao već dovoljno blizu razmišljao sam da ga preduhitrim i odvalim cipelom u glavu (što je sigurno, sigurno) ali sam se srećom u poslednjem trenutku predomislio.

Ljudeskara se pope na binu i krenu pravo ka meni.

- E, sad sam ga najebao! - pomislio sam. Prvo me zapahnuo miris alkohola, a onda je došao i King Kong, zagrlio me i promumlao:

- Srećna Nova godina!

Noć posle svirke bila je najhladnija koju pamtim u životu. Padao je sitan sneg, a možda i ne bi bilo tako hladno da nije duvala urnebesna košava. Kombi js bio šupalj sa svih strana tako da smo obukli sve što smo imali, i scensku i običnu garderobu i opet smo se smrzavali jer grejanje u kršini nije radilo. Znam da smo prošli Zrenjanin kada je kombi crkao. Pokušavao je Miško Crnogorac da ga osposobi, ali bez uspeha. Situacija je postajala sve gora i gora. Najozbiljnije, pretila nam je bela smrt. Nigde svet na vidiku, snežna prašina vitla po putu, a jezivo hladno. Dva mlada binska tehničara koje smo povelili sa sobom počeli su da plaču. Miško je konstatovao da je pukla poluosovina i da je vozilo definitivno mrtvo.

Morao sam nešto da preduzmem. Miško mi je dao broj telefona prijatelja koji će da pritekne u pomoć, a ja sam izašao na put da stopiram u gluvo doba noći, Imao sam više sreće nego pameti. Posle izvesnog čekanja stao mi je jedan postariji par u peglici. Kako je bilo toplo u peglici koja se vukla ka Beogradu. Na moje veliko iznenađenje utvrdio sam da smo stali na oko kilometar od „Japanskog cveta”. Mogli smo da stignemo peške do motela da smo mogli da ga vidimo. Verujte mi da je peglici trebalo dva sata da se dovuče do Beograda. Zahvalio sam se dobrim ljudima na spasonosnoj vožnji, otišao u Dom omladine, poslao pomoć smrznutima. Tetkice su mi skuvala čaj, a ja sam sastavio neke kocke, koje su u džez klubu služile umesto stolica, i zaspao kao zaklan.

Sutradan smo opet svirali u istom selu. Samo što je ojužilo. Kad smo završili i krenuli nazad celo selo se međusobno tuklo u blatu do kolena na ledini u blizini Doma kulture.

Šta sve živ čovek ne radi zbog ljubavi.

A kraj se bližio mučki, iza leđa. Brže nego što sam mogao da pretpostavim, B. je imala reviju u Sarajevu, a ja sam ostao nekim poslom u gradu. Onda su do mene doprle glasine da se smuvala s mlađim bratom velikog brata. (Sećate li se šta sam vam pisao o vradžbinama i ostalim vudu-mudu glupostima.) Sa njenim bratom sam odmah otišao u Sarajevo. Ušao sam u hotel „Evropu”, u toku je bida proslava novina Ven i zatekao je kako sedi sa tim iskompleksiranim balavcem i njegovim društvom. Seo sam i situacija za stolom bila je, blago rečeno, mučna. Bilo je tu i glupavih razgovora i međusobnih prepucavanja. Npr. Čorba je već imala zapažen singl „Lutka sa naslovne strane”, što sam glupavo smatrao nekakvim svojim adutom, i kad sam to pomenuo mali je izjavio da pravi bend koji će biti najbolji u Jugi što je klimanjem glave odobravao jedan poznati sarajevski menadžer. Naravno da klinac nije nikad ništa napravio u svetu muzike. B. se držala po strani i pravila luda kao da se nje to ništa ne tiče. Bilo je već kasno i društvo je počelo da se razilazi kada sam dobio završni udarac. Pitao sam B.

- Hoćemo li u sobu, na spavanje?
- Idi ti, ja ću da ostanem još malo.

Lakše bi mi bilo da mi je lupila šamar. Izašao sam iz „Evrope” k'o posran golub i uputio se u Baščaršiju oko tri sata noću, da se dokusurim. Nije uopšte zdravo movati se Baščaršijom u to doba. Ima puno sumnjivih faca, mafijaša, pijanica. Meni je bilo sasvim svejedno šta će mi se dogoditi. Našao sam otvorenu kafanu i počeo da se nalivam. U ćošku su sedeli neki tetovirani i razbacani mračni tipovi. Priđe mi valjda glavni:

- Lijep ti kačket!

Ja nosim neki kačket onako, bez veze.

- Evo ti ga - kažem i nabijem mu ga na glavu.

Bio je zbunjen. Nije znao treba li da me bije ili ne.

- Šta piješ? - pitao je.

- Šta piješ ti i ovi tvoji?

Situacija je prestala da bude napeta i sve se pretvorilo u pijanku. Zaćudo, nisam im kukumavćio niti objašnjavao zašto sam oćajan. Tek, samo sam se dolivao.

U zoru sam se dovukao do njene sobe i onesvestio se. Posle su mi pričali da su me te noći bezuspešno traćili po Sarajevu.

Prespavao sam dan, pokupio se i sa njenim bratom seo na voz za Beograd.

Sve me je stiglo u vozu. Njen brat, koji ni sam nije mogao da razume postupke svoje roćene sestre, sedeo je u kupeu, a ja sam stajao na prozoru pokušavajući da sakrijem suze, a plakao sam ko kiša, i zapisivao neke stihove. Nije me bolelo samo srce - bolelo me je celo telo.

Jednog trenutka njen brat mi je prišao, video me onakvog svog nikakvog i pitao me šta to pišem. Dao sam mu papir i on je prva osoba koja je proćitala:

OSTANI ĀUBRE DO KRAJA

*Dok stojim za šankom delimićno pijan,
mrzeći pomalo i sebe i druge
ubijam lagano konjak, cigarete,
prijatelje dobre, moje verne sluge.*

*Nisam od onih koji cvile,
više te nemam i šta tu mogu,
ja ću se posle odvući kući
samo da popijem još jednu s nogu.*

*Znam, neću moći još dugo da zaspim,
beskrajno duge, proklete noći,
kako su pogrešni dani bez tebe,
tu mi ni piće ne može pomoći.*

Refren:

*Nisi valjda luda da se stidiš,
što si me prognala istočno od raja,
bar se nasmeši kada me vidiš,
ostani đubre do kraja.*

Nedugo posle sarajevskog atentata, B. se udala za malog brata od velikog brata, rodila mu ćerku i razvela se.

JA SAM JOŠ ONA ISTA BUDALA
1979.
POSLEDNJA PESMA O TEBI
2006.

Nikako nisam mogao da se pomirim sa činjenicom da sam izgubio B.

Toga sam postao svestan tek posle jednog dugog razgovora vođenog u njenom stanu utroje. Bar sam tako mislio. Nisam imao pojma da je B. bila trudna. I dok smo nas dvojica siktali jedan na drugog, B. se po običaju pravila luda i pila neke lekove za smirenje i za srce. Nije se mešala u sukob dvojice narajcannh mužjaka. Na kraju te mučne situacije opet sam pogrešio i prvi izgubio strpljenje.

- Čekam te u „Reliju” (kafić blizu njenog stana), čekaću te pola sata, a ti sama odluči s kim ćeš da budeš.

Naravno, nije je bilo sledećih pola sata, ni sat, ni dva, a ja sam sedeo u Reliju i na papirnoj salveti napisao pesmu: „Ja sam još ona ista budala”.

JA SAM JOŠ ONA ISTA BUDALA

*Ti si moja stanica na putu,
jedan stepenik do neba,
otrov koji itekako treba.*

*Ti si uvek bolja polovina,
nekad jagnje, nekad zmija,
moja ili bilo čija.*

*Ti si nepredvidljiva k'o đavo,
i od gvožđa i od stakla,
deo raja, deo pakla.*

*Kada te ostave svi švaleri,
kad shvatiš da si pala,*

*iskopaj negde broj telefona,
ja sam još ona ista budala.*

*Kad jednog jutra skineš šminku
i shvatiš šta si drugima dala,
prikupi hrabrost, dođi do mene,
ja sam još ona ista budala.*

Nisam ostao ista budala. Kada se B. razvela pomislio sam da sve može da bude isto kao i pre. Otišao sam u London, njoj i njenoj kćerki kupio gomilu poklona i pokušao da zaboravim izdaju i da pređem preko svega. Ali, bez uspeha. Ima pravo narod kad priča da obnovljena veza dođe k'o podgrejana supa. Nestalo je one velike ljubavi i onog uzbuđenja i zanosa, tako da to nije dugo trajalo.

Ipak, desilo se nešto drugo. Sećajući se lepih dana i cele priče ja sam godinama pisao ljubavne pesme o B. i za B. Prvih petnaestak godina bilo je teško da je zaboravim, posle mi je bilo malo lakše.

Pitate se zašto sam u ovo poglavlje stavio i „Poslednju pesmu o tebi”, koja je nastala mnogo godina kasnije. Razlog je krajnje jednostavan. To je zaista bila poslednja pesma koju sam joj posvetio. Povremeno smo se sretali i prijateljski ćaskali. Slučajno smo se sreli baš kada je ova pesma trebalo da se snimi, pa sa joj odrecitovao:

POSLEDNJA PESMA O TEBI

Krajem sedamdesetih
dvadesetog veka,
bilo je u meni
nešto od čoveka.

Ja sam davno mrtav,
još od onog dana,
nas troje u sobi
i moja sahrana.

I uvek svečano obećam
a znam da lažem u sebi,
da ću prestati da se sećam,
ovo je poslednja pesma o tebi.

Ujed za dušu,
u grlu knedla,
jednom zauvek
zbačen sa sedla.

Izgleda da sam
uzalud stario,
ništa od snova
nisam ostvario.

I uvek svečano obećam,
a znam da lažem u sebi,
da ću prestati da se sećam,
ovo je poslednja pesma o tebi.

Živim zbog drugih,
meni je svejedno,
posle tebe potop,
ništa nije vredno.

Podmuklo zaboli
kao kvarni zubi,
istina je da se
samo jednom ljubi.

I uvek svečano obećam,
a znam da lažem u sebi,
da ću prestati da se sećam,
ovo je poslednja pesma o tebi.

- Što mi to radiš? - pitala je B. kroz suze, prepoznajući se u pesmi (naročito ono „Nas troje u sobi“). Nisam želeo da je povredim. Oboje smo imali svoje živote, a ovo je bilo samo bolno sećanje na prošlost. To je bila zaista poslednja pesma koju sam joj posvetio.

JEDINI NAČIN

2005.

Ovo je jedna vrlo ružna priča i ono što sam uradio nimalo mi ne služi na čast. Ali reći ću vam je pošto sam odlučio da u svom pisanju budem krajnje iskren.

Kada me je B. šutnula bio sam najočajniji čovek na svetu. Sve je izgubilo smisao. Istina, još uvek sam puno svirao zato što volim rokenrol, ali sam gubitkom B. izgubio i jedan deo motivacije. Bio sam kao bolesnik koji traži lek za svoju boljku.

I onda sam se setio poslovice „Klin se klinom izbija”. Preinačio je jedan moj prijatelj iz Sremske Mitrovice u „Klin se klinkom izbija”.

Nisam bio pijan. Bio sam toliko izgubljen da danima nisam mogao ni da jedem ni da pišem.

Svirali smo u jednom banatskom selu. Bila je zima, a mi došli nešto ranije. I ja onako sav neraspoložen i bezvoljan pitam ljubazno domaćine.

- Ima li ovde neka radodajka?

- Ima!

- Ajd' dovedite je.

Tipična zloupotreba službenog položaja. Pomislio sam da će mi jedan seks (Gospode, kako mrzim tu reč) bez pokrića (seksa radi) povratiti samopouzdanje i pružiti malo utehe.

Dan-danas se stidim zbog onog što sam uradio. Dovedi su seosku radodajku. Ja sam je priveo u Štuletov kombi koji je bio prazan jer smo ... opremu već izneli. Kako je bilo zaista hladno, devojka je skinula samo jednu dugačku vunenu čarapu i jednu stranu gaćica. Obavismo to na brzaka u ledenom kombiju.

Bilo mi je bolje jedno tri minuta, a oida sam se setio da je nisam pitao ni kako se zove. Živ me sram izjeo:

- Izvini, kako se zoveš?

Prekasno. Osećao sam se kao najgori i najpokvareniji čovek na svetu.

Mnogo godina kasnije setio sam se te situacije, leka za ublažavanje ljubavnih jada, koji više nikada nisam primenjivao i napisao pesmu.

JEDINI NAČIN (Trilogija)

*Jedini način da se bol prevaziđe,
prevrneš prvu koja naiđe,
i kada ljubav s nogu otaljaš
ubediš sebe da nešto valjaš!*

*Primio si infuziju
veruješ u iluziju,
o kada bi tuga
trajala k'o duga.*

*I pričaš da ona nije
ni prva ni poslednja,
ni najbolja ni najgora
tek onako osrednja.*

*Jedini način da se bol prevaziđe,
prevrneš prvu koja naiđe,
i kada ljubav s nogu otaljaš
ubediš sebe da nešto valjaš.*

*Znaš da nije ona prava,
pola sata zaborava,
pokušaj da boli manje,
vraća samopouzdanje.*

*I onda se zahvališ
i gledaš da zapališ.
A pred svetom se ponosiš
kako bol dobro podnosiš.*

*Jedini način da se bol prevaziđe
prevrneš prvu koja naiđe
i kada ljubav s nogu otaljaš
ubediš sebe da nešto valjaš.*

I što bi na televiziji rekli, ovo ne pokušavajte da radite kod kuće. Ovaj lek protiv bolova ima kratkotrajno dejstvo, kao što rekoх 3 do 5 minuta, i onda dolaze kontraindikacije, osećaš se još gore i bednije. Doduše, to je individualno. Možda na nekog deluje isceljujuće. Kod mene izaziva opšte pogoršanje, depresiju, stid i kajanje.

CRNI MERCEDES

1987.

I Tito i Sloba zaobilazili su moj rodni grad Čačak u širokom luku, k o kiša Kragujevac. Iz opravdanih razloga. Čačak jednostavno ne podnosi da mu se nameću autoriteti. U Čačku bukvalno važi ono: Koliko ljudi, toliko stranaka.

Tito je bio dva puta za 50 godina vladavine. Jednom je prošao kroz grad, a drugi put je obišao samo „Slobodu” - fabriku u kojoj je radio moj otac.

Sloba je bio samo jednom, a bolje za njega da nije ni dolazio. U toku neke od predizbornih kampanja, obilazio je po dva grada dnevno i pričao BAJKE. Trebalo je istog dana da obiđe popodne Kraljevo, a I predveče Čačak. U Kraljevu je prošao lepo, a u Čačku je, blago rečeno, najebao. Gađao ga narod jajima i paradajizom, što su mi zemljaci odmah i javili. Novine su stidljivo objavile da je bilo nekih neodgovornih pojedinaca, koji su negodovali i zviždali u Čačku, ali TV dnevnik me oduševio. Gledam TV i čekam izveštaj o Slobinoj poseti, a oni mrtvi ladni puste prvo prilog iz Kraljeva i onda opet prilog iz Kraljeva, s tim što je Kraljevo odigralo ulogu Čačka. Nije ni čudo što je 5. oktobra zapaljena zgrada Televizije.

Ko zna šta bi se desilo ako bi se Boris Tadić usudio da poseti Čačak. Ne smem ni da pomislim.

Da se vratimo na Tita. Bio sam sasvim mali klinac kada je Čeda došao u moj grad. Svima su nam vezali pionirske marame, lepo obukli i izveli na glavnu ulicu da vidimo čudo neviđeno! Čučnem ja onako balav u prvi red i gledam. Ono ulica posuta cvećem. Užasnut primetim da ima i ruža!? Ozbiljno se zabrinem da trnje ne probuši gumu na automobilu druga Tita.

Onda je došao neki pandur i oterao me, a na moje mesto posadio svog klinca.

Nisam mogao da vidim skoro ništa. Posle dugog čekanja, okupljeni svet počeo je da aplaudira i skandira, a ja sam nekako skakajući video veliku kolonu crnih mercedesa. U prvom je na zadnjem sedištu sedeo neki čika i ovlaš odmahivao narodnim masama. Pretpostavljam da se radilo o drugu Titu.

Još nešto mi tada nije bilo jasno, pa sam pitao roditelje zašto su ljudi skandirali: „Dole džombe, dole džombe"! Šta to moji zemljaci imaju protiv onih dobro razvijenih ljudi što dižu tegove.

Đoka i Nena su mi objasnili da su ljudi vikali: Dole Čombe i da je taj Čombe neki mnogo gadan crnac koji muči druge, dobre crnce.

Jesam bio mali ali mi se ta slika duboko urezala u pamćenje. I moram da priznam da sam se malo razočarao u pandure, a delimično i u druga Tita. Kad sam porastao, postalo mi je jasno zašto je Balašević oduševljeno pevao „Triput sam video Tita". Ja sam ga video samo jednom i to jedva, ako je to uopšte bio on.

A zamalo da ga vidim još jednom!

Stanovao sam u Dositejevoj 38, ispod crkve Aleksandra Nevskog i uvek sam se iz grada vraćao niz Skadarliju. Kad jedne večeri taman krenem nizbrdo, kad ono, prc! Gomila pandura, što u civilu, što u uniformi ne daju mi da prođem. Kasnije se raspitam o čemu se radi i saznam da je bila neka premijera u Narodnom pozorištu, ili neka akademija u Domu JNA, tek nestašni Čeda je odlučio da mimo protokola ode na cirku u Skadarliju na užasavanje obezbeđenja. Tito je baš voleo život, a i da zajebava sekuriteteu. Tako ga ni tom prilikom nisam video, a ne ide da napišem pesmu: „Jednom sam video Tita ali nisam sasvim siguran da je to bio on".

Bez zezanja, da li je on zaista bio on? Pored toga što su nas u školi učili da volimo Tita više od mame i tate (probali su to i sa mojom Decom!) kao pametan odličan đak (danas je to sramota) učestvovao sam i u školskom kvizu o liku i delu voljenog maršala. Kao dečko koji obećava, pomno sam proučio dostupnu literaturu i već na prvom pitanju došlo je do kurčlusa. Kad je rođen Josip Broz? Tačan odgovor je: 25. maja, U literaturi postoje bar još tri datuma, koji su čak i verovatniji od famoznog, opšte prihvaćenog Dana mladosti. Ali, manimo se cepidlačenja. Jedna druga stvar mi nikad neće biti jasna. Siromašni, bolešljivi mladić iz Kumrovca, odlazi trbuhom za kruhom od kuće i uspeva da se zaposli kao mašinski šloser u brodogradilištu Bakar. Kad je izbio Prvi svetski rat, vojnik Josip Broz na takmičenju u Beču (?) postaje prvak austrougarske vojske u mačevanju????!!! Kad li je vežbao? Možda u brodogradilištu za vreme pauze.

Pok. Aca Popović u drami „Pazarni dan" prikazuje Josipa Broza, konspirativno zvanog Tito, kao nakindurenog picopevca sa

obaveznim prstenom sa velikim dijamantom koji je nosio na malom prstu leve ruke, tipa koji se u zemlji pojavio niotkuda. Brzo je napredovala radnička klasa.

Nema veze koliko je Tita zaista bilo, jedan, dva ili tri (ovaj poslednji nikada nije naučio da govori srpski), ali sam morao da pričam o njemu jer bih debelo slagao kada bih rekao da se pesma „Crni mercedes” bar delimično ne odnosi na njega (to sam na kasnijim suđenjima uporno negirao).

Pođimo redom. Festival Beogradsko proleće. Koncert Arsena Dedića i Bore Đorđevića u Pozorištu na Terazijama. Sala Teatra T bila je premala da primi sve koji su želeli da nas čuju. Arsenovi gosti bili su pijanista Stjepan Mihaljinec i Milena Dravić, moji gitaristi Vidoja Božinović - Džindžer i Nikola Čuturilo - Čutura.

Velika je čast nastupati sa takvom kantautorskom veličinom kakav je Arsen Dedić. Moj dobri i vrli prijatelj prosto me je postideo kada je otpevao „Baladu o Čorbi”.

PESMA O BORI

*Teško je mom drugu
časnom Bori Čorbi,
glava mu je na ramenu,
a on bi htio da mu je u torbi.*

*Strašnom mom drugu
hrabrom Bori Čorbi,
bezbedan i omiljen,
a on bi da je sam u borbi.
Ne kažem mu da pretane,
neka više glasnije, dapače,
al' na koga kada čujem samo
lepet krila trule vetrenjače.*

*Suđeno je slavnoj glavi
znaju oni kako da je smire,
služit će mu još dugo i dugo*

za sve vjence i crne šešire.

*Strašnom mom bratu
hrabrom Bori Čorbi,
bezbedan i omiljen,
a on bi htio da mu je i u borbi.*

Ovu sam pesmu stavio umesto recenzije za jednu od mojih zbirki poezije.

Strašna je to stvar kada ti genije da takve komplimente. Probao sam da mu nevezto uzvratim.

BORA ARSENU

*Srećan sam da toliko vredim,
da kraj tebe ovde sedim,
šta ću veće.
Ej Arsene Dediću,
gaće unerediću
od sreće.*

Kakvo je to grandiozno veće bilo. Arsen i ja smo pevali, govorili pesme, prebacivali loptu jedan drugome, bez lažne skromnosti bili smo neizmerno duhoviti i izazivali smo salve oduševljenja.

Neverovatni Arsen. Jednom sam usred rata razgovarao telefonom sa njim. Čujem da mu nije lako, a on sve izvrđava konkretne odgovore, sve govori u šiframa... Na kraju razgovora rekao mi je istorijsku rečenicu:

- Čuj, sve što sam ti prećutao, nemoj nikom rijeć.

I time mi je sve rekao jedan jedinstveni Arsen.

Program u pozorištu trajao je preko tri sata. Nemam pojma koliko puta su nas vraćali na bis. Sve je snimala TV Beograd. I prava je šteta što je Vlada Momčilović režiser napravio dve dvočasovne

emisije koje su emitovane i bezbroj puta reprizirane na TV-u. Moglo bi sve mirne duše da ide integralno, ali je bilo dosta škakljivih mesta.

Salve oduševljenja i ovacije posle svake strofe izazvala je jedna moja nova pesma:

CRNI MERCEDES

*O, Bože daj mi crni mercedes
sa registracijom malom,
da sebe konačno mogu da smatram
zvaničnom budalom.*

*O, Bože, daj mi crni mercedes,
s najmanje šestoro vrata,
da mirno tresem svoju havanu
u pepeljaru od zlata.*

*Napolju đaci i zastavic
i narod pritisnut mukom,
sa zadnjeg sedišta ne vidim ništa,
samo odmahujem rukom.*

*Bože daj mi crni mercedes,
jer to je čudo nad čudima,
lepo je nekažnjeno voziti
po cveću i ljudima*

Kada sam počeo da pišem ovu pesmu napamet mi je pala pok. Dženis Džoplin i njeno:

*O Lord, vont ju baj mi e
mercedes benc.*

Posle su mi misli skrenule na sasvim drugu stranu. K'o što rekoh, lagao bih kada bih rekao da nisam mislio i na Tita jer su slike, koje su mi se od detinjstva urezale u pamćenje, još uvek bile negde u

malom mozgu. Jesu se američki predsednici vozili u linkolnima, jesu ruski u čajkama, ali državnik koji iole drži do sebe, morao je da ima što veći, što bolji i što blindiraniji mercedes, pa da se kurči u njemu.

U ovoj pesmi upotrebio sam mercedes kao statusni simbol moći i to je jedino pravo tumanjenje onoga šta je pesnik hteo da kaže.

U Sava centru Studio B je slavio neki svoj jubilej. Voleo sam tu radio (kasnije i TV) stanicu još od osnivanja, kad su bili u zgradi „Borbe”. Tada i nisu emitovali program 24 sata, već su ga završavali u 23 časa. E onda se Zoran Modli i ja dočepamo studija, pa snimamo budalaštine. Tako je i nastala grupa Hajduk Stanko i Jataci koju smo u početku sačinjavali nas dvojica. Tu je bio i večiti buntovnik Marko Janković, a jedan od osnivača bio je i pok. Dragan Jelić, koji me je i pozvao da nastupim na pomenutoj priredbi. Mnogo izvođača trebalo je da nastupi na manifestaciji Studija B. Došao sam na vreme, ali se čekanje na nastup oteglilo k'o gladna godina. Kako sam tada bio u pišnoj fazi, stradala je zavidna količina lozovače. Svelo se na čekaj, pijuckaj, čekaj, pij, čekaj, loči, nikako da izađem na scenu. Bilo je tu i indijanaca koji su upadali preko reda, što me je onako, blago alkoholisanog i iznerviralo.

Konačno su me pozvali.

- Imaš tri minuta! - rekao mi je neko iz organizacije.

- Može li pet? - pitao sam sarkastično. Jebote, čekao sam satima da bi mi rekli da mi nastup traje tri minuta!

- Može - odgovorio je organizator ništa ne sluteći.

Retko kad zloupotrebljavam gostopgrimstvo prijatelja, ne bi ni ovaj put, ali čekanje i loza učinili su svoje, pa mada sam nastupao džabe, odlučio sam da se ponašam k'o da radim za honorar. Na bini sam ostao malo više od 20 minuta.

Sala je bila prepuna, a u prvim redovima sve visoke zvanice, uglavnom krupna muda iz sveta politike. Iza njih običan svet, prijatelji studija B.

- Dali su mi pet minuta, ali to je malo da vam kažem sve što bih hteo - rekao sam. Čestitao sam jubilej Studiju V i krenuo sa najbezobraznijim stihovima koje sam imao na lageru. Siguran sam da sam govorio i „Razjebani arhipelag”, jednu divnu pesmu koja svakako zaslužuje digresiju.

Nekoliko godina uzastopce dobar deo estrade letovao je u seocetu Bratuš kod Makarske. Tog leta tamo smo se našli pok. Mića Minimaks sa porodicom, pok. Čobi sa porodicom, Kemal Monteno sa suprugom i taksistom Fudom, Vladimir Furduj - Furda sa svojima, Kornelije Kovač sa svojima, ja i moja porodica. U selu je postojala samo jedna kafana, plaža je bila mala, pa su nam deca uvek bila na oku. A i niko nas nije gnjavio, jer smo praktično popunili sve kapacitege

Preko puta na ostrvu Braču letovao je uvek superpopularni Zdravko Čolić sa devojkom, skroz izolovan od obožavalaca.

Negde tako, usred leta, Čoli je bio rođendan, pa je on po starom, dobrom običaju pozvao goste. Poslao je čamac da nas pokupi i preveze na ostrvo. Lično se drao preko megafona:

- Ustajte raja, ajde na slavlje, buđenje, ukrcavanje!

U rano popodne Zdravko je budio svoje mamurne goste.

Polako smo se skupljali i ukrcavali.

Problem je bio šta pokloniti Čoliću. Zdravko je čovek koji prosto zrači dobrotom, pristojnošću, pozitivnom energijom. podjednako omiljen među narodom i kolegama.

Bata Kovač i ja smo smislili pakleni plan. Napisao sam pesmu „Razjebani arhipelag“, Kornelije je komponovao i nije nas mrzelo da celo popodne potrošimo na pravljenje radnog snimka. Čola je skupljao pesme za novi album, tada je najviše saradivao sa Kovačem (zajedno smo mu napravili veliki hit „Produži dalje“), pa je pesma za novi album mogla da bude lep poklon za rođendan.

Kada smo se prebacili na ostrvo poklon smo mu i uručili celim društvom, koje je znalo o čemu se radi.

RAZJEBANI ARHIPELAG

*Na pristaništu u Splitu
ti si želela kitu,
ali su tek na Braču
počeli da te cmaču i svlaču.*

Konačno si na Hvaru

*knjižila prvu karu,
a kad si stigla do Krka
znala si kako se drka.*

*Tragedija na Visu,
vojnici te gricn'o za sisu,
veliki trijumf na Mljetu,
zadovoljila si četu.*

*Svi su gosti na Cresu
gazili po tvom mesu,
davala si i onima
što žive na Brionima.*

*Konačno si na Pagu
počela da gubiš snagu,
jer su te našli na Rabu
razjebanu i slabu.*

Refren:

*Sve od Kopa pa do Stona
belo more od kurtona,
od Rovinja do Lošinja i Ulcinja
tebe jaše neka svinja.*

Zdravko Čolić se duboko zamislio i sav zajapuren tiho rekao:

- Pa, znaš, ja mislim da ovo nije baš za mene!

Okupljeni su se pokidali od smeha.

Publika u Sava Centru takođe se pokidala od smeha, osim možda prva dva-tri reda, ali smeo bih da se zakunem da su se i oni kikotali. Nastavio sam da pucam iz svih oružja, prijem je bio sve bolji i bolji, čak su se i mudonje radovale. Kada sam se ispraznio, odlučio sam da završim efektno i počeo:

- O, Bože daj mi crni mercedes...

Reakcija je bila slična kao i u Teatru T. Gromki aplauzi. Veoma zadovoljan napustio sam binu. Izvinio sam se Draganu Jeliću pgggo

sam govorio duže nego što je predviđeno, primao čestitke od prisutnih iza scene za uspešni nastup, kada je kao furija doleteo neki sedokosi tip i počeo da urla na Dragana Jelića. Nisam baš najbolje čuo o čemu se radi, ali sam uspeo da razaznam:

- Ko ga je doveo?! Ko ga je pustio?! Što ga niste sklonili?!

Nisam mnogo obraćao pažnju na sedokosog, krenuo sam kući. Usput su mi čestitali i ljudi iz obezbeđenja.

Sutradan sam osvanuo u dnevnoj štampi. Onaj sedokosi (saznao sam da se preziva Vujović), podneo sudu prijavu, kaže vređam socijalistička i patriotska osećanja građana. Nepristojno ponašanje manje-više, ali crni mercedes, to nije mogao da svari nikako. Taj Vujović bio je direktor nečega u Sava Centru i, kako je u publici bilo visokih funkcionera nečega, on se sam osetišo prozvanim da podnese prekršajnu prijavu, tj. da bude veći katolik od Pape.

Digla se velika prašina oko crne limuzine. I ma koliko se ja zezao sada s tim, moram da vam priznam da nije nimalo prijatan osećaj sedeti na optuženičkoj klupi bez obzira koliko znao la je optužnica besmislena i glupa i bio siguran da si nevin.

Èak četiri najpoznatija beogradska advokata javili su se da me besplatno brane!

Publicitet im je bio osiguran. Sudija je bio jedan stariji, pravedni čovek pred penzijom. Možda je to i srećna okolnost jer je sigurno želeo da časno ode u penziju.

Nekako baš tih dana utrči meni tezgja u Parizu. Ne budem lenj nego se, kao i svaki pristojni optuženi, javim sudiji razglednicom:

„Nisam blizu,
ja sam u Parizu,
ali ću izaći pred lice pravde.”

Kasnije sam čuo da je sudija Nikolić razglednicu nosio uz sebe i pokazivao je okolo, naravno u pozitivnom kontekstu.

Kao što rekoh, suđenje nije nimalo lepa i prijatna stvar. Naročito ako pesma nije pre toga ojavljena. Sva sreća da je „objavljivanje” u našem pravu veoma širok pojam. Kada sam čuo da se pesma tako tretira ako je javno izgovorena pred publikom. malo mi je laknulo. Setio sam se nastupa sa Arsenom i činjenice da je tada „Crni

mercedes” znanpčno skinuo junfer, a da je sve to snimala RTS, ni manjs ni više. Onda je meni malo više laknulo, a ponajviše kada je sudija odlučio da prihvati snimak kao dokaz.

Onda je opet došlo do kratkog spoja. Radnnk RTS-a je izuzetno voleo *Riblju Čorbu*, tako da je utripovao da će najviše da mi pomogne ako sudiju ubedi da „Crni mercedes” te noći nije ni izgovoren! Znao sam otprilike kada sam ga govorio. Tražili smo taj deo više puta, ali crni mercedes sa malim registracionim brojem kao da je u zemlju propao, nigde ga nema.

- Da li ja ovde gubim vreme? - pitao je dobronamerni sudija Nikolić, dok sam ja očajavao. Već ubeđen da je snimak izbrisan, a u glavi mi je odzvanjalo: kriv je. Jedva smo sudiju sprečili da ode. a zakletog čorboljuba da će mi pomoći samo ako snimak pusti. Kada je čovek to shvatio snimak je momentalno pronađen i pušten, i stekao status „objavljene pesme” a ja sam napravno ogroman korak ka oslobađajućoj presudi. Mali korak za čovečanstvo. ali veliki za mene, da izvrnem malo Armstronga. A i za savesnog radnika RTS-a imam prigodnu izreku: Put do pakla popločan je dobrim namerama.

Èasni sudija odlučio je da čuje i šta sudski veštak misli o mojoj poeziji. Angažovan je gospodin Bošković koji me je nahvalio kao da mi je rođeni otac, pa sam odlomak njegovog vešggačenja stavio kao recenziju u istu knjigu gde je Arsenova „Balada o Čorbi”.

Nije bio dužan sudija Nikolić da prihvati snimak kao dokaz, niti da angažuje sudskog veštaka. To je bila stvar njegove dobre volje i sva sreća da je primenno ga pravna sredstva i oslobodio me.

Onaj Vujović, koji je potegao celu stvar, rekao je posle incidenta da se nikada više neću pojaviti u Sava centru. E, pa pojavio sam se i to relativno brzo. Malo sam se i zajebavao na njegov i svoj račun. Bila je dodela Oskara popularnosti ili neka druga prilika. Kako sam nosilac laskave titule „Lajavac godine”, tom prilikom sam na usta zalepio veliku putaču od izolir trake, da ne bih lanuo nešto što se Vujoviću ne bi dopalo.

Ovo suđenje u Beogradu bila je daleko veća pretnja za moju slobodu od onog u Baru koje je imalo mnogo veći publicitet i koje je usledilo nešto kasnije zbog iste pesme.

U međuvremenu izdešavalo se dosta toga.

Boris Bele, osnivač i vođa legendarne slovenačke grupe Buldožer, tada je živio u Beogradu. Bio je predstavnik izdavačke kuće Helidon iz Maribora. Pozove tako mene Boris (ne Tadić već Bele) kod njega u gajbu i predloži mi da snimimo jedan od mojih govornih nastupa i da to izdamo za Helidon. Bio sam u velikoj dilemi. Nećkao sam se iz jednog razloga. Nisam verovao da ono što se danas zove tok-šou, može da bude interesantno narodu, na kaseti, bez vizuelnog kontakta. Tada sam tako i nastupao, samo priča, ništa plejbek. Čak sam i napisao:

*Za onog koji ne zna da peva,
nađen je siguran, pouzdan lek,
on samo treba javno da zeva,
a to se stručno zove plejbek.*

Kasnije sam i sam bio primoran da devalviram ono čime se bavim i ubacujem plejbek u samostalni nastup. Da bih imao više posla i otvarao diskoteke za nastupe, ali da bih se malo utešio, pevao sam preko snimljenog iz sve snage, a ono glavno bilo je bazirano na kontaktu s ljudima i priči.

Dakle, pre nego što sam se opasno približio nivou tezgaroša, bavio sam se i umetnošću. Kada samo govorom pokušavaš da zadržiš pažnju gledalaca, to je više nego teška disciplina i samo vrlo uspešni to uspevaju, i to najviše sat i deset minuta, maksimum sat i po.

Radio sam i monodramu. „Ja ratujem sam” u pozorištu „Duško Radović”.

Kad pomenuh Čika Duška Radovića, opet ću napraviti digresiju. Izuzetno sam ga voleo i cenio i on mi je bio jedan od uzora koji me je naučio da štedim reči. Radio je svoje čuveno „Dobro jutro Beograde” na Studiju B (umešanom u ovu priču), ustajao rano, zavlačio se u svoju malu kancelariju i tamo zapisivao svoja razmišljanja o gradu i ljudima na jedan ciničan (u dobrom smislu te reči) način. Izade meni prva zbirka poezije pa sam sav srećan odjurio da gostujem u emisiji Marka Jankovića „Od doručka do ručka”. Ponesem i knjige da podelim, a jednu namenim i Čika Dušku. I nakitim posvetu: „Poštovanom i cenjenom Čika Dušku Radoviću... Gomila komplimenata... od srca, iskreno Bora Đorđević”. Kucnem sa

strahopoštovanjem na vrata „kokošarnika“ (tako su mu zvali kancelariju) jer nije voleo da ga uznemiravaju; Čika Duško kaže: „Napred“ i ja mu sa vrata uručim knjigu, a on se zahvali. Odem u studio kod Marka. Negde na pola emisije kucka neko na staklo od studija. Na veliko iznenađenje prisutnih Duško Radović izašao iz „kokošarnika“ (to je radio vrlo retko) i doneo mi svoju knjigu na poklon.

Posveta me je postidela:

„Pesniku Bori Đorđeviću, sa zavišću, Duško Radović.“

Dakle, igrao sam monodramu u pozorištu koje nosi njegovo časno ime. Režirao je Vlada Momčilović, TV režiser i moj prijatelj iz kafane, jer to zaista ne znam da radim dobro. Sam sam osmislio scenografiju i kostimografiju. Predstavu sam igrao jednom mesečno da bi uvek mogao da ubacim neke nove, aktuelne detalje, a honorar mi je bio sedam deci loze 1Z. juli i litar kisele vode. Sala je uvek bila rasprodana i uvek sam na sceni davao sve od sebe. Posle godinu dana prestao sam da je igram jer sam shvatio da sam dovoljno navežban da do sat i po mogu rečima da zadržim pažnju publike. Ta najdraža predstava je i snimljena pa je izdat i video. Gostovao sam u puno pozorišta, ali najvećim uspehom smatram učešće na festivalu monodrame i pantomime u Zemunu. Ipak je to velika satisfakcija za nekog koga nisu primili na glumu na Akademiji. Te godine je na festivalu nastupao Arsen Dedić - baš je svet mali.

Posle dužeg razmišljanja prihvatio sam ponudu Borisa Belea da snimimo i izdamo govorno izdanje za mariborski Helidon. Bele je pametno odabrao Klub studenata tehnike (KST) kao mesto za snimanje, zato što su studenti i zahvalna i zahtevna publika. Bina je niska i blizu naroda tako da može da se ostvari vrlo bliski kontakt sa narodom.

Zašto Helidon, slovenačka firma? Znajući za svoj uvek angažovani i politički škakljiv sadržaj nastupa, shvatio sam da su Slovenci idealni izdavači. O stvarnoj i mesnoj nadležnosti ću vam kasnije opširnije govoriti kada budem objašnjavao „Baba Julu“. Za sada je dovoljno da vam kažem da kasetna „Bora priča gluposti“ (namerno sam dao takav naziv i na neki način se ogradio od sadržaja) ne bi mogla da bude objavljena u Srbiji (već mi je suđeno u Beogradu), Makedoniji (kod njih je Veles do skoro još bio Titov), Crnoj Gori (tada izdavača

nisu ni imali, Goraton još nije ni postojao), BiH (nikad ne bi objavili, setite se svih muka koje sam imao oko „Na zapadu ništa novo”), Hrvatskoj (ako su zabranili „Pogledaj dom svoj anđele” kako bi tek postupali sa „Crnim mercedesom”). Ostala mi je samo Slovenija na raspolaganju a oni su i pokrenuli celu stvar. Stara Jugoslavija je imala i jednu dobru stranu: Za svako izdanje na nivou republike bio je nadležan republički javni tužilac. I kako svi tužioci, osim slovenačkog, ne bi ni u ludilu dozvolili pojavu takvog jeretičkog izdanja, izbor je bio pravi. Slovenačkog javnog tužioca je bolela kita za „Crni mercedes”. Tako je kasetna „Bora priča gluposti” na mala vrata ušla na celo jugoslovensko tržište i svojim slobodoumljem izazvala pravu malu revoluciju u razmišljanjima ljudi.

Snimanje je bilo urnebesno. Prepuna sala, ja u formi, bliski kontakt prve vrste sa narodom, oni dobacuju, ja odgovaram, sve u svemu pun pogodak. Kada smo preslušavali snimljeno i Bele i ja smo bili prezadovoljni. Prezadovoljni su bili i u Helidonu jer su za kratko vreme prodali preko 50.000 kasetna. Ne znam koji je konačni tiraž, ali znam da je to najprodavanije govorno izdanje u bivšoj Jugi, a da se prodaje i danas kao CD, mada Helidon više ne postoji.

Mislio sam da je „Crni mercedes” definitivno legalizovan i da je mojim mukama oko te pesme došao kraj, ali sam se grdno zajebao.

Moj vrli i dragi prijatelj, sada pokojni Aca Popović (još jedan guru za mlade i talentovane ljude i jedan od ljudi koji su dosta uticali na mene) imao je svoje večerice na festivalu Barski ljetopis. Pozvao me je, a ja sam prihvatio da kao njegov gost održim recitat u Knjaževom dvoru. I ovde sam, kao i na proslavi Studija B nastupao besplatno. Izgleda uvek najebem kad radim za džabe (šalim se).

Lepo letnje večerice u Baru i još lepše druženje sa prijateljima. I ovoga puta sam sasvim opušteno govorio „Crni mercedes” i, naizgled, nije bilo nikakvih problema.

Otputovao sam kući u Beograd i posle nekoliko dana ponovo je usledio šok! Opet je neko podneo prijavu protiv mene! Ista priča: povređena socijalistička i patriotska osećanja građana. Pa da sam vozio crni mercedes ne bih uspeo da povredim toliko ljudi.

U Crnoj Gori su se tih meseci događala velika politička previranja. Za vlast su se borili tada mladi i progresivni Milo Đukanović, Momir Bulatović i onaj treći, koji se brzo povukao iz politike. Uživali su sve

simpatije naroda, ali se stara garnitura Lilititanaca nije tako lako odričala fotelja. Znam da je ministar unutrašnjih poslova bio Čulafić i znam da nekome iz odlazeće pozicije nisam bio po volji.

Ovoga puta morao sam da primenim sasvim drugu taktiku. Bio sam prinuđen da odutovlačim sa suđenjem dok se promene ne dogode. U samom Baru imao sam i imam mnogo prijatelja koji su mi javljali šta se preduzima protiv mene. Bilo je planirano da provedem jednu noć u zatvoru, da dobijem batine i da me neki zatvorenik Šiptar kresne u bulju. Pod takvim okolnostima nije mi padalo na pamet da se odazovem na sudske pozive. A i oni su pravili greške. Prvo su poslali poziv na pogrešnu adresu, tamo gde sam živeo, a bio sam prijavljen kod roditelja na drugoj adresi. Kada su to provalili poslali su poziv na pravu adresu nekom Đorđević Borivoju. Kako Borivoja ne poznajem i taj poziv se vratio pošiljaocu. Sledeći put su bili bliži. Na suđenje je trebao da ide Đorđević Borislav. Ni to nije bilo tačno, Borislav je onaj koji se bori za slavu, a ja sam Borisav, dakle sav se borim. Vreme je radilo za mene, tako da kada je stigao ispravan poziv, promena vlasti u Crnoj Gori se odigrala, pa sam spakovao kofere i sa advokatom Slobodanom Perovićem krenuo na suđenje.

Ovaj slučaj pratio je neverovatan publicitet, sve novine su pisale o tome. Prvo sam svratio u Sutomore kod svog krvnog pobratima Ratka Vujoševića, sada predsednika M.Z. Sutomore i vlasnika tada picerije, a sada hotela „Sirena Marta”. Ono što je možda dobro u Crnoj Gori je što su ili svi rođaci, ili se bar međusobno znaju. E, pa rođeni brat Ratkove bivše žene bio je tužilac u Baru, a za sudiju su mi rekli da je dobar i pravičan Nino Pejaković. Jeste to mene malo smirilo, i znao sam da je pravda na mojoj strani i da imam odličnog advokata (kada su videli veoma poznatog i renomiranog Perovića, jedan Crnogorac je prokomentarisao: „Đe ćeš topom na komarca”) i da nisam kriv, moram da ponovim da je sedenje na optuženičkoj klupi više nego neprijatno.

Neprijatno je bilo i jednom nesrećnom policajcu koji je zastupao tužbu i koji je krajnje neubedljivo pročitao koga sam sve povredio. Suđenje je bilo otvoreno za javnost pa su đaci pobegli sa časova i došli u sudnicu. Moram da kažem da je tu bio i moj divni prijatelj, nažalost sada pokojni Momo Kapor i njegova Ljiljana, i da mi je njihovo prisustvo bila snažna podrška.

Pitao sam sudiju Pejakovića zašto ga svako, kom se digne, šilji na mene i zaradio opomenu, pa sam prilagodio rečnik situaciji.

Onda sam potegao najjači adut. Kasete „Bora priča pguposti” je do suđenja prodana u preko 50.000 primeraka, pa sam predložio da se suđenje održi na obližnjem stadionu FK Mornara iz Bara, a da tih 50.000 ljudi koji su kupili kasetu budu svedoci odbrane i da se izjasne da li su povređena njihova socijalistička i patriotska osećanja.

Ne znam zbog čega, ali taj predlog je sudija odbio.

Znam da su pravo i pravda dve različite kategorije ali na svu sreću ovoga puta pravda je pobedila! Nikola Pejaković nerekao je oslobađajuću presudu.

Svi smo otišli u „Sirenu Martu” da proslavimo i zalijemo slobodu za pesnika.

Koristim ovu priliku da zahvalim svim građanima Bara, grada koji mi je oduvek bio blizak (još od vremena kada sam godinama letovao u obližnjim Mišićima gde je moj otac imao vikendicu) ljudima iz Radio Bara koji su u ta vuna vremena otvoreno bili na mojoj strani, rizikujući posao, a posebnu zahvalnost dugujem Jovu Plamencu, tada vrhunskom novinaru a sada monahu, čuvaru crkve na Rumiji.

Kasnije sam se kod Ratka sreo i sprijateljio sa Ninom Pejakovićem. Tada mi je rekao:

- Ja sam unapred znao da ću te osloboditi.
- Pa što mi ne reče, čoveče, bilo bi mi mnogo lakše.

Nina sam kasnije sretao mnogo puta. Napredovao je. Prvo je bio šef policije u Baru, pa ministar unutrašnjih poslova Crne Gore, pa ambasador. Zatim je pao u nemilost, ali ove godine, reče mi pobratim Ratko, ponovo je na nekoj funkciji, što mi je posebno drago.

Bio sam ubeđen da je barskim suđenjem konačno stavljena tačka na farsu zvanu Crni mercedes.

Ali ne baš sasvim. Kada sam poželeo pesmu da objavim i u knjizi, čiji sam bio i suizdavač, dakle direktno odgovoran pred zakonom, pojavili su se problemi, ali neuporedivo manji od dva suđenja. Preko zajedničkog prijatelja pozvao me je jedan javni tužilac na prijateljski razgovor. Kad kažem prijateljski to zaista i mislim. Izgleda da je Lilitancima još uvek smetalo crno vozilo marke „mercedes benc”. Tužilac mi je dobronamerno, uz kafu, sugerisao da izbacim pesmu iz

zbirke. Ja na to nisam pristao, ali pošto se radi o dobrom i poštenom čoveku hteo sam da napravim mali kompromis i da promenim naslov u „Crveni trabant”.

Čovek se od srca nasmejao. Tek bi to bila sprdnja.

Pesma je, objavljena u knjizi bez ikakvih izmena i daljih posledica.

ZAŠTO UVEK K.... SVIRAM

2006.

Nikada nisam opsovao u pesmi, naprotiv, nimalo ne cenim one koji psovkom bez opravdanja i pokrića hoće da privuku pažnju slušalaca. To je lar lur lar, psovanje radi psovanja i to automatski devalvira umetnost, ako u pesmi ima nešto vredno. Gledao sam skoro Miru Banjac kod Ivana Ivanovića kada je rekla da se u pozorištu tačno znalo ko sme da psuje. Znam da je mislila da psovka pravovremeno izgovorena u funkciji predstave od strane nekog velikog glumca (npr. Zorana Radmilovića) nikada neće zvučati vulgarno, već će samo doprineti kvalitetu komada. Mira Banjac je bila potpuno u pravu.

Školovan od najboljih u bifeu Ateljea 212, odgovorno tvrdim da nikad nisam opsovao u svojim pesmama i da sam psovke koristio isključivo kao stilske figure.

Kažu lingvisti da su srpski i mađarski jezik najbogatiji psovkaama na svetu. U prvom izdanju srpskog rečnika Vuka Karadžića, koji se čuva u SANU, zabeleženi su svi bezobrazluci koje je narod izgovorio. Kasnije su sve „ružne” reči pažljivo precrtane crnim tušem.

Samo u srpskom jeziku postoje četiri stepena komparacije. Npr. lep, lepši, najlepši i lep u pizdu materinu. Greota je ne iskoristiti toliko jezičko bogatstvo.

Kada smo snimali album „Ovde” izdvojile su se dve pesme koje su obilovale psovkaama (uslovno shvaćeno). Da to ne bi smetalo mlađim naraštajima kao i konzervativnijim slušaocima pesme „Zašto uvek kurcu sviram” i „Pičkin dim” izdvojio sam na poseban CD na užasavanje izdavača jer je to mnogo poskupljivalo izdanje. Lično mislim da je „Zašto uvek kurcu sviram” jedna buntovnička i samokritična pesma, a „Pičkin dim” vrlo ozbiljna refleksivna pesma koja govori o prolaznosti života.

I dok ovo pišem palo mi je na pamet da napravim jedan, čini mi se interesantan eksperiment. Dakle, da obradim i tu temu na dva različita načina. Odštampaćemo ih paralelno a vi sami ocenite koja je verzija bolja, istinitija i iskrenija. Srećom da dovoljno dobro poznajem pesnički zanat pa mogu sebi da dozvolim jednu takvu igrariju.

ZAŠTO UVEK KURCU SVIRAM

*Zašto uvek kurcu sviram
zašto uvek mnogo serem
i kada od dva zla biram
uvek veće izaberem.*

*I koji se kurac bunim
i ponovo kurcu sviram
i uvek se uzjogunim
kada mogu da kuliram.*

*Što ispravljam krivu Drinu
okolinu iritiram marš
u pičku materinu
zašto uvek kurcu sviram!*

*Uvek bude neka frka
koji mi je kurac krasni
svaki kurton mene drka
a kurtoni su opasni.*

*Svi mi kažu da se stišam
zabole me, baš me briga
i dalje uz vetar pišam
šta će biti: Jebem li ga.*

*Ko ih jebe peder nisam
čuvam dupe i ne želim
da kurčeve svima sisam
i okolo bulju delim.*

ZBOG ČEGA SE UVEK BUNIM

Ja u tabu teme diram

*i zbog nepravdi se žderem
a kada od dva zla biram
uvek veće izaberem.*

*Zbog čega se uvek bunim
i pobedi pravde nadam
ja se bunim s pravom pušim
i zbog toga uvek stradam.*

*Mene tuđe brige brinu
bedu s vrata da im skinem
pa ispravljam krivu Drinu
mesto da o sebi brinem!*

*Uvek bude frka neka
al' mi dobri ljudi jave:
u zasedi dušman čeka
ne bi li ti doš'o glave.*

*Još ideje svoje širim
ne prestajem da se bunim
predlažu mi da se smirim
jer uskoro šeset punim.*

*Samo hoću da im javim
metoda sam njihov znalac
neću da im društvo pravim
nisam homoseksualac.*

E, pa kako vam drago. Ova druga verzija mi više liči na Balaševića. Ova prva je hard kor Đorđević.

P..... DIM 2006.

Dajte psovski smisao i ona će prestati da bude psovka. Kod repera se psovanje podrazumeva, ali osim Beogradskog sindikata i multitalentovanog Marčela ne vidim nikoga ko bi imao pokriće upotrebu tzv. ružnih reči u stihovima. Inače, tako nešto nije ništa novo. Setimo se Bokača i njegovog „Dekameron”, i Markiza De Sada u prozi, ili Remboa koji sem kriminogene prošlosti ima i genijalnu polupornografsku poeziju pisanu na „argou” - žargonu koji je koristila jedna grupa pariskih kriminalaca.

Ne postajem naprasno moralista, ali stvarno mi se gadi da slušam i gledam neke žanrovski nedefinisane kvazi pesme koje se na vrlo jeftin način bave snošajem, tj. koitusom. Čak sam negde u novinama pronašao i duhovit, ali vrlo adekvatan izraz - „porno folk”.

Pa, eto, daću svoj skromni doprinos novom muzičkom pravcu. I možda ću opsovati, a vama će biti sasvim jasno šta je pesnik hteo da kaže.

HIT

*Svakog dana neki šit
forsira se kao hit.
A zvuči k'o kita
ma ni H od hita.*

*Polugole pičke
nižu hit za hitom
narod sluša, gleda
drkajući pritom.*

*Od govana praviš pitu
to je put ka pravom hitu.*

*Cela svita
parazita*

*od velikog
živi hita.*

*Pušačica kare piše memoare,
pušila je s apetitom
sve u potrazi za hitom.
Sada je svi traže
zbog kilometraže,
neka dobri narod čita
dugačak je put do hita.*

*Sisu, pičku, dupe,
na gomilu skupe,
na svakoj stranci
mesa k'o na klanici
objavljuje štampa žuta
očima to narod guta.*

*Sve ovce na broju,
a i vuk je sit,
ko je jeb'o koju
pa joj dao hit.*

Sad, kad sam iskalio malo besa na papir želim da vam tačnije objasnim šta sam hteo da kažem pesmom „Pičkin dim”. Da sam bio bolji učenik čika Duška Radovića, nego što jesam, sasvim bi bio dovoljan distih:

*Ispravno filozof kenja
kada kaže: Sve se menja.*

Moralisti (lažni) će se uhvatiti za naslov „Pičkin dim” i držaće se toga kao pijan plotu, ne ulazeći dublje u suštinu pesme.

A pičkin dim ne znači ništa. Ili je ispravnije reći - pičkin dim znači ništa, nulu, duplo golo.

Svi mi želimo da ostavimo neki trag u životu, za to imamo vrlo malo prilika, a i kada se ukažu, često ne umemo da ih prepoznamo i iskoristimo. Život dođe i prođe i šta ostane? Pičkin dim.

Gde si bio? Nigde. Šta si radio? Ništa.

PIČKIN DIM

*Ima malo šansi,
koristiću svaku,
neću da k'o slepac
tumaram po mraku.*

*Pare k'o što znamo
su papiri samo,
zato nije loše
da se pare troše.*

*Nije važno da l' sam
u krivu il' u pravu,
ako gađam, ciljam
direktno u glavu.*

*Pametan budali
ne treba da popušta
prava se prilika
nikada ne propušta.*

*Vreme teče, sve se menja
ne ostaje ništa trajno
za buduća pokolenja
sve postaje beznačajno*

Refren:

*Živim ovaj život
ne znam šta ću s njim,
sve je ionako*

pičkin dim.

*Ne kajem se, ne žalim
Za bilo čim
sve je i onako
pičkin dim.*

*Spreman sam da odem
kada kucne čas,
a dotle do daske
dajem gas.*

*Dodeljeno vreme
kada potrošim
i sam ću da postanem
pičkin dim.*

Vulgarno? Ne bih rekao.

PEDIKULIS PUBIS

1985.

Kada me je Goran Bregović pozvao da uradimo nešto zajedno, iz cuga sam prihvatio poziv. To i jeste velika čast jer Bregović pažljivo vodi računa o svakom potezu u karijeri, zna šta hoće i ne poziva svakog da mu gostuje na ploči. Spakovao sam kofere i otputovao u Sarajevo. Onda sam otišao kod Gorana i Dženane u stan u Ulici Miloša Obilića. Sumnjam da danas u Sarajevu postoji ulica sa tim imenom ali tada je postojala.

Veliki stan bio je minimalistički opremljen, ne zato što je Goran škrtica (takav glas ga bije) već zato što je tako lepo i ukusno izgledao bez suvišnih detalja. Mene, seljaka iz Čačka, najviše je impresionirao vodeni krevet. Umoran od puta legao sam u to čudo i onesvestio se.

Sutradan smo ustali rano jer nas je čekao naporan dan. Trebalo je da pre podne napišem tekst a po podne da to snimimo. Nismo imali konkretnu ideju o čemu treba pesma da govori. Goran je hteo da to bude pričalica (danas se kaže rep) sa jakim refrenom i da bude klasičan hit na prvu loptu. Složio sam se i predložio da se zabavimo ličnim imenima i da ubacimo u pesmu što više imena političara iz tadašnjeg establišmenta. Na primer:

*Onaj Zoran ratobora
što je Bojan nepristojan
baš je Goran neumoran
dve se bre ubiše
zbog onog Ljubiše
isp'o Sreten opet kreten,
nije loše moj Miloše
od Ostoje, svi se boje
samo tako Milivoje...
Glup je Jovan k'o buzdovan.*

Sad lupetaram šta mi prvo pada napamet, ali tada sam imao ozbiljnije razrađen koncept. Bregoviću se svidelo ali nije bio rasioložen da se bavi politikom, hteo je konkretniju priču.

- Ajd' da pjevamo o picajzlama - predložio je.
- Ajde - meni je zazvučalo vrlo životno.

Onda je Goran pozvao svoju tetku, koja je radila u apoteci, da je pita kako se stidne vaši zovu na latinskom. Verovatno zbog loše telefonske veze čuo je pogrešno - Pedikulis pubis. Pravilno je, to sam kasnije čuo, pedikulus pubis. Ali, koga briga, ostade pedikulis, baš kao što smo i snimili. A i nismo imali vremena za popravni.

Samo pisanje teksta išlo je ovim tokom. Goran se pokazao kao pravi domaćin i postarao se da u frižideru bude 7 deci crnogorske loze i litar kisele vode, moga tada omiljenog goriva. Posle doručka sipam čašicu loze i čašu kisele, uzmem papir i olovku i prionem na posao. Kad sam završio prvu strofu zovnem drugara da pogleda:

- Dobro je, a je l' mož' vako, mož' onako?
- Može - i uradim mu po volji, prihvatajući njegove sugestije.

Skočim do frižidera, naspem novi doping i bacim se na drugu strofu. Završim. Zovem Gorana da pogleda.

- Odlično, a je l' može vako, mož' onako?
- Može - i izvršim neophodne korekcije.
- Valja - bio je zadovoljan - Joj, nemoj pit', treba večeras da pjevamo!

Nema problema - složim se, odem do frižidera i na sto stavim flašu loze i flašu kisele.

Posle je snaka strofa valjala iz cuga.

Naravno da vas malo lažem, ali ovako priča lepše zvuči. Pa i ne lažem nas nešto mnogo, uglavnom je tako i bilo. Tekst smo radili zajedno, prema istinitim događajima. Goran je stvarno služio vojsku u Nišu, a da l' je bilo triše ili ne, ne mogu da se setim, on je insistirao da dama koja ga je u pesmi zarazila infektivnom bolešću bude iz Zagreba, a ja sam napisao antologijski stih: „Takvi smo mi Srbi”

Zato me i svrbi.

Nebitno je ko je šta napisao, pesma je naše zajedničko delo. Mnogo dobra stvar kod Gorana je ta što mu ne smeta višak ili manjak slogova, ako služe priči, već se interpretatorski prilagodim pa sve teče kao hladna voda.

PEDIKULIS PUBIS

*Bio je novembar, i plače nebo i kišni bog
kad sam je ugled'o k'o miša pokislog
u mraku odvojim joj žvaku.*

*Kažem joj, slušaj mala, dobićeš upalu pluća
hajmo do mene, iza ugla mi je kuća
ja se smješkam, otada se češkam
da, da, da.*

*Decembar u Sarajevu, Holidej in
dama konzumira tonik i džin
smješka se slatko, iz Zagreba je
ovdje je na kratko.*

*I dok vani sniježi, priča o Krleži
pusti to stara kad ti kod mene to ne leži
hajmo gore, prelijepi stvore.*

*Pedikulis pubis,
pedikulis, pedikulis pubis.*

*Bilo je toplo piće, zezanje i smijanje
haljinu suši centralno grijanje
idila, gola je bila.*

*Kao i svaki glupi muški prasac
Polako, polako rastem k'o kvasac
takvi smo mi srbi, zato me i svrbi
da, da, da.*

*I ko bi rek'o, soba puna parfema
a ona kraljica sapuna ulja i krema
kakva greška, ala mi se češka.*

*Ovo je stoput gore, stoput crnje nego u Nišu
kad sam u vojsci fasov'o trišu
veseli Bosanac zagriz'o, zagriz'o na mamac.*

*Pedikulis pubis,
pedikulis, pedikulis pubis.*

Stidne vaši snimili smo isto veče bez ikakvih problema.

Bregović je uzvratio posetu. Na albumu „Istina” repovali smo zajedno jednu, prilično „crnu” zajebanciju na disko teme (tada su bile mnogo popularne i dosadne). Izdvajam samo refren:

Od kolevke pa do groba
ništa ne vredi pišljiva boba
zato što češće koristi pišić
jer je pišić disko mišić!

AL KAPONE

1990.

Za razliku od Gorana Bregovića koji čvrsto stoji na zemlji, jedan od najvećih autora sa ovih prostora Branimir Džoni Štulić sanja i leti. Neverovatan lik. Sjajan pesnik i buntovnik živi u svom hermetičkom svetu i piše, na prvi pogled teško razumljive stihove. Kada bi Džon pisao knjigu „Šta je pesnik hteo da kaže” to bi bili tomovi i tomovi knjižurina.

Probali su on i Bregović da sarađuju, ali je to završilo fijaskom. U sred noći digao se i otišao u Zagreb. Dva različita sveta nisu mogla da se spoje.

Mislim da sam jedan od retkih muzikanata koji može da se pohvali da je sa Džonijem kućni prijatelj. Iako imamo različit pristup poeziji, nikada se nismo svađali. Naprotiv, veoma se poštujemo i cenimo.

Sedi tako Džoni kod mene kući, pijemo kafu i on onako zamišljen kaže:

- Ja ne znam, kao da sam rođen na drugoj planeti.
- Jesi li ikada jebao ciganku koja na ruci ima tetovirano JNA 1982.?
- bio sam veoma okrutan. - Nisam.
- A ti? - pitala je Dragana.
- Nisam ni ja, to je samo povratak surovoj stvarnosti. Mislim da je Bi Džoniju trebao baš takav koncept. Zvao bi se „Dotak'o sam dno života” i posle jedne takve, svaka sledeća bi mu bila bolja. Možda bi postepeno prestao da hoda po oblacima. On je u osnovi neverovatno iskren i spontan. Kad je Dejan Cukić snimao album, Džoni se zadesio u Beogradu. Cukić ga odvede ustudio da uče pesme i pita ga da mu napravi jednu. Džoni ga je samo pitao:
 - Kako ti se zove žena?
 - Milica.

Štulić je i tu pokazao svoj raskošni talenat. Na licu mesta je napisao tekst, komponovao, odsvirao i otpevao sa Cukićem najveći hit sa te ploče, pesmu „Milica”.

Miša i ja išli smo Ulicom Kneza Miloša ka Studiju 5, a u susret nam je dolazila trojka: Džoni, Jura Pađen i valjda onaj basista. Pozvao sam ih da dođu i čuju nove pesme. Baš je na redu bilo pevanje „Al Kaponea”, još jedne od pesama posvećenih liku i delu druga Tita. To

je vremenom postajalo sve bezopasnije ali sam ga, za svaki slučaj, upakovao u najvećeg gangstera svih vremena. I spontani Džoni to prihvati i sa svojim otpeva mojima horske deonice u pesmi.

AL KAPONE

*Prema njemu Idi Amin
lekovit je k'o vitamin,
Al Kapone.*

*Prema njemu je Bokasa
human kao vojska spasa,
Al Kapone.*

*I Hitlere i Staljine
zavio je u haljine,
Al Kapone.
To majka više ne porađa,
to se više ne događa,
Al Kapone.*

*Svet se deli na pione,
pione i šampione,
vidi kako tvoj brod tone
mafijašu, razbojnice,
Al Kapone, Al Kapone
svet se deli na pione,
pione i na masone,
vidi kako tvoj brod tone
lopovčino i zlikovče,
Al Kapone, Al Kapone.*

*Građanine celog sveta
pojava mi tvoja smeta,
Al Kapone.
Ti si bio kralj zločina
i velika štetočina,*

Al Kapone.

*Vuk'o si na svoju stranu
negde prema Vatikanu,*

Al Kapone.

*Prijatelje si za džabe
ubij'o k'o buba švabe,*

Al Kapone.

Povukao se sa muzičke scene, što je nenadoknativa šteta jer umetnika tog kalibra skoro i da nema na našoj muzičkoj i pesničkoj sceni.

Ostao je u potpunosti veran sebi. Smatra da su sve dobre pesme , napisane i to mu je glavni razlog što se više ne bavi muzikom. Istovremeno je upao u kontradikciju. Odsvirao mi je par novih stvari i njegovu obradu Hendriksove „Wind cries Marry” i mogu reći da je to zvučalo fantastično. Džoni živi u svom svetu. Tada je prevodio „Ilijadu i Odiseju” što je kasnije završio i objavio. Vozi taksi, duva travu, kreće se u uskom krugu prijatelja, igra fudbal za veterane Utrehta. Mene je ubeđivao da ga za velike pare prodam Crvenoj zvezdi. Poseta na Marakani bi skočila. Ne igra on tako dobro, ali tim za koji igra obavezno pobeđuje. I pritom se nije nimalo zajebavao, bio je ubeđen da je sve to itekako moguće.

Džonija možete prihvatiti samo takvog kakav jeste ili ga ne prihvatajte uopšte. Lično bih voleo da izađe iz ilegale i da se vrati na scenu. Teško, ali kod Džonija je sve moguće.

AMSTERDAM

1986.

Dugo godina nepopravljivo sam zaljubljen Londonom, a onda sam sasvim slučajno upoznao Amsterdam. Bila je, mislim u Interkontinentalu, neka velika proslava na kojoj je učestvovao svako ko nešto znači na eks JU estradi.

Nisu zaobišli ni mene. Usput je bila organizovana i bogata nagradna igra i svi su podobijali ponešto, a ja dobijem povratnu kartu za Amsterdam od Aviogeneksa.

Dovoljno željan putovanja i radoznao po prirodi, krenem da sebi otvorim nove vidike i zaljubim se u grad na prvi pogled. Posle sam postao redovan posetilac jedinog grada na svetu koji bukvalno 24 časa dnevno živi punim životom. Ono što me je u Amsterdamu najprijetnije iznenadilo je to što su svi opušteni, nasmejani, nigde ne žure, i što ceo grad prosto sija pozitivnom energijom.

Pesmu sam napisao na papirnoj salveti u bašti kafića „Buldog” (postoji čitav lanac) na Lejce plejnu, uživajući u holandskim specijalitetima (ne mislim na lale i vetrenjače) i opisujući ono što vidim. Zato je pesma tačan opis grada i života u njemu. Ko god je kasnije boravio u Amsterdamu čestitao mi je na autentičnosti.

Pisaću strofu po strofu da vam još malo približim grad.

*Neko mi je ukrao biciklo
Jer ga nisam dobro vezo lancom.
Na biciklo ovde sam naviklo
Da se ne bi osećalo strancom.*

Bicikl je najomiljenije prevozno sredstvo u Amsterdamu. Ima ih na hiljade parkiranih i dosta ih je vezano lančugama koji baš i ne sprečavaju vešte lopove da ih maznu radi sopstvenog prevoza. Jednom je grad doneo odluku i kupio veliki broj bicikala da bi ih besplatno dao građanima na upotrebu, kako bi se sprečila krađa. Kasnije se odustalo od toga jer se dešavalo da gradski bicikli završe na dnu nekog od bezbroj kanala. Ne verujem da bi tako nešto radili stanovnici Amsterdama, pre će biti da je to delo nekih obesnih

turista. Ali u Amsterdamu se niko previše ne se- kira ako mu ukradu bicikl. Prosečni Amsterdamac ukrade drugi, pa tako sve ide u krug.

*Kučići po ulicama kaku,
Cipelu sam umaz'o govancom,
'oće da me grizaju u mraku
Da se ne bi osećalo strancom.*

Što vole Holanđani kućne ljubimce! Spavao sam u hotelu (kad si mlad ne patiš od luksuza) i svakog dana sam peške išao do Lejce plejna ulicama punim psećih govanca. Šetaju oni svoje kućne ljubimce koji na svim mogućim i nemogućim mestima ostavljaju nagazne mine. Začudo, u Amsterdamu, bar tada, nije važno ono evropsko pravilo da moraš da čistiš za svojim kerom. Kada smo prvi put svirali u Švedskoj, naš domaćin Mladen Skoko imao je jednu čudnu zabavu. Zakamufliira se na terasi i čeka da neko iz komšiluka izvede psa u šetnju. Kasna noć. Šveđanin izvede psa da obavi fiziološke potrebe. Nosi lopaticu i koficu. Pas pravi gomilicu. S obzirom da u to pozno doba na ulicama Malmea nema žive duše, Šveđanin se oprezno okreće levo i desno i teška srca odlučuje da prekrši zakon, makar jednom u životu, tj. da ne pokupi govno. Tog momenta Mladen Skoko stupa na scenu i zaurla sa terase:

- E, šta radiš to?

Nesrećni čovek skače od straha pet metara uvis i brže-bolje navlači plastične rukavice za jednokratnu upotrebu, uzima lopaticu i kupi pseći izmet.

Toga u Amsterdamu nije bilo. Govana na sve strane, Ne znam kako je sada, nisam bio odavno, ali tada je bio pseći raj. I nisu ujedali, to ja serem u pesmi. Radi se o finim evropski vaspitanim kućićima.

*U kafanu pušu marihuanu,
Ili neku drogu piju s nogu,
Te sam noći spavalo pod šankom
Da se ne bi osećala strankom.*

Da pušu marihuanu i hašiš - pušu. Lepo i pametno su to Holanđani organizovali. Kao jeste zabranjeno, a u stvari nije. Postoje neke simbolične kazne koje se ne naplaćuju. Na većini kafića vidno je istaknut nacrtani list indijske konoplje, a u kafiću se roba drži ispod tezge. Jedino je cenovnik na šanku. I sve je koštalo. 25 guldena. E, sad, za te pare možeš da dobiješ manje grama visoko kvalitetne robe, a više one manje cenjene. A izbor je neverovatan. Ima tu robe iz celog sveta: Indije (Kašmir je visoko cenjen proizvođač), Avganistana (crni Avgan), Turske (uobičajeni turčin „smejavec“), Libana (možda i najbolji rojal liban), pa obične trave, pa hidrofoni - bogata ponuda. Možeš po pristupačnoj ceni da nabaviš već smotane džointe (šta ima da se maltretiraš), a možeš i da jedeš kolače sa konopljom (čokolada ubija gorak ukus trave).

Možda je u tome i tajna nasmejanog grada Amsterdama. Boraveći tamo, imao sam utisak da su svi naduvani – i policajci i konji na kojima panduri jašu.

*Ovde vopšte nema Holandezi,
Sve Arapi, crnci i Kinezi,
Ti ljudovi uopšte ne spavaju
Samo piju i zajevvaju.*

Zaista na ulicama ima vrlo malo Holanđana. Zastupljene su sve nacije i ljudi svih boja i nijansi. A ono što je najšašavije, Amsterdam je izuzetno situiran grad. Izađem tako u 3-4 ujutru a ulice pune sveta, ulični svirači na svakom ćošku, zabavljači svih vrsta.

Potpuno nerealna scena. Zora sviće, a dve devojčice u belim, košuljama i teget tergal suknjicama (imaju jedno 14-15 godina) na ulici sviraju klasiku na violinama.

Ili zamislite pantomimičara koji zaustavi tramvaj nasred šina izvodeći svoju izvanrednu tačku jedno pola sata, komunicirajući pokretima sa vozačem tramvaja, putnicima i okupljenim svetom koji je zakrčio saobraćaj u celoj ulici. A majstor se ludira, čisti šine četkom za prašinu da tramvaj lakše prođe, kažem sve to traje pola sata, svi uživaju i niko, baš niko se ne buni što saobraćaj stoji!

Tu kurave u izlozi sedu,

*æutu, pušu, prolaznike gledu,
sedu gole ili u negliže
mušterije da im priđu bliže.*

Crveni kvart ili kvart crvenih fenjera takođe je velika turistička atrakcija Amsterdama. Zaista, dame sede gole ili u negližeu u izlozima, a kada mušterije naiđu samo na izlog navuku zavese.

Logično bi bilo da takva mesta gde se odvija najstariji zanat na svetu, ne budu baš najbezbednija, ali ovde to nije slučaj. Istini na volju, neki naši izazvali su pucnjavu po crvenom kvartu, ali to je bio jedini zabeleženi slučaj i to dosta davno.

Mene je tamo jednom strašno zboleo čir. I priđem jednoj sredovečnoj gospođi koja je sedela u kolima, pitam je gde je najbliža apoteka koja radi. Gospođa ugasi auto, odveže se, izađe iz kola i pokaže mi put do najbliže otvorene apoteke u crvenom kvartu.

Upoznao sam i neke naše koji žive u Amsterdamu. Snalažljivi su naši ljudi, gde god ih baciš dočekaju se na noge. Ovaj naš drugar kad nema šta da klopa, obuče se lepo i ode u kazino gde je jelo za kockare džabe. Uz to je smislio i sjajan način kako da zaradi pare. Uzme najlon za pecanje, selotejpom ga zalepi za kovanicu od 2,5 guldena i peca. Ubacuje novac u mašine za kocku i vadi ga, pa ponovo, sve dok ne dobije neku lovu. Pritom pazi da ne pretera sa dobitkom jer je i kocka, kao i droga, „zabranjena” u Holandiji, pa gazde neće da isplate ako je dobitak suviše veliki.

Skupi se društvo i odemo na pecanje u jedan lokal u Crvenom kvartu. Kafanu su držale dve postarije nemačke bake, po dekoraciji sudeći bivše članice Hitlerjugenda. Gomila naci fotografija i slika pomenutih gospođa iz mlađih dana visila je po zidovima. Mi smo napravili zid oko našeg zemljaka i malčice oegelješili mašinu pa seli da popijemo piće. Kad odjednom, jedna od baba mi seda u krilo i poče da meša!? Pocrvenero sam k'o bulka dok se društvo smejala i zajebavalo me. Bože mili, kud sam zaš'o?

*U kafanu pušu marihuanu,
Ili neku drogu piju s nogu,
Te sam noći spavalo pod šankom,
Da se ne bi osećalo strankom.*

Zaista je trava potpuno uobičajena stvar u Holandiji. Slušaš neki dobar džez u jednom od klubova, prilazi mi gospodin u odelu sa kravatom i akt tašnom i najljubaznije mi se obraća:

- Izvinite gospodine, gde ste nabavili vašu marihuanu?
 - Gospodine, samo produžite pravo ulicom i sa leve strane videćete kafe „Buldog”, tu možete da kupite.
 - Najlepše hvala.
 - Nema na čemu.
- Sve fini neki svet.

*Moju malu tražim po kanalu
gde se vodom šetaju sa brodom,
ceo dan sam plivalo za čamcom
da se ne bi osećalo strancom.*

*Svuda gužva, frka i krkljanac
nemaš pojma ko je ovde stranac,
postalo sam jedan Amsterdamac
da se ne bi osećalo stranac.*

*U kafanu pušu marihuanu,
ili neku drogu piju s nogu,
te sam noći spavalo pod šankom
da se ne bi osećalo strankom.*

Jedna kompletno internacionalna pesma. Kad se sa Lejce plejna spustiš na najveći Dam skver sve postaje još življe i veselije. Tu je i gomila verglova, još više uličnih svirača, a već tada desno od Dama prvi pederski klub koji sam video i zaobišao u širokom luku. Malo niže je štajga i video sam šibicare kako zaluđuju naivne turiste. Otkud šibicari u Amsterdamu pitao sam se sve dok nisam čuo:

- Frka, murija!

Što, bre, ovi naši moraju baš svud da zaseru?

Nažalost, ima u Amsterdamu i teških droga. E, za njihove Konzumente gradske vlasti odvojile su jedan kvart pa ih posle

vikenda (uglavnom su to turisti iz obližnje Nemačke) pokupe sa ulicaa i kanala i ekspeduju kući.

Ali kakva bi to internacionalna pesma bila da nema malo teksta na engleskom koji peva (govori) niko drugi do velika svetska zvezda Edi Grant.

*In the city of Amsterdam
You can find a lot of fun
The Damm square and Laitce plain
This is something i can't explain
There is crowd
Crazy and loud
In a distance I hear a drum
Calling me to come to Amsterdam.*

Ili da prevedem, mada lepše zvuči na engleskom:

*U gradu Amsterdamu možeš da nađeš mnogo zabave
Dam skver i Lejce plejn,
To je nešto što ne mogu da objasnim
Tamo je rulja
Luda i glasna
Iz daljine čujem bubanj
Zove me da dođem u Amsterdam.*

Kako je došlo do saradnje sa Edi Grantom? To je tek priča za sebe.

Edi grant je gostovao u Beogradu na vrhuncu svoje karijere i koncert u Pioniru bio je rasprodat. Mi smo uveliko bili u studiju i snimali „Osmi nervni slom”, kada je Miši Aleksiću palo mi na pamet da pozovemo Edija da ispriča taj deo teksta na engleskom. Mislio sam da je Miša poludeo pa onda shvatio da ako ne pokušamo onda sigurno nećemo ni uspeti da dovučemo Edija u studio i da ćemo se ceo život kajati što nismo bar pokušali.

Sam Edi Grant jedan je od rodonačelnika rege muzike iako je rodom sa Barbadosa, a ne sa Jamajke. Slavu stiče kao pevač grupe *Ikvals* (jednaki) čiji je najveći hit bila pesma: Baby come back (Bejbi kam bek). Posle nekoliko godina uspešne karijere bend nestaje sa

scene i posle dosta vremena Edi Grant se na velika vrata vraća na svetsku scenu nižući hit za hitom.

Mnogi naši bendovi imali su tu praksu da dovode zvezde kao goste, ali niko ne bi imao tako veliko ime kao što je Edi Grant. Zato smo se Miša i ja dogovorili da celu stvar držimo u dubokoj tajnosti jer kad bi priča procurela, a Grant ne bi došao u studio zajebavao bi nas ceo grad, ma kakav grad, za celu JU scenu bili bi gubitnici.

Srećna okolnost za nas bila je ta što je albume Edija Granta kod nas licencno izdavala mala diskografska kuća Beograd disk, a u njoj je jedan od vodećih ljudi bio Radomir Krkić, naš dobar drugar. Danas Krle uređuje i vodi emisije o sportskom ribolovu na svetskom nivou. Zovnemo Miša i ja Krleta i on nam obeća da će nam ugovoriti sastanak sa Grantom.

Gomila novinara je u foajeu Interkontinentala čekala da se pojavi svetska zvezda i da baš njima da izjavu. Sa strane smo stajali Krle, Miša i ja sa suprugama. Poneo sam sve do tada izdate ploče i čak dve objavljene knjige da rege majstor vidi da smo ozbiljan bend i da smo svestrani. Kada se na vratima pojavio jedan sindikalno obučen čovek, u pažljivo opeglanom odelu (na pantolonama je imao onaj šav), sa velikom kapom na glavi koja je skrivala dredove, jedva sam shvatio da je to glavom i bradom Edi Grant. Svi novinari su se sjatili oko njega, a on sa svitom dođe pravo kod nas. Uz Krletovu svesrdnu pomoć objasnimo mu da bi bilo divno da se pojavi kao gost na našoj novoj ploči, da bi nam to bila velika čast i da praktično ne treba da peva već samo da priča. Edi zagleda one ploče i knjige, vidi da smo saradivali sa Mek Kojem i ništa ne govori, a njegove dve gorile mašu fasciklama oko njega, rasteruju dim jer kako rekoše, gospodin Grant ne puši. Ključnu ulogu odigrao je Krkić kad je rekao da se radi o najpopularnijoj grupi u Jugoslaviji i da bi gostovanje bilo dobro i za nas i za Beograd disk, ali i za Granta. Jeste da je bilo malo preterano ali je urodilo plodom. Edi je klimnuo glavom i rekao:

- O kej!

Nismo smeli ni da verujemo ni da se radujemo dok se sve ne završi. S nestrpljenjem smo čekali večer i koncert Edija Granta. Sad su i novinari приметili da nešto movamo i stvarno bi pukla bruka ako bi nas Grant ispalio.

Uveče smo bili retko privilegovani da koncert pratimo iz bekstejdža. Edi Grant se od sindikalca pretvorio u divljeg rastamana, obučenog u crnu kožu. Skinuo je kapu i mahao dutačkim dredovima kao lud. I pevao kao zmaj.

Posle koncerta bila je zakazana večera u elitnom restoranu kod Šace. Mi smo sa svoje strane sve pripremili. U Studiju 5 su k'o zapete puške čekali: kompletan ostatak *Riblje Čorbe*, producent Kornelije Kovač, snimatelj Tahir Durkalić, u ime PGP-RTB-a bio je prisutan jedan od urednika Saša Pilipenko, dve devojke spremne da Ediju ispune sve želje, logično i diler jer smo pretpostavljali da kao i svaki okoreli rasta puši „gandžu” iz religijskih razloga, sve u svemu desetak osoba njemu na raspolaganju.

Sedimo kod Šace i intenzivno se nerviramo jer Edija nema pa nema. Već su stradale određene količine loze kada se Edi Grant pojavio u društvu onih istih telohranitelja i prišao stolu da klopa neke biljke i pečurke. Čim sam prišao saznao sam dve stvari: da je Edi Grant vegetarijanac, i drugu, mnogo goru vest saopštio mi je jedan od gorila:

- Gospodin Grant se izvinjava što ne može da dođe u studio. U hali se mnogo pušilo pa je promukao.

Bolje da me je ubio na licu mesta. Otišao sam i k'o popišan cvet seo za sto za kojim je vrlo brzo nastala turobna atmosfera. Popio sam još malo loze, sačekao da Edi večera i odlučio se za očajnički korak.

Ponovo sam prišao stolu gde je sedeo i dok su telohranitelji odmahivali glavama sasvim mirno rekao:

- Gospodine Grant, u studiju na vas čela desetak ljudi. Znam da ste promukli i da ne možete da pevate. Nije ni potrebno, želeo bih samo da im kažete: Dobro več.

Edi je klimnuo glavom što sam protumačio kao pristanak i ja sam se još uvek ne verujući vratio dosta nervozan za sto, gde su me svi smirivali.

Ključnu ulogu u tom trenutku odigrala je Slađana Milošević. Videvši koliko sam uzbuđen rekla mi je:

- Nišza ne brini, idi u studio, ja ću ga dovesti.

Èudo su žene, imaju one svoje načine ubeđivanja koji nama muškarcima nisu svojstveni i koji nam nikada neće biti jasni.

Otišli smo u studio gde su ljudi satima čekali. Dok smo bili kod Šace, stalno su zivkali, a ja nisam znao šta da im odgovorim.

Onda se pojavio krajnje neočekivani i naizgled nepremostiv problem u vidu Laze portira, pardon, radnika obezbeđenja u studiju. Policija, kad ima nekog ko nije sposoban da obavlja taj nezahvalni posao na ulici i kad ne zna šta će sa takvim likovima, onda ih šutne da čuvaju javne ustanove kao što su radio i televizija. Ti ražalovani panduri imaju svoga nadređenog kome jedino odgovaraju, dakle nezavisni su od ustanove koju čuvaju i zato se ponekad ponašaju kao mali bogovi. Te noći dežuran je bio Laza portir koji je budno pazio da neko neovlašćeno lice ne uđe u studio. Kada sam mu rekao da izuzetno važan gost dolazi da snimi nešto, kad je čuo da je stranac, rekao je da ne dolazi u obzir, a još kad je čuo da je crnac, tek onda nije bilo šanse da uđe u studio. Džabe što je tu bio Pilipenko iz firme, Laza je bio neumoljiv.

Meni je tada pukao film. Na oči su mi pale roletne. Zar posle toliko muka i neizvesnosti da celu stvar sjebe Laza portir? Zgrabio sam nesrećnog čoveka i sa sve pištoljem ga bacio iza pulta. Laza nije mogao da veruje šta mu se dešava. Baš nekako u tom trenutku u studio su se ušetali Edi, Slađana i još neko društvo iz Šace ne primećujući sranja u toku. Samo sam rekao pok. Dragani:

- Slušaj, kad ovaj zovne miliciju, zadržavaj ih što duže. - I ušao sam u studio. Posle mi je pričala da je Laza, kada je došao sebi zvao svoga šefa i raportirao:

- Pevač Đorđević me je fizički napao u pijanom stanju i uveo neka neovlašćena lica u Studio 5. Kako da postupim?

Sva sreća da sam poznavao Lazinog šefa i da je to bio jedan pametan čovek koji je shvatio situaciju i smirio savesnog čuvara studija. To nisam znao dok sam bio unutra sa ekipom, pa sam svaki čas zabrinuto gledao u vrata.

Edi je hteo da čuje pesmu. Pustili smo Amsterdam i objasnili gde treba da repuje. Kad je čuo sve Grant je samo rekao:

- Svetski hit - i tražio slušalice. Veliki tresak se nije čuo mada nam je svima pao kamen sa srca. Ali drama još nije bila gotova. Uzeo sam i ja slušalice da dam Ediju znak kad treba da počne i nadao se da će policija zakasniti.

Grant je u maniru velikog pevača iz cuga snimio svoje i čak hteo da ponovi jedan deo jer se čulo da mu je glas malo naprsao.

- Neee! - Urliknuli smo svi prisutni u studiju.

Zaista je zvučao senzacionalno dobro. Kakvo grlo ima taj čovek. Posle njega moj glas mi je zvučao kao prdež.

Srećni i zadovoljni napustili smo studio, Lazi sam rekao:

- Slušaj Lazo, ti imaš pištolj, ja nemam. Sutra ću od čaleta da uzmem njegov pa ću doći da ravnopravno razgovaramo.

Laza je sutra uzeo bolovanje. Onda smo svi džumle otišli u Dugu da proslavimo. Tamo smo saznali zašto su diler i one dve dame sumnjivog morala ostali bez posla te noći.

Edi Grant je jako mlad sa *Ikvalsima* uleteo u slavu, lovu i popularnost, a nije bio spreman da to podnese. U 21. godini je preživeo gadan srčani udar. Od tada je totalno strejt! Ne puši, ne pije, ne konzumira ništa od zabranjenih stimulativnih sredstava, vegetarijanac je, vodi totalno zdrav život. Čak ni avionom ne putuje. Sledeći koncert na turneji bio je u Varšavi i Edi se spremao da putuje vozom!

SNAGE OPOZICIJE 1985.

Godine o kojima ću vam sada pričati su 1984/1985. Iz ko zna kojih razloga prekidamo saradnju sa PGP-RTB i prelazimo u zagrebački Jugoton. Bio je to senzacionalni transfer kao kad bi neki slavni fudbaler prešao iz „Zvezde” u „Dinamo”, ili, nedajbože, u „Partizan”. Za Jugoton smo snimili album „Večeras vas zabavljaju muzičari koji piju”, koji je od nadležnih cenzora dobio etiketu šunda, tačnije posebno je oporezovan i samim tim bio skuplji, tako da je jedva prešao tiraž od 100.000.

Kasnije ću vam pričati o nekim pesmama sa tog albuma.

Grupa je bila u krizi. Pokojni Rajko Kojić je imao ozbiljnih problema sa drogom, a Bajaga se proslavio prvim samostalnim albumom. Tada vrlo značajni i uticajni rok kritičari dizali su ga u nebo, a pljuvali po *Čorbi*. I o svemu tome ću kasnije opširnije pričati. Tek Rajko i Bajaga napustili su grupu, a zamenili su ih Zoran Dašić (Daša Legenda) i Vidoja Božinović – Džindžer. Daša se kratko zadržao i umesto njega došao je još jedan opasan gitarista Nikola Čuturilo – Čutura.

Te, 1985, maltene otpisana *Riblja Čorba* je u Domu omladine, u ilegali pripremala vrlo ljuti povratnički album „Istina”. Zvanično, još smo bili ekskluzivci Jugotona. Pesme su bile spremne, iz Londona je stigao naš stari producent Džon Mek Koj i samo se čekao blagoslov Jugotona da uđemo u studio Akvarijus. Poslali smo tekstove u Zagreb a onda je usledio šok! Odgovorni čelnici Jugotona izbacili su sa ploče četiri (ili pet) pesama! Sigurno su to bile „Alo”, „Dvorska budala”, čak i „Pogledaj dom svoj anđele”, možda i „Hleba i igara”, a najsigurnije pesma „Snage opozicije”.

- Ljudi, pa šta da radimo? Studio je zakazan, Džon Mek Koj je tu, a vi izbacujete pola albuma – urlao sam u telefon.

- Otkazite snimanje, a producent nek se vrati kući – glasio je hladnokrvni odgovor iz Zagreba.

Šta sam mogao da uradim? Pojeo sam govno i okrenuo direktora PGP-a Stanka Terzića.

I tu je Stanko Terzić (pok.) pokazao koliko je veliki čovek. Prekinuo je neki važan sastanak, zaboravio prethodna neslaganja, bez reči

prihvatio sve finansijske obaveze i rekao:

- Ulazite u studio!

Ceo razgovor trajao je manje od pet minuta.

Bio sam impresioniran i oduševljen. Mogao je jednostavno da me otera u pičku materinu sa razlogom, a on se tako gospodski poneo.

Nisam sklon kompromisima, ali posle svega morao sam jedan da napravim. Pesma „Snage opozicije” zaista je išla mnogo pre svog vremena i morala je da leti sa ploče. Nju čak ni krajnje tolerantni Stanko nije mogao da proguta! Pa te 1985. Prava opozicija maltene nije ni postojala, a ako je bilo neistomišljenika, bili su neorganizovani i slabi u odnosu na vladajući režim. Opet sam glumio baba Vangu i intuitivno pričao o nečemu što će se dešavati mnogo godina kasnije.

SNAGE OPOZICIJE

*Snage opozicije
Jačaju svoje pozicije,
Pevaju kompozicije,
I krše propozicije.
Pa pišu rezolucije
Hteli bi revolucije,
Āuvajmo institucije,
Vršimo egzekucije.*

*Kad jave službe inspekcije
Da negde ima infekcije,
Trebada dati injekcije,
Trebada očitati lekcije.*

*Zbog teške situacije,
U ime stabilizacije,
Vršimo uspešne racije,
Gušimo demonstracije.*

*Dalja centralizacija
Je nužna kombinacija,*

*Za svaku od naših nacija
Važna je dominacija.*

*Iz naše rezidencije
Vodimo evidencije
O snazi inteligencije
I druge delikvencije.*

*Sve potpisnike peticija
Ėeka inkvizicija
Vesela koalicija
Vojska i policija.*

*Naše organizacije
Ne vrše špekulacije
Masovne likvidacije
Su čiste halucinacije.*

Refren:
*Tu nema zajebancije
Inače slede sankcije!*

Refren je išao posle svake dve strofe. Samu pesmu počeo sam sasvim smirenim glasom, da bih je završio histeričnim urlanjem.

Snimljen je i spot. Mislim da ga je režirao Aleksandar Mandić. Kao ja na sastanku držim govor pred grupom aminaša koja sedi i sluša. Kosa mi je zalizana i ponašam se kao Hitler u najboljim danima.

Mnogo je vode proteklo Dunavom i Savom dok spot nije emitovan i dok se pesma nije pojavila na kompilaciji problematičnih pesama pod nazivom „Treći srpski ustanak”.

Problem je u tome što mi se čini da je i danas aktuelna.

Ili nije. Narod je apatičan, ubijen u pojam. Bori se za puku egzistenciju, prava opozicija sklonjena je na marginu, a lažna je ista kao pozicija, pa će biti da je sjah'o Kurta da uzjaše Murta. Isti kurac, drugo pakovanje.

Napraviću malu digresiju. Sigurno nisam vidovit, nisam baba Vanga, nisam ni N od Nostradamusa i NE ZNAM šta će se dogoditi, mada se često ostvari ono što napišem.

Zato ću sada napisati neke novije pesme koje se nikada neće obistiniti.

*Neka se u javnosti označe
Ti što iz senke, na kvarno,
Mogu da vedre i oblače,
Srbijom vladaju stvarno!*

*Za vreme moje buduće vladavine
Neće bez dozvole padati padavine!*

*Kiše neće smeti
Da padaju leti,
Samo kad mi treba
Mogu pasti s neba.*

*Zimi možda
Sneg umeren,
Kada budem
Ja suveren.*

*Nisi deo mog sistema,
Onda ima da te nema!*

*Sledbenik si mog režima,
Onda ima da te ima!*

*Ti ćeš sam da izabereš
Da li živiš ili sereš.*

Il' kičmeni stub savijen,

Il' u crno skroz zavijen.

*U zakonu lepo piše
Kada čovek sme da diše*

Dakle, siguran sam da takav zakon nikada neće biti usvoje. A možda i hoće.

Bolje da ublažimo ovo crnilo jednom pesmicom koja se već ostvarila.

*U Prištini svečan doček,
Ništa kolo, samo čoček!*

ČLAN MAFIJE

1987.

Rođen sam 1952. Godine u vreme komunizma i dobar deo života proveo živeći pod tim režimom. Za uspeh u životu od presudnog značaja bilo je članstvo u Savezu komunista. Još od osnovne škole štreberi su se utrkivali ko će biti predsednik razredne zajednice, ko sekretar, pa čak je postojala borba i za mesto higijeničara. Svi smo pod obavezno bili Titovi pioniri, a kult pomenutog druga negovan je do besvesti. Samo su odabrani mogli da nose Štafetu mladosti tj. Da trče 100-200 metara sa nekim štapom u ruci. Sa ulaskom u omladince ta borba postajala je sve ozbiljnija i surovija. Polako su se izdvajali budući rukovodioci naše socijalističke zajednice, što je mene prilično nerviralo.

Divio sam se svome ocu koji je iz rata izašao kao kapetan prve klase, i da je ostao vojnik ladno je mogao da dogura do generala. Umesto toga, moj Dragoljub vratio je knjižicu i prešao u civile i samo zahvaljujući znanju i stručnosti zaposlio se kao mašinski tehničar u „Slobodi”. Malo zbog njega, malo zbog četničkog dela familije sa majčine strane, a najviše zbog onih karijerista koji su me okruživali, komunističke ideje me nikad nisu posebno privlačile. Istina, bio sam odličan đak ali sam večito kuburio sa vladanjem, pa me nisu ni predlagali za druga člana.

Za člana mafije prvi put su me predložili na Pravnom fakultetu, ali sam tu nečasnu ponudu odbio. Moglo mi se.

Kada su me drugi put predložili, služio sam vojsku u Doboju, a odbiti članstvo u vojsci je vrlo zajebano! Članovi partije u JNA bili su uglavnom oni najgori ljigavci i uvlakači, cinkaroši koji te drugaju ako zbrišeš u grad, u svakom slučaju ona vrsta ljudi s kojima se ne bi družio ni u crtanom filmu. Ali bilo je opasno odbiti članstvo jer su najodaniji komunisti bili zatucani oficiri koji su PS (pravilo službe) tumačili obrnuto, kao SP (sveto pismo). Na svaku uočenu budalaštinu, a bilo ih je koliko god hoćeš, jedini mogući odgovor nepismenog oficira bio je:

- Vojniče, tako piše u Pravilu Službe! Znaš li ti vojniče ko je potpisao Pravilo Službe? – Sledio je pogled u vis i značajno kolutanje očima. Toliko su bili zatucani Titom da mu ni ime nisu smeli da izgovore.

Samo su se oni najhrabriji usuđivali da sa strahopoštovanjem prošapću.

- Vrhovni komandant!

E, ajde sad ti vojniče Đorđeviću, stisni bulju i imaj muda da u takvom okruženju kažeš:

- Neću da budem član Saveza komunista.

Sav očajan odem u grad da se napijem dok su mudraci držali sastanak na kome se odlučivalo da li ću doživotno biti žigosan kao komunista.

Imao sam više sreće nego pameti. Moje krtice u njihovim redovima obavestile su me šta se dešavalo na zatvorenom sastanku partijske ćelije. Malo je falilo da budem primljen, a onda se za reč javio jedan savesni drug koji je naglasio da vojnik Đorđević možda i nije podoban jer voli da popije kad izađe u grad.

Èim sam sreo tog diskutanta, na njegovo zaprepašćenje, izljubio sam ga k'o rođenog brata i platio mu piće. Čovek je bio zblanut i nije ima pojma da mi je sačuvao čist obraz.

To sa vojskom i partijom dešavalo se 1980. Godine, baš kad je umirao najveći sin naših naroda i narodnosti.

Posle njega dugo su vladali Lilitanci i nije bilo nimalo jednostavno snimiti sedam godina kasnije pamflet pesmu „Član mafije”, koja je toliko jasna asocijacija da bi i malo dete provalilo da se radi o Članu partije.

ÈLAN MAFIJE

*Pobogu, družo moj, šta ti je,
Neću da budem član mafije,
Jer to je pogrešan korak
I njihov hleb mi je gorak.*

*Šta će mi parče hartije
Gde piše da sam član mafije,
Pa makar jebao čvorka
Makar mi sledila ćorka.*

Neću da budem član mafije.

*Neću da imam veze s mafijom,
Oni se bave pornografijom
i 'oće leba bez motike,
valjaju deci narkotike.*

*Ja bi sve mafijske drugove
Pravo u fabričke krugove,
Da malo osete strugove,
Ili na njivu za plugove.*

Neću da budem član mafije.

*Èito sam biografije
Vodećih ličnosti mafije,
Sve same opasne njuške
Što nose skraćene puške.*

*Izbrišite me sa spiska,
Evo vam knjižica mafijska,
Hoću da ostanem pošten
Pa makar bio i vošten.*

Neću da budem član mafije.

Album „Ujed za dušu” uveliko se snimao u Studiju 5, u Ulici Kneza Miloša, kada su do dobrog Stanka Terzića stigli glasovi da *Riblja Čorba* snima nešto sumnjivo i antikomunističko. U to vreme ozbiljna izdavačka kuća, kakva je bila PGP-RTB, morala je da ima svog dežurnog ideologa, čiji je jedini posao bio da odredi šta je politički podobno, a šta ne. Taj nezahvalni posao obavljao je gradski funkcioner Momčilo Baljak (pok.). I pođu tako Stanko i Momčilo iz Makedonije do Kneza Miloša da čuju inkriminisanu pesmu.

Imali smo dosta sreće što se Studio 5 nalazio tačno preko puta hotela „Ekselzior” i što su oba rukovodioca volela da popiju.

Sačekao sam ih ispred studija i pozvao na piće i razgovor pre nego što poslušaju sporne stihove. Oni su cirkali viski a ja lozu. I tako više puta. Moram da priznam da nam je sasvim dobro išlo. Negde posle 17. ture (nisam baš siguran) mislim da smo uspeli da se popenjemo uz stepenice i uđemo u studio. Pažljivo su slušali snimak. Smejali se i zaključili da je pesma ideološki i muzički skroz-naskroz u redu.

AVIONU, SLOMIĆU TI KRILA

1988.

Album „Priča o ljubavi obično ugnjavi” sniman je u više puta pominjanom Studiju 5 i, evo, gledam omot i smejem se. Piše: Zahvaljujemo B. Đorđeviću što je 3 x (tri puta) došao trezan u Studio 5. „Pa sram ih bilo” (mislím na ove moje). Sigurno sam došao trezan više od tri puta, nikada nisam bio notorni alkoholičar već samo običan pijanac, a i to sam prestao kada je piće počelo ozbiljno da mi ugrožava privatni život, posao i zdravlje. Piše još: „Sve tekstove napisao književnik: B. Đorđević”. Verovatno sam se tada prilično kurčio činjenicom da sam primljen u Udruženje književnika.

A primljen sam na zaista neuobičajen način. Neki od mojih prijatelja pisaca, Adam Puslojić, Ratko Adamović pre svih, veoma su cenili ono što radim, pa su pokrenuli inicijativu da me učlane. Čuo sam da su neki od starijih članova bili protiv toga pa sam se baš zainatio i ja. Nisam ni želeo da napišem molbu za prijem u UKS. Onda su me jedne večeri u „Stupici” nafatali Ratko i Adam, malo pod gasom. Nagovaraju me da pišem molbu, ja neću. Posle dugog natezanja pristanem da na platnenoj salveti (konobari se nisu bunili jer sam bio stalni gost) napišem molbu z prijem u Udruženje književnika!

I ja napisao jedno dva-tri stiha. Ne sećam se celog teksta, sećam se ovoga:

*Biću član
Svaki dan.
Nemoj neko da mi kenja
Protiv moga udruženja.*

I potpisao se. Ratko je uredno savio salvetu i odneo je u Francusku 7, gde je sekretarica stavila pečat i arhivirala dokument. Na sledećem sastanku zvanično sam postao književnik i bio vrlo ponosan na svoj novi status.

Osamdesetih godina, naročito u prvoj polovini, *Riblja Čorba* išla je namaratonske turneje koje su znale da traju i preko mesec dana bez pauze. I ja i moja pok. Supruga Dragana mnogo smo voleli Sarajevo i imali tamo puno prijatelja. Mogao sam da putujem svuda po Jugi,

ali kada na red dođe Sarajevo, Dragana seda na avion i pridružuje se. Kad se provod završi ona se vraća, a ja nastavljam dalje. Bilo je lepo i srećno vreme dok smo se voleli i razumeli. I tako te 1988. dođe Dragana u Sarajevo na zezanje i stvarno je provod u tom gradu uvek bio na visini. Zujanje na Baščaršiji, klopa kod Nurije Palate, druženje sa Suadom, Mirzom, dragim Ljubišom Racićem, braćom Božić, Neškom mesarom, sarajevskom rajom.

Koncert se završio i Suada u peglici vozi Draganu i mene na aerodrom. A ja se uželeo kuće pa mi došlo nekako žao što ona ide a ja nastavljam turneju. Let do Beograda trajao je nešto više od pola sata i recimo od aerodroma do stana još 20 minuta. Mene je Suada za pola sata dovezla do hotel Evrope i za to vreme pesma je već bila napisana. Izrecitovao sam je prvo Suadi koja je bila zbunjena činjenicom da dobre pesme mogu biti napisane za kratko vreme, a onda sam okrenuo telefon i ispričao je Dragani koja je tek ušla u stan.

AVIONU, SLOMIĆU TI KRILA

*Bivao sam sa jednom i drugom,
Muvao se sa ovom i onom,
Družio se sa srećom i tugom,
A ti ode prvim avionom.*

*Teoretski, ljubav lepo zvuči,
Malčice je drukčije u praksi,
Mnogo toga još uvek se uči,
'ajmo dole, stigao je taksii.*

*Æutim i kroz staklo gledam
Boing sedam-čet'ri-sedam,
Ti si jedina, ti si dragocena,
Èista desetka, to ti je ocena.*

Refren:

Avionu, slomiću ti krila

*Da ne letiš, ona bi tu bila,
Joj, ako ti uhvatim pilota,
Lišiću ga njegovog života.*

Zaista nema pravila. Nekad se dobra pesma piše danima, čak i mesecima, a nekad dođe sama za 20 minuta.

Dužan sam vam još jedno objašnjenje. Prosto me sramota da prišnam koliko sam mator. Prvi put sam leteo avionom kao sasvim mali klinac sa sestrom i roditeljima na more. Avion se zvao Douglas DC-3, a aerodrom nije bio u Surčinu nego na Novom Beogradu. Od tada pa do osamdesetih, kada avion srećno sleti, sa zvučnika se mogla čuti neka glupa instrumentalna muzika koja je valjda simbolično trebalo da znači radost zbog uspešnog leta. Kako mi to nije izlazilo iz glave, kada sam komponovao pesmu, vrlo namerno napravio sam onaj glupi „Havajski” solo usred pesme. Eto, da znate o čemu se radi i da ne mislite da komponujem budalaštine.

E, kad su nas bombardovali, pesma je dobila potpuno drugo značenje, naročito oni delovi o lomljenju krila i lišavanju života uhvaćenih pilota. Ali to je već neka druga priča.

SINOĆ SAM POLA KAFANE POPIO

1987.

EJ, GDJE ĆE TI DUŠA

1988.

Od osnivanja pa do raspada uvek sam imao visoko mišljenje o *Bijelom Dugmetu*. Ipak su Bregović i ekipa napravili malu revoluciju na JU rok sceni, tačnije pomerili standarde koji su do tada vladali, podigli ih na viši nivo. Činjenica je da su oni postali prva velika jugoslovenska grupa. Ne pričam o njima kao sviračima, kompozitorima, tekstopiscima, već o kompletnom bendu koji se razlikovao od svega do tada viđenog. Oni su prvi počeli. Sećam ih se još iz perioda kad su se zvali *Jutro* i svirali na nekoj manifestaciji kod Hajdučke česme, koja će ih kasnije još više proslaviti. Ja sam nastupao sa *Suncokretom* ali mi je nečim *Jutro* privuklo pažnju.

Malo ko zna da je *Bijelo Dugme*, u najboljoj prvoj postavi na putu ka slavi, prvi u Beograd doveo pokojni čika Nidža Karaklajić na godišnjicu njegove emisije „Veče uz radio”. Priredba se održavala u Domu sindikata. Učestvovali smo i mi i ja svratim do njihove garderobe da se upoznamo. Oni zauzeti spremanjem za izlazak na scenu. Zapezegnem se, vidim kako na lice lepe neke svetlucave zvezdice (to su kod nas prvi počeli) i koliko pažnje poklanjaju izboru garderobe, scenskom nastupu a i izgledu. Dobro uvežbani odlično su prošli kod publike.

Sad priznajem, naterao sam dečake iz *Čorbe* da neko vreme lepe zvezdice na lice, ali nas to nije dugo držalo, nekako nam nije bilo mnogo rokerski, sigurno smo i sami birali najbolju moguću scensku garderobu i bez uticaja *Dugmeta*. Rajko nikad nije pristao da spusti gitaro do kolena kao Bregović (on je taj fazon maznuo od Džimija Pejdža), jer sa tako postavljenom gitarom nije mogao dobro da svira. Priznajem i da smo vežbali k'o mutavi da bi kompaktno zvučali kao bend.

U vreme poznog *Suncokreta* (međusobno smo se od mилоšte zvali *Suncokreteni*) i rane *Riblje Čorbe* na prostorima bivše Juge suvereno je vladalo *Bijelo Dugme* (mi smo ih od mилоšte zvali *Belo dupe*). Njihove nastupe u Beogradu organizovao je, nećete verovati,

neprikosnoveni Aleksandar Saša Tijanić, nekrunisani vladar Novog Beograda u okviru priredbi koje su se zvale: Pop šou 1, 2, 3, 4... i odžavale se u Hali sportova. Hala je uvek bila prepuna, a svirke odlične jer su dolazile najbolje jugoslovenske grupe. Saša je bio i voditelj programa. Izađe sa majicom na kojoj je bila jugoslovenska zastava i najavljuje najpoznatija imena. Redovni su bili *Pop Mašina* i *Bijelo dugme*.

E, sad malo je nezgodno što na Novom Beogradu niko drugi nije mogao da svira osim Saletovih grupa. U najboljem slučaju bile bi pocepane ili prelepljene plakate nesuđene konkurencije, a bilo je i drastičnijih metoda za koje se brinuo sada pokojni Žorž Stanković, bokser i brojna ekipa.

Mogu slobodno reći da od tih davnih dana drugujem sa direktorom servisa zvanog RTS jer sam ga jednom namolio da mi dozvoli da Nikola Karaklajić održi neku priredbu na Novom Beogradu, a da nam njegovim ne prave smetnje.

- Dobro - rekao je Sale - radite šta hoćete, ali mi dolazite na sledeći Pop šou da vidim šta je prava stvar.

Prihvatio sam sa oduševljenjem. I zaista je Sale sjajan organizator. Prepuna hala, a publika više nego raspoložena. Otvorili smo koncert kao Hajduk Stanko i jataci – maskirani *Suncokret* plus Zoran Modli i izveli jedine dve pesme koje smo znali: „Na putu za Stambol” i „Anđelija čuvaj se Turaka”. Za početak sasvim dobar prolaz kod naroda. Kasnije smo skinuli maske i odsvirali nekoliko pesama kao *Suncokret* i prošli odlično. Saša je bio u pravu, pogotovo kada je *Rok Mašina razvalila*, a *Bijelo Dugme* napravilo totalni haos u Hali sportova. Nego, bolje da se vratim priči. Radila je tu i sujeta, ali više je bilo reči o zdravoj konkurenciji među bendovima ko će biti bolji i popularniji. Scena je bila jaka. Po mom mišljenju JU rok scena bila je treća u svetskim razmerama, odmah posle engleske i američke.

Napravio sam i neku glupu teoriju o vodećem trijumviratu. U njemu su godinama uvek bili *Dugme* i *Čorba*, a treći su se menjali: *Azra*, *Plavi Orkestar* (zbog popularnosti, ne zbog roka), *Smak*, *Bajaga i Instruktori*, *Zabranjeno Pušenje*... Nebitno ko je bio prvi, ko drugi, ko treći. Odgovorno tvrdim da su samo *Azra* i *Čorba* imali prave fanatike koji su bili kao fudbalski navijači, isključivo i spremni da se

pobiju za svoja ubeđenja. *Dugmetovi* ne, ali su svakako bili brojni, ako ne i najbrojniji.

Zaštitni znak *Bijelog Dugmeta* jeste bio Goran Bregović, ali je meni posebno imponovao Željko Bebek sa svojim visokim lagama i mislim da je Goran u svim kasnijim pevačima tražio novog Bebeka i terao ih da pevaju kao on. Cenim i poštujem i Tifu i Alena, ali mislim da bi i za *Dugme* i za njih bilo bolje da ne pevaju kao da imaju kočanku u dupetu ili, nedajbože zatvor, pa se bore da izbace ono čvrsto govno i čuju spasonosno buć!

Posle ogromnih uspeha dođe do sukoba na relaciji Bregović – Bebek i Goran izbaci pevača iz grupe. Goran se, kao i uvek, snašao, ali Željko nije, jer čovek nije autor već samo odličan pevač. Osnovao je on grupu, snimio čak dva albuma koja su i kod publike i kod kritike prošla potpuno nezapaženo. Uđem ja tako jednog dana u „Estradu”, lokal koji su držali Raka Marić i bubnjar Perica Stojanović, a koji je bio epicentar svih zbivanja na sarajevskoj muzičkoj sceni. Unutra apsolutno svi relevantni i važni muzičari, a i oni kojie žene da ih vide. *Talenti i obožavaoci*, Zdravko Čolić, Goran Bregović, Zoran Redžić, Milić Vukašinović, Sinan Karić, Fadil Toskić, ko zna još ko, svi u živim diskusijama o muzici. Pozdravim se sa kolegama, popričam malo sa svima, kad vidim Željka Bebeka, sedi sam u ćošku, k'o trinaesto prase, niko ga ne konstatuje. Pridem mu i sednem s njim:

- Šta ima? Kako si, legendo? – pitam. I jeste legenda čovek koji je vrhunski otpevao toliko dobrih i značajnih pesama.

- Dobro, evo spremam novi album, ima l' neka pjesma za mene? Vidim da mu baš i nije dobro.

- Ima za tebe legendo uvek! A i da nema sad ćemo da je napravimo.

Naručimo piće, a ja otvorim svoju čarobnu torbu od koje se nikad ne odvajam i izvadim dve-tri sveske. U tim sveskama beležim sve dobre ideje, ponekad cele pesme, ponekad strofe, često samo dobre rime, nema pravila.

Nije mnogo bitno šta je u ovoj pesmi pesnik hteo da kaže. Bitnije je da sam hteo da pomognem kolegi i prijatelju u nevolji. A pesma govori o jednoj velikoj istini da su žene u stvari jači pol, o svim prednostima i manama koje zaljubljivanje donosi, kao i uobičajenom načinu lečenja razočaranja koje u 99 posto slučajeva sledi. Opšta

istina bazirana na više ličnih iskustava. I što je najšaljivije, sastavljena je kao Frankenštajn od dve pesme sa istom tematikom. Sreća da je ta veza uspeła. Posle dva-tri pića pružio sam Željku tekst.

SINOĆ SAM POLA KAFANE POPIO

*Čovek prosto pobrljavi
Kad se nađe u ljubavi,
Na oba oka očoravi
I prijatelje zaboravi.*

*Ljubav je tanje opasno
I nikad nije dosadno
Žena je stvorenje čudljivo
Čudljivo i uzbuđljivo*

Sledio je zarazni refren koji se bezbroj puta ponavljao:

*Sinoć sam, sinoć sam
Pola kafane popio,
Zbog tebe, zbog tebe
Nisam oka sklopio.*

Hit 1 kroz 1.

Pesma je ispala sasvim dobro. Željko je hteo da plati ali ja nisam hteo ni da čujem da primim pare.

Lično, mislio sam da će biti komponovana rokerski, ali očigledno Bebek i ljudi oko njega odlučili su da pređu u ljutu komecijalu pa su napravili čist narodnjak. Nema veze, „Sinoć sam pola kafane popio” postao je neverovatan mega hit i bukvalno vratio Željka iz mrtvih. Meni je to bila dovoljna satisfakcija.

Godinu dana kasnije zvoni telefon. Zove me kompozitor iz Zagreba Zrinko Tutić.

- Čuj Bora, imaš li neku pjesmu za Željkov novi album?
- imam, za njega uvek.

I preko telefona mu izdiktiram „Ej, gdje će ti duša”. Čak mu i predložim da se ceo album tako zove. Nazvali su ga „Pjevaj moj narode”, a „Ej, gdje će ti duša” bila je itekako zapašen hit.

EJ, GDJE ĆE TI DUŠA

*Ja se samo pravim važan
Da sam jak i da sam snažan,
A slučajno ako zaspim
Totalno se upropastim*

*Aj, jaj, joj, jako mi je stalo
Aj, jaj, joj, volim te budalo*

(ovde su dodavali ovo jaojokanje)

*Ubitačno ti me smetaš
Kad kroz moje snove šetaš,
Kad pomislim da je java
Radujem se zabadava.*

*Gdje će ti duša, u pakao zna se,
Gdje će ti duša, tko će da je spase
Ne mogu da spavam, svaku noć se budim
Gdje će ti duša, hocu da poludim?
I uz prvu kafu ruke mi se tresu
Tu se ipak radi o krvi i mesu
Gdje će ti duša, tko će da je spase
Ti ćeš, dušo, u pakao – zna se.*

(Svojski su se potrudili da mi iskasape tekst.)

Došla su ružna, ratna vremena, Željko Bebek i ja povremeno smo se sretali po raznim evropskim aerodromima prilikom vraćanja ili odlaska na tezge.

Nekako u sred tih nesrećnih godina bivši Jugoton, a sada Kroacija rekords, odluči da izda kompilaciju sa najvećim hitovima Željka Bebeka. Na tom izdanju svakako su svoje mesto našle i „Sinoć sam pola kafane popio” i „Ej, gdje će ti duša”! Zaslužno. Jedino što je umesto mene kao autor teksta potpisan Željko Bebek. Nije mi bilo nimalo pravo. Zar je činjenica da sam Srbin dovoljan razlog da me ne navedu kao autora dve ljubavne pesme. Čak ne želim da verujem da je Bebek umešan u nešto tako prljavo, pre sam bio sklon da verujem da je to delo nekih frustriranih i iskompleksiranih ljudi iz firme. Mogu oni o meni da misle sve najgore, mogu da me mrze i preziru, ali ne mogu i ne smeju da mi oduzmu pesmu, pa makar u njihovim očima izgledao kao sam đavo.

Ej, gde će vam duša?

LETI ČIČA PREKO BARE 2006.

Vidoja Božinović – Džindžer je čudo od čoveka. Kada je 1985. došao u *Riblju Čorbu* svi smo odmah shvatili da smo dobili gitaristu svetskog kalibra. I to tvrdim mirne duše, bez ikakvog preterivanja. Jedva smo ga namolili da se ponovo aktivira.

- Ja sam mislio da sam sa *Rok Mašinom* završio karijeru – imao je običaj da kaže. Da objasnim malo bolje. Sedamdesetih je postojao kulturni trio *Pop Mašina* koji je harao JU scenom, predvođen danas uglednim TV urednikom a tada basistom Robertom Nemečekom. Gitaru je svirao Džindžerov rođeni brat, pok. Zoran Božinović. Kasnije menjaju ime u *Rok Mašina* i Vidoja se pridružuje bratu, pa sviraju još čvršće i žešće. Grupa se raspala kada im je Bata bubnjar otišao u Ameriku. Robert se posvetio televiziji, ali su ostavili zapažen trag na domaćoj sceni (album „Kiselina” smatrao se neprevaziđenim u svom žanru). Njihovi živi nastupi bili su baš žestoki i divlji i bilo je divota gledati ih kako sa kosama do dupeta luduju na bini. Po raspadu benda Džindžer je svirao džez po klubovima i onda ga je Miša namolio da nam se pridruži. Vrlo brzo shvatili smo da onaj divljak na sceni i Džindžer privatno nemaju mnogo dodirnih tačaka. Kad nije na bini Džindžer je k'o devojčica, tih, miran, povučen, rekao bih čak i stidljiv. Njemu je neprijatno kada ga hvalimo, skoro da pocrveni. Us to je i preosetljiv, tako da smo mi ogrubeli i surovi rokeri morali posebno da pazimo da ga ne povredimo nekim nama svojstvenim uobičajenim zajebancijama. Svi mi u *Čorbi* smo naravno, vernici i grešnici (greh nam je u opisu radnog mesta), ali u odnosu na nas Čiča (odmah je dobio nadimak) je pravi svetac. Čoveku je jedini porok gitara, kojoj je beskrajno posvećen. Ono što najviše impresionira kod njega kao gitariste je mogućnost da se prilagodi grupi, tačnije pesmi. Dok većina dobrih gitarista iskazuje svoje umeće beskrajno dugim solo deonicama (koje na kraju krajeva znaju i da dosade) Džindžer će uvek biti u funkciji pesme, a njegova emotivna sola trajala su baš koliko i treba, bez ijednog tona više. Bio bih idiot kada mu ne bih dao njegovih pet minuta, jer to zaista vredi čuti. Neću više da ga hvalim jer znam da će mu biti neprijatno dok ovo bude čitao.

Trebalo mu je vremena da se prilagodi grupi, kao i nama da se prilagodimo njemu. Odmah smo ga imenovali za šefa za verska pitanja u grupi, pošto je bio najkompetentniji za to, pa čim neko od nas zgreši - pravac kod Čiče na ispovest. Muzičkih razmimoilaženja nije bilo nikad (niti će ih biti) i posle izvesnog vremena Čiča se otvorio skroz, pa je i sam prihvatio zezanje i na svoj i na tuđi račun.

Ali, postojala je jedna stvar na koju nikako nije mogao da se navikne. Džindžer je imao jeziv strah od letenja! Krenemo, recimo, u Skoplje na koncert, mi u avion, Čiča kaže:

- Doći ću ja kombijem sa instrumentima.

Nismo mi to u početku znali, sve dok jednog dana nismo krenuli u Prištinu na svirku. Pre toga smo se muvali po južnoj Srbiji, a poslednji koncert na mini turneji bio je u Prištini, i menadžer Saša Dragić iznajmi mali avion da nas vrati u veliki prljavi grad. Iako su šiptarsko-srpski odnosi bili zategnuti, to nas nije previše brinulo. Naprotiv, prošetali smo sva petorica glavnom ulicom. Posle koncerta nađem se sa starim prijateljem bokserom teškašem Zizijem Salihuom, koji je bio zakon u Prištini, i sa njim se baš upijem pa smo malo kasnili na avion. Ne treba ni da naglašavam da Džindžer ne pije.

Kada smo stigli na udaljeni prištinski aerodrom, uveliko je pao mrak, a na pisti je stajao samo naš aviončić sa dva pilota.

- Ja u ovo ne ulazim! - Čiča je bio kategoričan kada je video veličinu letilice.

Shvatio sam suštinu problema i sa Čičom je ostao neko iz grupe da mu pomogne da se snađe i da se vrata u BG. Mi ostali, uz grdna izvinjenja zbog kašnjenja, srećno sletimo na surčinski aerodrom i sa pilotima nastavimo pijanku u kafani FK Radničkog sa Novog Beograda. Toliko nam je bilo prijatno da smo se baš dugo zadržali, pa ne isključujem mogućnost da se Džindžer pre nas vratio kući.

Konačno je došao i taj dan da Čiča nije mogao da eskivira avion. Svirali smo u Ljubljani i samo je let omogućavao dolazak na vreme. Teška srca Džindžer je seo između Miše i mene. Avion je počeo da rula po pisti.

- Nešto mi čudno zvuči ovaj desni motor - počeo je Miša Aleksić.

Džindžer je vidno pobledeo.

- Stvarno, nikad ovako ranije nije zvučao - dočekao sam loptu.

Džindžer je pobeleo. Jedva smo ga ubedili da se zezamo da bi mu razbili strah.

I zaista, kasnije je redovno leteo, s tim što je sa sobom uvek nosio sredstva za smirenje, bosiljak i svetu vodicu.

Taman ga je dobro krenulo, kada je došlo do raspada sistema. *Riblja Čorba* išla je na jednu kanadsko-američku turneju. Leteli smo prvo u Toronto, mada se u pesmi pominje Čikago, ali to je umetnička istina. Džindžer je već imao zavidan letački staž, tako da niko nije očekivao katastrofu. Tačno je da treba leteti 8-9 sati, ali sve je za žive ljude. Poneo je Džindžer svu svoju opremu (pilule, bosiljak i svetu vodicu) ali ga je na ovom letu obuzeo užasan strah pa je naš gitarista morao da koristi i dodatna sredstva da ga odagna.

Da, zaboravio sam da vam kažem da Džindžer veoma pazi na svoje zdravlje (to ja na lep način hoću da kažem da je malčice hinohondar) i da je pokretna apoteka, tj. da uvek uz sebe ima bogat asortiman lekova za sve moguće i nemoguće bolesti. Šta je sve popio i koliko, to niko ne može pouzdano da utvrdi. Najstrašnije je to što se od zorta i napio k'o majka, a čovek ne pije. Kada smo sleteli sav je otekao k'o da ga je izujedao roj stršljenova. Jedva je hodao, pa smo ga nekako dovukli do carinske kontrole. Pasošku je prošao, ali na carini više nije mogao da izdrži pa je prillegao na neki sto. Znam da zvuči surovo, ali nama je bilo smešno. Čiča, sav izobličen, češka se po oteknom stomaku i samo hukće. Pravo je čudo da su ga pustili da uđe u Kanadu. Vrhunac je bio kad smo konačno prošli sve kontrole i kad su za Čiču dovukli invalidska kolica u koja ga je posadila jedna kršna crnkinja. Ona ga je i voziča ka liftu, a mi smo svi džumle strčali niz stepenice da zabeležimo antologijsku scenu. Vrata lifta se otvaraju, mi svi škljocamo foto-aparatima, blicevi sevaju. Vrištimo od smeha, a smeje se i Čiča u kolicima koja gura debela crnkinja. Jedino je ona ozbiljna. Taj veliki događaj morao je da bude opevan i snimljen. Prethodno sam od Džindžera tražio odobrenje i dobio ga, jer je on u međuvremenu postao jedan od većih zajebanata u grupi.

LETI ČIČA PREKO BARE

*Leti čiča preko bare
I nije mu mnogo drago,
I bole ga kosti star
Jer daleko je Čikago.*

*Leti Čiča preko bare,
Avion mu baš ne prija.
Kune, psuje: Jebeš pare,
iskače mi alergija!
Leti Čiča osam sati,
Piče rakije i piva,
Mora još i da se vrati,
Nikad dosta sedativa*

Refren:

*Jeste da je džambo-džet,
Ali mani svaki let
Božja volja da je bila
Imao bi Čiča krila*

*U Čikago Čiča sleće,
Posle ispijenih tura,
Da slušaju noge neće
Pa se Čiča zatetura.*

*Došli crnci, pomoć hitna,
Stenje Čiča bledog lica,
Pomoć mu je vrlo bitna,
Turili ga u kolica.*

*Može srce da trokira
Pa da prestane da diše,
Može mozak da blokira,
Preko bare, nikad više!*

Refren:

Jeste da je džambo-džet,

*Ali mani svaki let,
Božja volja da je bila
Imao bi Čiča krila!*

Bilo, ne ponovilo se. Leteo je posle Džindžer sa nama više puta u Australiju, Ameriku. Jednom smo imali prinudno sletanje pa je došlo onih kola, raznoraznih k'o na filmu. „Ima li pilota u avionu”, ali Čiča više nije imao strah od letenja.

CRVENA SU DUGMAD PRITISNUTA 1987.

Nikola Čuturilo - Čutura, sjajan momak i odličan gitarista, proveo je u *Čorbi* dobrih pet godina, od 1985. do 1990, kada je zbrisao u London da ga ne zakače ratovi koji su visili u vazduhu. Svirao je Čuki u mnogim beogradskim grupama, čak i u ostacima *Silueta*, sa pokojnim Zoranom Miščevićem, pa i sa Đuletom u ranoj fazi *Van Goga*, grupom *Zamba*...

Pored svirke (divota je bilo slušati njega i Džindžera zajedno) Čutura je odličan pevač i više nego dobar autor. U *Čorbi* su uvek svi bili i autori. Forsirao sam taj kompozitorski dar kod članova benda, trudeći se da budem maksimalno objektivan. To i nije bilo tako teško, jer kad neko donese dobru pesmu na probu, to se odmah čuje i prepozna. Kriterijum je bio veoma jednostavan. Ako nešto dobro zvuči uz gitaru, dobro će zvučati i kad napravimo aranžman (od osnivanja do danas kolektivno delo svih članova *Čorbe*), a ako pesma ne valja, možeš da je upakuješ kako god hoćeš, neće zvučati dobro jer se ne pravi pita od govana.

Te 1987, Čuturu je baš htelo. Imao je na „Ujedu za dušu” čak tri pesme („Crvena su dugmad pritisnuta”, „Propala noć” i „Da, to sam ja”).

Ne znam zašto sam napisao „Crvena su dugmad pritisnuta”, kad niko još nije mogao da pretpostavi kakva se krvava žurka sprema na Balkanu. Istina, kačenja sa Šiptarima počela su još od 18', ali sveopšte sranje došlo je tek kasnije.

CRVENA SU DUGMAD PRITISNUTA

*O, ljubavi, moja slatka zveri,
èuj, zubima škripe ljudožderi,
dok menjaju zmije garderobu,
mrtvacu se prevrću u grobu.*

*Vukovi zavijaju i reže,
lepa moja, ćuti ne galami,*

*svi pametni odavno već beže,
samo mi smo tu ostali sami.*

*Beži i ti dok još nije kasno,
zgaziće te kamion na drumu,
postalo je suviše opasno,
zbegovi su pobjegli u šumu.*

*Crvena su dugmad pritisnuta,
mračne sile sudbinu nam kroje,
najebasmo srećo ovog puta,
nema više ni moje ni tvoje.*

Obratite pažnju na stihove: *Svi pametni odavno već beže* (Čutura je bio pametan, čim je dobio poziv da se javi u rezervu otišao je u London, gde je proveo više godina dok se stvari nisu malo primirile), *Zgaziće te kamion na drumu* (otkud sam mogao da znam da će kamioni služiti kao oružje za ubijanje?), *Zbegovi su pobjegli u šumu*, *crvena su dugmad pritisnuta*, *mračne sile sudbinu nam kroje...* Sve se ovo bukvalno i na žalost kasnije i dogodilo.

VETAR DUVA, DUVA, DUVA 1981/82.

Ma duva se i dalje i to svuda i odavno, a ne samo od te 1981/82. kada je pesma napisana. Dugo sam se dvoumio da li ovu sitnu zajebanciju od pesme da stavim na ploču „Mrtva priroda”, ali s obzirom na to da duvka nije bila nikome strana u bendu, pustio sam da me nagovore. Mislio sam da je dvosmisleni pesmičuljak suviše jednostavan za tako ozbiljnu ploču kao što je „Mrtva priroda”, ali su me svi ubeđivali u suprotno.

Pesmi smo pristupili maksimalno ozbiljno i neozbiljno. Producent Džon Mek, koji se u međuvremenu potpuno privikao na naš način zezanja i naš mentalitet, ipak je profesionalno pristupio snimanju ovih 2,5 minuta muzike. Obilazeći Studio 5 sa svih strana, Džon je shvatio da je predvorje studija (mesto na kojem je sedeo portir, a sada je predvorje bioskopa) zbog visoke tavanice i prirodne akustičnosti idealno za snimanje akustične gitare. I postave tako mikrofone u uglu, stolicu, a pokojni Rajko Kojić uzme gitaru u ruke. Kraj njega sednem ja da mu objašnjavam delove pesme, da ne zeznemo nešto u matrici. Rajko je uvek bio pomalo stegnut i napet, i priznajem da smo svi učestvovali u zaveri čiji je cilj bio da ga malo opustimo. Dakle, sedimo Rajko i ja sa slušalicama, pošto nemamo vizuelni kontakt sa tehnikom, gde su Mek Koj i ostali iz benda, s nama je i portir koji se ne pomera, muva ne sme da se čuje jer mora da se precizno snimi svaki ton koji Rajko proizvede „čupkajući” žice na gitari.

Rajko je sve uradio kako treba, kad čujemo Džona preko slušalica:

- Ovo je u redu, samo moramo da preslušamo ponovo, kao da se čuje neki zvuk.

„Preslušaju” oni.

- Šta imaš na sebi od odeće? - pita Džon iz studija.

- Košulju - kaže naivni Rajko,

- Izgleda da si dugmetom zakačio gitaru, skini košulju.

Rajko je skinuo košulju i ponovo odsvirao pesmu. Stručnjaci su opet zaključili da je dobro, ali da se ponovo čuo neki neželjeni zvuk. Na red je došao kaiš, koji je lupkao po gitari. Rajko je poslušno skinuo kaiš i počeo Jovo-nanovo.

- Savršeno - javio se Džon - ali ne mogu da verujem, izgleda da se ovoga puta čuje dugme od farmerki.

Dobri Rajko skinuo je farmerke dopola i počeo ponovo da svira, dok sam se ja već smejljio, a portir gledao zaprepašćeno ne znajući šta se događa. Na pola svirke vrata od studija su se otvorila i cela ekipa je upala u predvorje urlajući od smeha. I jeste bilo smešno. Rajko samo u gaćama sa pantalonama na pola koplja svira gitaru, mrtav ozbiljan i koncentrisan. Naravno da je i on prihvatio zetanje na svoj račun, a matrica je bila snimljena još u prvom pokušaju.

Koliko je Džon bio sjajan producent, govori i nastavak priče. Za taj dan završili smo termin, a Džon je rekao:

- Sutra ceo termin radimo ovu pesmu!

Kad smo sutra došli na termin, Džon nas je čekao u Ekselzioru u kafani! U čemu je bio štos. U nedostatku trave, koja bi nas i dekoncentrisala pri snimanju, Englez je, da bi postigao pravu atmosferu u pesmi, odlučio da nas napije. Ne preterano, jer bi i to štetilo pesmi, već taman toliko da se dobro zagrejemo. Ne znam ko je još bio tu od prijatelja grupe, ali svi smo složno navalili na alkohol. Posle dva-tri sata priprema, veselo društvo ušlo je u studio i zapevalo.

VETAR DUVA, DUVA, DUVA...

*Sada je vreme putovanja
nikada duži put do kuće,
iako nemam temperaturu,
čas mi je hladno, čas mi je vruće.*

*A vetar duva, duva, duva
i usta su nam sasvim suva.*

*Hteo bih sadržaj zbunjene glave
sa nečim jačim da zamenim,
možda je kamen dovoljno dobar,
hteo bih da se okamenim.*

*A vetar duva, duva, duva
i usta su nam sasvim suva,
O je...*

Bila je to prva pesma koja je, doduše dvosmisleno, ali za upućene dovoljno jasno, govorila o korišćenju indijske konoplje. Mislim da se kasnije pojavilo i Sklonište sa „Živela trava” ali ne znam da li je neko ovde pevao o tome. Napolju jeste. I to ne samo o travo. Imaju Bitlsi „Lusi in d skaj vid dajmants” (LSD), pa Klepton „Kokain” Svašta ima, ali meni se najviše dopala neka američka pesma koja počne rečima: „Dont Bogart det dzoint maj frend, pes it over tu mi...” ili u prevodu: „ne cevči taj džint prijatelju, dodaj ga malo i meni”.

Ovo cevči je slobodan prevod glagola Bogart, po glumcu Hemfriju Bogartu, to jest po njegovom specifičnom načinu pušenja.

Mi smo inače, pre svirke, potpuno izbacili travu iz upotrebe. Mnogo usporava. Jednom smo svirali u Dubici, svi naduvani ko svinje. Kako je to sporo išlo i koliko je napora bilo potrebno da se skoncentrišemo na pesmu. Taman misliš pesma gotova, kad ono dolazi solo. A koncertu nikad kraja... Hvala lepo, nikad više...

Dan-danas sviramo „Vetar duva, duva, duva”... Obično kad završimo prevedem refren na jezik današnje omladine, da ne bi bilo zabune šta je pesnik hteo da kaže:

*„A varilac vari, vari, vari,
a to je duvanje u stvari”...*

S obzirom na to da je trava legalizovana u Holandiji, Španiji, nekim od država SAD, a mi težimo Evropskoj uniji i evroatlantskim integracijama, hteo sam da na novi Čorbin album stavim jednu pesmu koja o tome eksplicitno govori:

*Snovi su život
Užas je java
Za beg od trave
Pomaže trava.*

*Pre nego što se
Legne da spava
Da lepše sanjaš
Treba ti trava.*

*Od posla da se
Odmori glava
Lekari kažu
Pomaže trava*

*Valja za ovcu,
Valja za kravu,
Mogu i ljudi
Da pasu travu.*

*Ko god se buni,
Nije u pravu
Samo ti duni,
Shvatićeš travu.*

*Nek na dnevni red
U skupštinu stave
U redosled
Pitanje trave.*

*Vulkan se budi
I baca lavu
Džabe se trudi
Ja duvam travu.*

*Kad bude legalizacija
Pušiće cela nacija
Naduvan svet živi u transu,
Mir vlada svetom, rat nema šansu!*

Èak i Srbiji vladaće sloga,

*Smešak, jer trava nije droga,
Onaj ko zvanično prizna travu
Ima doživotno da stekne slavu.*

Izbacio sam pesmu sa novog CD-a. Deplasirana je i ne donosi ništa senzacionalno. Umesto toga zadovoljim se konstatacijom.

*Trava može
Biti štetna
Ako nije
Kvalitetna*

BABA JULA

1996.

Letovao sam s porodicom na Tasosu. Dobra su grčka ostrva, a i u Grčkoj su vrlo ljubazni prema turistima. Sve je naizgled jeftino, Grci se polomiše da ti prodaju sve i svašta i dok si reko keks, odoše pare k'o da ih nigde nije ni bilo. Sva sreća da sam bar tu bio dovoljno pametan pa sam dva puta nastupao u lokalnoj diskoteci da popunim budžet. Naših je bilo dosta, a zalutao bi i poneki Grk koji je kod nas studirao i znao za *Riblju Čorbu*.

Svako jutro ustajao sam u ranu zoru, vredno sedeo i pisao pesme za novi album *Riblje Čorbe*. Dolaze Grci da otvore restoran, ja sedim i pišem, bude se ostali gosti, silaze da doručkuju, ja sedim i pišem. Onda mojima odnesem doručak pa se vratim da još malo sedim i pišem mada mi onda zasmeta gužva, ustanem i prestanem da pišem i počnem da se bavim uobičajenim letnjim aktivnostima.

Na Tasosu smo se posebno lepo družili sa Nikolom Neškovićem (pominjao sam ga već, samo što nije više bio urednik u PGP-RTS-u, već je uređivao i vodio Kviskoteku) i njegovom porodicom, suprugom Bobom Stojnić, prvakinjom glume u Narodnom pozorištu i kćerkom Milicom. Ovo je zaista važno da napomenem zato što su Nikola i njegovi predstavljali neku vrstu žirija za ono što sam napisao.

Kako su dani prolazili primetio sam da pišem dve potpuno različite vrste pesama. Prva sorta bile su sasvim normalne pesme koje su komotno mogle da uđu na album. Druga vrsta pesama koje sam tada pisao bile su totalno pljuvačke pamflet pesme, uperene direktno protiv tiranije bračnog para Milošević.

Malo da objasnim šta je pamflet. To je jedan nepravedno potcenjeni žanr u poeziji, neka vrsta satiričnog izrugivanja određenim pojavama i ljudima. Nušić je robijao zbog jedne takve pesme: „Dva raba” u kojoj se rugao vladajućoj dinastiji. Nesrećni Branislav opisao je dve sahrane. Jednu na kojoj je, uz sve počasti i veliku medijsku halabuku, sahranjena jedna baba,

rođaka kraljevske porodice i drugu, jednog srpskog junaka, kojoj nije posvećena ama baš nikakpa iažnja. Zbog te pesme Nušić je pao u memilost i završio u ćuzi.

Ja sam ga baš preterao. Ajde, pa primer, pesma, Diktator sa albuma „Njihovi dani”. To je ipak opšta satirična pesma i može se odnositi na sve diktatore ovog sveta. Takvs pesme i volim da pišem, dakle one koje pričaju o opštim problemima i na neki način više pripadaju satiričnoj i socijalnoj poeziji.

DIKTATOR

*Diktator je sinoć izd'o naređenje
niko osim njega ne sme da se penje,
sem njegove žene, ćerkice i sina
niko drugi ne sme gore, do visina.*

*Diktator se kune u svoje poštenje,
sledi istrebljenje svakom ko se penje.
Diktator se penje, gleda sa visine
kako narod stenje, kako narod gine.*

Refren:

*Diktator je jutros javio dekretom,
niko osim njega ne upravlja svetom!*

*Prvi program javlja, da zna javno mnjenje
dobar razlog slavlja: Diktator se penje!
Diktator je rek'o: Čekam s nestrpljenjem,
šta to ima gore? Još uvek se penjem.*

*Hoću da se uverim sa aspekta svog
da li tamo gore egzistira Bog?
Postupiću onda sasvim nesebično,
Sebe ću za boga proglasiti lično!*

Diktator je jutros javio dekrtom,

Niko osim njega ne upravlja svetom!

Ipak bih naveo još nekoliko pesama sa pomenutog albuma da biste bolje znali koliko otrova sam bacio na papir. Ove pesme su direktne, da direktnije ne mogu biti. Moram da napomenem da je tada Milošević bio u punoj snazi i da se ovo što sam napisao graničilo sa čistim ludilom.

MESARA PAPAK BLUZ

*Stižu gosti iz inostranstva
Donose poklone na granicu,
Balkanski kasapin svečano
Otvora novu klanicu.*

*Klanica dobro snabdevena,
Mesarska radnja na obali,
Jeftino meso, povoljna cena,
Ljudetinu da li ste probali?*

*Drina i nije mnogo daleko,
Dunav je blizu, Sava takođe
I pazi da te ne čuje neko,
Od pripravnika velikog vođe.*

*Njegova žena satarom maše,
Pa skida Srbe sa nebesa,
Èudi je kako se ovi ne plaše
„srpske” – obrade srpskoga mesa.*

ZABELA

Zabela kod Požarevca

*rodnog mesta predsednika
jegova je zadužbina
i njegova verna slika.*

*Dan se beli, zora rudi,
meni gazda lično sudi,
zora rudi dan se beli,
a ja sedim u Zabeli.*

*On je reko kol'ko juče:
- Niko ne sme da vas tuče.
Onda su nas sve pretukli
ne bismo li mi umukli.*

*On osvaja prvo mesto
nedostižan na tabeli,
jer on drži ono resto,
zaključano u Zabeli!*

*To je ista spodoba,
zvali su je sloboda,
samo su te zaveli
da ne misliš o Zabeli.*

*Dodatak pesme:
Ima dana i apsana
čekaju na tebe,
još je mnogo partizana
ali ko ih jebe.*

KO ĆE KOGA

*Ko će koga ako ne svoj svoga,
sveštenikov sin ne zna za Boga,
stoka u stanju da ubije
i ovo malo Srbije.*

*Šta tu ima da se taji,
Srbija na rasprodaji!
Može i na poverenje,
za budzašto u besćenje.*

*I mada nisam stariji
daću savet ništariji:*

*Ispod zemlje kao rovc,
paunica i njen paun,
mesto bunker Dobanovci,
k'o Hitler i Eva Braun.*

Da je mene neko tako izvredao ili bi mu jebao mater, ili bi se zavukao u mišju rupu. Od strane onih kojima su pesme bile namenjene bilo je svakakvih reakcija, o tome ćemo kasnije, ali bilo je i krajnje neočekivanih, kojima se zaista nisam nadao.

Negde u inostranstvu priđe mi uvređeni mladić i pita me kako sam mogao da napišem: „Sveštenikov sin ne zna za Boga?“ I još je rekao da mu je otac sveštenik. Malo mu je laknulo kada sam mu objasnio da se stihovi odnose na Slobu čiji je otac sveštenik koji je počinio smrtni greh - ubio se. Ipak su se najviše bunile izbeglice koje nisu dobro shvatile pesmu „Beograde, Beograde“ (u bodljikave žice nek te ograde), misleći da je uperena protiv njih, što je potpuno suprotno od onoga što je pesnik hteo da kaže.

Svakako je najpogrešnije tumačenje dobila pesma „Seljačine“ gde svi iz benda u refrenu urlamo: Ordinarne seljačine!

Nekima od tih nesrećnih ljudi učinilo se da pevamo: Od Dinare seljačine! Svašta.

Mislim da je krajnje nepotrebno objašnjavati šta je pesnik hteo da kaže. I onda je došao šlag na tortu u vidu pesme „Baba Jula“ koja se direktno odnosila na Mirjanu Marković, diktatorovu suprugu, u stvari većeg zla od samog Miloševića, diktatora iz

senke. Naravno da je Sloba kriv k'o sam đavo i da je zaslužio sve najgore. Recimo samo zbog onog odvratnog poteza kada je zabranio nesrećnim izbeglicama iz srpskih krajina koji su se, zasipani bombama, jedva dovukli iz rodni krajeva do Srbije majke, da uđu u Beograd i poslao ih na Kosovo (iz jedne pogibije u drugu).

Ali, njegova privatna veštica, bolesno ambiciozna Mirjana Marković, prava je noćna mora Srbije. Siguran sam da je baš ona bila najomraženija ličnost u zemlji, pogotovo od onog trenutka kada je osnovala povampirenu komunističku partiju JUL u kojoj je 90 odsto članova bilo zbog privilegija i bogaćenja. Svaka čast izuzecima. Tu pre svih mislim na sada pokojnog Acu Popovića, bi- vşeg golootočanina, ubeđenog levičara, jednog od naših najvećih dramskih pisaca i mog velikog prijatelja. Međutim, takvih ljudi je u JUL-u bilo malo. Čak se u JUL učlanila i Latinka - Meri Cakić i dobila neku minornu gradsku funkciju?! Ona u stvari najbolje odražava prosečan intelektualni nivo stranke. Gazdarica je po novinama objavljivala neke nebuloze koje su ulizice proglašavale remek-delima. Mislim da je najviše dostignuće stranke to što su sa kravice koja je sa cvetom u kosi krasila mleko u tetrapaku uspeli da skinu cvet, da životinja ne bi ličila na M.M. koja se tako kitila.

BABA JULA

*Dok po zemlji svašta rade,
na Te Veu limunade,
Bolji život, Srećni ljudi,
zato i ti srećan budi...*

*Kupim novine, sveže izdanje
kad ono opet isto sranje,
napadi ne jenjavaju,
jedni druge skenjavaju.*

Refren 1:

*Ali ko to tamo peva,
leva,leva,leva,leva!
Do haosa i rasula
sve vas vodi Baba Jula!*

Refren 2:
*Ko to tamo kurcu svira,
u toku je bal vampira,
predvodi ih sasvim trula
cvetokosa Baba Jula!*

*Još uvek se narod seća
ustaše iz kuće cveća,
ali on je čista nula,
najjača je Baba - Jula.*

*Išao sam do Dedinja,
tamo ima mnogo svinja,
crveno se celo krdo
na Julino seli brdo.*

Kada sam pogledao sve te „nenormalne” pesme i one, uslovno rečeno, normalne, došao sam na ideju. Snimićemo dva albuma o istom trošku! Jedan će biti regularno izdanje *Riblje Čorbe*, a drugi će se zvati „Njihovi dani” i potpisaću ga sam da bih ostale iz grupe oslobodio bilo kakve razgovornosti i eventualnih posledica.

Kada sam „Žiriju” sastavljenom od porodica Đorđević, Nešković i jednog prijatelja „ekscenog” Cimeše pročitao sve pesme sa „Njihovih dana”, svi su se glasno smejali i odobrali, ali kada sam rekao da ću to i da objavim, kompletan „Žiri” jednoglasno je zaključio da sam lud. Na ostrvu je tada boravila i Dušanka Đogo, funkcioner SPS-a, pa sam pesme čitao i njoj i njenom društvu. I oni su se smejali ali ni u ludilu nisu mogli da poveruju da ću sa tim pesmama izaći u javnost.

Zašto „Njihovi dani“? Na pamet mi je pala istoimena knjiga fotografija Ive Eterovića. Na koricama su bili Tito i Jovanka uslikani iz profila. Mada je Tito 50 godina sistematski radio protiv Srba i Srbije, bio je protivnik dostojan svakog poštovanja, tip koji je uspešno lavirao između istoka i zapada, diktator koji je čak imao i neke pozitivne osobine (matori šmeker je baš gotivio žene). Ovo dvoje vladali su mnogo kraće, ali su i za to kratko vreme uspeali da Srbiji nanesu veću štetu od Tita.

Otišao sam i korak dalje. Na Tasosu je dodatnu zaradu tražio i jedan nastavnik likovnog iz Prokuplja. Vrlo simpatičan čovek s kojim sam se sprijateljio, makazama je vešto seckao profile turista i tako zarađivao za život. Zamolio sam ga da mi isecka profile Slobe i Mire za omot CD-a, što je on sa velikim zadovoljstvom i prihvatio. Nije čak hteo ni da mi naplati, sve je radio iz ubeđenja. Žao mi je što su ga ta ubeđenja skupo koštala. Kada smo se sreli dve-tri godine kasnije rekao je da je u školi u kojoj je predavao dobio otkaz zato što je radio omot za „Njihove dane“. Diktator i njegova gora polovina nisu imali milosti.

Kada sam se vratio u Beograd sa Tasosa ušli smo u studio u Zemunu da snimimo CD. U stvari dva CD-a, s tim što je ovaj drugi bio strogo čuvana tajna. Da apsurd bude veći, vlasnik studija bio je član JUL-a Željko Mitrović. Na njega gledam isključivo kao na kolegu svirača i drugara koji js u svim okolnostima znao da se snađe i dočeka na noge. Kada su „Njihovi dani“ ugledali svetlost dana i napravili veliku gužvu, on je morao kod gazdarice na ribanje. Rekao joj je da nije imao pojma šta se snima u njegovom studiju. I to je bilo tačno. Zaista nije znao jer smo tajnu krili k'o zmija noge.

Kada su moji iz benda čuli šta nameravam da snimim i oni su jednoglasno zaključili da sam lud. Nisam se iznenadio pošto mi je to od ranije bilo poznato. Njihovo nepoverenje imalo je i dobrih strana. Naime, dok su se snimale pesme za normalan album, kao i uvek, grupa je bila pod prpgiskom da bi sve zvučalo precizno i tačno, a kada su snimali „Njihove dane“, svirali su opušteno i neobavezno, čvrsto ubeđeni da to nikada neće biti objavljeno. Tako je došlo do paradoksa da taj jeretički

CD zvuči bolje i zdravije od oficijelnog albuma. Izgleda da me je producent Milan Popović jedini ozbiljno shvatio. Kao moj kum i dugogodišnji prijatelj znao je da sam dovoljno lud da tako nešto i objavim, pa je, recimo, za pesmu „Mesara Papak bluz” doveo (Andru) kontrabasistu, koji je značajno doprineo atmosferi. Kako je sve ovo bio obiman posao, probili smo termin u Željkovom studiju, a dve pesme nismo završili. Moj kum Pop (izuzetan sluhista, bivši basista najveće švajcarske grupe svih vremena *Rumperštilc*) angažovao je drugi slabiji studio da u njemu završimo ono što je započeto. Obojici je bio važniji sadržaj od forme.

Kada je sve bilo gotovo, pojavilo se ozbiljno pitanje izdavača. Pokazalo se da nisam džabe studirao prava neko vreme (dao prvu godinu i položio dva ispita iz druge). Znao sam ponešto o stvarnoj i mesnoj nadležnosti, kao i o supsidijernoj odgovornosti koja se primenjuje u izdavaštvu.

Supsidijerna odgovornost znači da ako izdavač objavi nešto što se tretira kao krivično delo, prvo odgovara gazda izdavačke firme, zatim urednik izdanja, pa tek onda onaj ko je to napravio. U novinama to može biti i četvrta ili peta karika u nizu. Na primer, vlasnik novina, pa glavni ili odgovorni urednik, pa urednik rubrike i konačno novinar. Stvarnu i mesnu nadležnost često je delikatno razdvojiti i odnosi se na to gde je zločin počinjen, to jest ko je nadležan da kriminalcu sudi. Na primer, neko je napravio krivično delo u inostranstvu. Ko će mu suditi, naš ili strani sud? Pošto sam malo razmišljao o svemu tome došao sam na sasvim prostu ideju, (čisto Kolumbovo jaje).

CD i kasetu ću izdati u „inostranstvu” ako Republiku Srpsku iko može da tretira kao inostranstvo. Logično, da nisam u Srbiji mogao da nađem izdavača koji je spreman da izvrši samoubistvo. Setio sam se Pere Simića, novinara i kasnije direktora Radio Bijeljine. Rešenje je zaista bilo idealno. RT Bijeljina pojavljuje se kao izdavač „Njihovih dana” i distributer za RS. Izdanje ne može da se zabrani jer je izdato u drugoj državi. Granice praktično ne postoje, tako da niko živi ne može da kontroliše koliko je CD-a prešlo u Srbiju da bi se tamo prodavalo ispod tezge. To je obilato koristio gospodip Siniša Kajmaković,

vaspik bijeljinske izdavačke kuće Renome, sa kojim se Pero Simić povezao. Kao što mu i samo prezime kaže, gđin Kajmaković obožava da kupi kajmak, ali ima i jednu drugu, manje lepu osobinu. Ne voli da podeli zaradu sa onima koji su mu doneli gotov proizvod na noge.

Pamflet pesme imaju jednu manu. Njihova upotrebna vrednosti je jednokratna. Kao i toalet papira - upotrebiš i baciš. Trenutak je pogođen! I to pravi. Napisao sam ono što većina misli i oseća (na svojoj koži), a što se niko i ne usuđuje da kaže. Cilj mi je bio i da kažem ono što mislim i, što je verovatno važnije, oslobodim ljude straha od terora dinastije Milošević. Samo Bog sveti zna koliko je toga prodato. Siguran sam da se Kajmaković (verovatno i Simić) usrao od para. Da bi spasao bar deo zarađenog, morao sam kod Siniše da pošaljem „kaznenu” ekspediciju u vidu - sada pokojnog Laleta Četnika, što je delimično i donelo neke rezultate s tim što se prilikom tog razgovora (dakle samo razgovora i ničeg više) Kajmaković upišao od straha. Bukvalno, u pantalone.

Ali, jebeš pare! Album „Njihovi dani”, a naročito pesma „Baba Jula” ispunio je svoj cilj. Naime, pesma „Baba Jula” postala je himna revolucionarnih promena, od šerpi i lonaca do 5. oktobra, koje su zadesile Srbiju, a i ljudi su prestali da se plaše.

Sada ću još malo da vam govorim o posledicama. Kao što rekoh, nesrećni nastavnik likovnog vaspitanja iz Prokuplja dobio je otkaz. Firma koja nam je izdala regularni CD „Vestern internešnel trejd” nestala je sa lica zemlje više zbog grešaka u poslovanju vlasnika Bakija, ali ne sumnjam da su i „Njihovi dani” umnogome doprineli bankrotu VIT-a. *Čorbe* nije bilo u medijima.

Danas svaki političar koji drži do sebe izmisli da su na njega pokušana bar dva-tri atentata. Naročito ako mu pada rejting. Nema nikakve potrebe da izmišljam, samo ću vam ispričati ono što sam čuo, pa prosudite sami.

Sedeo sam s društvom u malom bircuzu u Ulici 27. marta. Bio je tu i jedan picnuti, ćelavi mladi čovek kojeg nisam poznavao, ali sam primetio da mojim poznanicima, gazdi i gazdarici Bifea uliva strahopoštovanje. Polazeći, momak mi se obratio prijateljski:

- E, Boki, jebi ga, ja sam trebao da te roknem, ali neću pošto te gotivim...

- Hvala brate - rekao sam.

Momak je pokupio mobilne sa stola, stavio rejbanke na oči, seo u crni džip i odzujao.

Nisam želeo da poverujem u njegove reči, ali me je cela stvar zaintrigirala pa sam odlučio da se malo raspitam.

Moj pouzdani izvor, ptičica koja mi sleti na rame i sve mi šapne na uvo, rekla mi je gomilu stvari. Moju navodnu likvidaciju naručila je ona, a ne on, mada je čitava porodica, s razlogom, bila besna na mene. Tu se desio i mali zajeb. Kažu da je trebalo da me rokne jedan moj prijatelj, ratni veteran kome, pretpostavljam, slične stvari ne bi trebalo da predstavljaju problem. Ipak, bili smo prijateljni, a to druženje počelo je kada sam ga posetio ranjenog u bolnici. Možda će vam biti jasnije o kakvom kalibru je reč ako vam kažem da je ispred bolničke sobe imao jako obezbeđenje, kao i da je ispod jastuka držao napunjenu utoku.

Dani su prolazili, a ja sam i dalje bio živ. I ostao. Sad, moguće je da moj prijatelj nije hteo da izvrši naređenje (čak i da je tako, našli bi drugog).

Verovatnije je da su shvatili da bi takav potez bio kontraproduktivan. Ipak sam bio (čini mi se i ostao) dovoljno popularan u narodu, pa bi moja eventualna pogibija mogla da se kao bumerang okrene protiv onih koji su je naručili.

Kada je sve prošlo i kad su se strasti smirile, sretnem u Subotici, u hali za šankom, tog mog prijatelja. Obojica smo se obradovali i srdačno izgrlili i izljubili.

- Šta ćeš da popiješ? - pitao sam.

Naručismo piće.

- E, brate, čuo sam da si trebao da me rokneš, nema veze - smejavao sam se.

Mislim da mu je bilo užasno neprijatno. Bio je beo k'o sveže okrečen zid. Pre nego što smo se razišli, uspeo je da mi tiho kaže:

- Nije to baš tako...

Pa verovatno i nije. Možda je sve izmišljotina, a možda me je 'tičica lagala.

Jasno mi je da za Slobu nema olakšavajućih okolnosti. Isto tako mi je jasno da nije nikako trebalo da mu se sudi u Hagu, već ovde gde je učinio zlo (stvarna i mesna nadležnost). Ako išta za njega mogu da kažem pozitivno, to je da često pomislim da nije imao pojma šta se događa u stvarnom svetu. Da je živeo pod staklenim zvonom i da su mu porodica i okruženje davali lažne informacije o onome šta se stvarno dešava.

Moj prijatelj Boba i moj bivši prijatelj Lonče, držali su mali kiosk za prodaju CD-a na Terazijama. Jednog dana pojavi se pred radnjom pristojno obučen čovek, predstavi se kao Slobin advokat i pazari gomilu diskova domaćih izvođača da ih odnese u Hag. Znam da Boba nema razloga da laže. Ipak sam, putujući za Holandiju, pitao Zdenka Tomanovića, jednog od Slobinih branilaca, zna li nešto o tome. On nije znao za takav slučaj. Indikativno je to što se nešto kasnije kod Bobe i Lončeta u radnji pojavio isti čovek, opet se predstavio kao Slobin advokat i opet kupio gomilu CD-a. Ne znam kako je cela priča dospela do novinara, ali kad su me pitali šta mislim o svemu tome rekao sam da, ako je istina, trebalo je da ranije sluša *Riblju Čorbu* i možda se ne bi dogodilo to što se dogodilo.

Nikada nisam gajio iluzije da umetnost može da menja svet, pogotovo jedna pesma kao što je „Baba Jula”. Sasvim sam zadovoljan ako pesma podstakne ljude da malo razmišljaju, da malo mućnu glavom, a mislim da je ova pesma to itekako uradila. Grmela je iz mnogo stanova, ljudi su iznosili zvučnike na terasu, pevala se na svim demonstracijama. Bio sam srećan i zadovoljan što su „Njihovi dani” ispunili svoju funkciju i što mi je glava na ramenima.

Kada mi danas neko iz publike traži da pevam tu pesmu, obično odgovorim:

- Ma kakva crna „Baba Jula”. To je gotovo, deplasirano. To je završena prnča.

Da li je?

Pre izvesnog vremena nađem se sa jednim drugom koji živi i radi u Moskvi. Došao čovek u Beograd i priča mi:

- Sedim ja u Moskvi u jednom našem kafiću i puste jednu vašu stvar. Svi se oduševе i pevaju kad iz ćoška ćuješ: - Gasi to! Sede trojica namrštenih, a jedan ponovo viće: Gasi to! I didžej promeni muziku kad je prepoznao Marka sa dva psa ćuvara. Moj ortak je sedeo blizu njih i ćuo kada je Marko Milošević rekao kerberima:

- Ovaj nam je promakao!

Ne znam. Mođda ovo i nije kraj priće o Baba Juli.

PREZIR

2006.

Mogu li se sve nepravde ovog sveta i vremena u kome živimo opisati u jednoj pesmi? Sigurno ne mogu. To je samo jedna teška i istinita pesma koju sam morao da objavim ne bih li ljude podstakao na razmišljanje. „Prezir” nije ni napisan da bude hit, daleko od toga. Hit pesme obično raduju ljude (ili ih rastuže), a ova pesma izaziva mučna osećanja i ukus gorčine u ustima, a to je upravo ono što ljudi žele da potisnu i zaborave.

Cela ideja albuma „Trilogija” bila je da godinu dana budemo aktuelni, tj. da svaka 3-4 meseca izbacujemo po jedan deo. Pesme su zaista bile dobre i ideja jeste bila odlična, ali sve to nije bilo uspešno baš zbog toga što smo pogrešno procenili ovu mizeriju od vremena u kojem živimo. Album smo izdali u saradnji sa našim šestim članom, menadžerom Ganetom Pecikozom, tako da nismo imali adekvatnu podršku medija koju bi obezbedila neka veća izdavačka kuća. Hteli smo da uz svaki deo izađe i spot, ali pare za to nismo imali.

Srećom (ili nesrećom?) „Prezir” je korišćen u jednom prilično konfuznom filmu „Uslovna sloboda” pa je za tu pesmu spot snimljen u prelepom ambijentu sela Belanovice i to je delimično doprinelo da pesma dopre do ljudi. Kažem delimično, jer je film imao tragično lošu šedanost.

Takođe je uništena i prodajna mreža. Kao i diskografija. I piraterija takođe. Ko je toliko lud da kupi originalno (ili piratsko) izdanje omiljene grupe, kada je dovoljno da pritisne dugme na kompjuteru pa da ga poseduje. Ili ga sam nareže na disk. Sve su to „prednosti” nove tehnologije.

Riblja Čorba je u svojoj dugoj karijeri, od preko 30 godina, snimila oko 300 naslova. Sve te grdne pesme odražavale su moja osećanja - ljubav, mržnju, bes, sreću, nesreću. One su deo mene, ceo moj život. I tako, ceo moj život stane u jedan mikro čip. Za mene kao umetnika, nove tehnologije su nazadak i ubijanje duše. I gašenje umetničkog i humanog u čoveku.

„Trilogija” se prodavala po trafikama. Svojevremeno, velike diskografske kuće zapošljavale su trgovačke putnike koji su putovali po celoj zemlji i prodavali ploče i kasete. Što više prodaju, imaju i veću zaradu. Dakle, imamo stimulisane putnike. Trgovci su morali dobro da paze koliko će robe uzeti jer nije bilo povraćaja, pa su se itekako trudili da to prodaju i izreklamiraju, a i njihova zarada zavisila je od učinka. Nemojte misliti da su tada svima cvetale ruže, nisu. Dešavalo se da me zaposleni u PGP-u pitaju:

- Boro, kad ćete da snimate ploču, da primimo plate?

Samo želim da istaknem da su tada svi bili stimulisani da rade i zarade. Prodaja po trafikama pokazala se kao čist promašaj. Vlasnik lanca trafika je svoju maržu naplaćivao fiksno i bilo u je totalno svejedno koliko će CD-a prodati, jer je neprodato mogao da vrati. Trafikanta je takođe bolelo duope koliko će komada „Trilogije” prodati i da li će uopšte istaći CD na vidno mesto jer je čovek radio za platu.

Sve ovo vam pričam da bih objasnio da je pesma sve teže nalazila put do onih kojima je namenjena - ljudima u ovom vremenu duboke otuđenosti.

Devalvira sve ono što je nekada važno za vredno i dobro: porodica, vera, nacija, ljubav, poštenje... Sve su to negativne kategorije za novi svetski poredak.

Umesto porodice, osnovne ćelije društva, nameću ti gej parade i legalizuju pederske brakove i, što je najgore, decu u školi uče da je sve to više nego normalno.

Bar da u tim školama nešto decu i uče. Ne, škole služe samo za ispiranje mozga, a pravo znanje rezervisan je samo za privilegovane koji to mogu da plate. Tako se stvara poslušna većina koja ne misli svojom glavom i koja slepo veruje medijima jer samo ono što se vidi na televiziji ili pročita u novinama je jedina relevantna istina. Tipično zaglupljivanje naroda.

Gledajući malo Nostradamusa, malo više kremansko proročanstvo, nije mi bilo teško da zaključim da čovečanstvo srlja u kolektivno samoubistvo jer pravi vladari sveta (grupa Bilderberg pre svih, pa ostale zatvorene celine) ne razmišljaju šta će biti posle njih, sa izgubljenim generacijama koje dolaze.

Mnogo sam pisao o svemu ovome. Čak sam vrlo svesno i namerno pojednostavljivao rečnik da bih naterao ljude da razmišljaju.

BILDERBERG

*Živim u vreme ogavno,
hteo bih da je obratno,
zlo je počelo odavno,
sve mi je postalo odvratno.*

*Ljudi bez osmeha,
znam da svud brinu
kako da izbegnu
zlu sudbinu.*

*Oni što misle da su odabrani,
što laži uvijaju u oblance
oni, svim bojama ofarbani
drže u rukama daljinske komande.*

*Žure na sastanak zakazani
ponavljam, svim su bojama namazani,
znaju da jednim pokretom prsta
može da nestane ljudska vrsta.*

*Nov protokol pišu sionski mudraci,
među njima ima krunisanih glava,
planetu u šaci imaju ludaci,
veliki majstori, krda ludih krava.*

*Sastaju se tajno, zaštićeni silom,
kerberima, bagrom s oružjem do zuba,
razmenjuje mišljenje debil sa debilom,
s jatom lešinara priča smrdibuba.*

Mala je planeta, ljudska vrsta brojna,

*prevelik je višak, siroti se množe,
mora da se digne neka nova vojna,
kog sad istrebiti? Odlučuju lože.*

*Svejedno, Srbija, Avganistan, Libija,
moćni hoće mrtvo, neće ništa živo,
svejedno Tora, Kuran il' Biblija,
to su izmišljotine i bezvredno štivo.*

Ako se pitate šta je pesnik hteo da kaže, pojednostaviću još više: najebali smo, kako god okreneš.

Najsmešniji su mi domaći vlastodršci koji slepo slede nakaradne ideje antihrista i pritom nas ubeđuju da je od životne važnosti da se pridružimo onima koji su nas ubijali. I njima sam poručio kako da razreše dilemu da li ući u NATO ili ne:

*Neki momci su dobri,
neki momci su loši,
koja je od te dve sorte
ubila dete na noši.
Eto zato neću NATO.*

Još želim da vam kažem da ovo što pišem nije bavljenje politikom, već žalosnim životom koji smo prinuđeni da živimo na planeti bez pameti.

PREZIR

*U ovom vremenu imam status stoke,
traže da budem onaj koji kleči
i da u stvari pevam karaoke,
tuđu muziku i tuđe reči.*

*Prezir počinje kada sve shvatiš
i kada smrad do tebe dopre,
požuriš da svoje račune platiš*

i da agoniju napustiš što pre.

Prezir počinje kada sve shvatiš...

*Đavo sa crveno-crnim plaštom
slobodno šeta rajskom baštom.
Opet su trgovci ispred hrama,
mnogo zle krvi je među nama.*

*Svet se promenio, sve Juda do Jude
ološ nameće svoje ideje
i vidim lažne i bivše ljude,
kameleone i fariseje.*

*Pilati peru krvave ruke
za zverstva pronađu opravdanje
počinjem da se smejem od muke,
mozak je dobio mesečno pranje.*

Prezir počinje kada sve shvatiš...

*Đavo sa crveno-crnim plaštom
slobodno šeta rajskom baštom,
opet su trgovci ispred hrama,
mnoge zle krvi je među nama.*

*Sebičan, bahat i malouman,
po svetu pravi rusvaj grdan,
Sotona tvrdi da je human
i da je Anđeo milosrdan.*

*I nož iz leđa ponovo vadim,
nada je smenjena razočarenjem,
po ko zna koji put to radim,
bez trunke mržnje, sa prezrenjem.*

Prezir počinje kada sve shvatiš...

*Đavo sa crveno-crnim plaštom
slobodno šeta rajskom baštom,
opet su trgovci ispred hrama,
mnogo zle krvi je među nama.*

Prezir počinje kada sve shvatiš...

U ionako predugačku pesmu nije uspela da stane još jedna strofa koja svakako zaslužuje da bude unutra.

*Uzalud želje u Zidu Plača,
zid puca kao da je pravljen od gipsa,
vidim, dolaze čet'ri jahača
i znam da stiže apokalipsa.*

„Prezir” je pun simbolike i traži dodatna objašnjenja.

KARAOKE - Ne potcenjujem vas, znam da znate da su karaoke zabava koju su izmislili Japanci kada pevaju poznate hitove uz snimljenu matricu, čitajući tekst sa ekrana. Akcenat je na tuđoj muzici i tuđim rečima.

DEPONIJA - U prenesenom značenju, ovaj sadašnji svet koji se od silne pokvarenosti skroz usmrdeo.

CRVENO-CRNI PLAŠT - Takav ogrtač nosi đavo, Drakula, a to su i boje šiptarske zastave.

ĐAVO... SLOBODNO ŠETA RAJSKOM BAŠTOM - Po nekim izvorima posle Hristovog vremena, dolazi vreme vladavine Antihrista i, po svemu sudeći, to je sadašnjica.

TRGOVCI ISPRED HRAMA - Po Bibliji Hrist je oterao trgovce (zelenaše?) okupljene ispred (ili unutar) hrama skrnaveći ga na taj način. Kad danas čitam ovo što sam napisao nameće mi se slika hrama Sv. Vasilija Ostroškog i gomila sklepanih tezgi ispred manastira na kojima se prodaju lažne relikvije. Veliki je Sveti Vasilije i verujem da će se sam pobrinuti da se ovo zlo ukloni sa Svetog mesta.

Svi znamo da je Juda prodao Hrista za 30 srebrnjaka. Danas se nakotilo toliko Juda da bi i cena za izdaju bila znatno niža.

KAMELEONI - Čudesne životinje koje su sposobne da se uspešno stope sa okolinom, prilagođavajući joj boju svog tela. Setite se onih koji kod nas u jurcanju za moći i parama menjaju stranke češće nego čarape i gaće.

FARISEJI - Licemerni sveštenici Hristovog vremena koji zloupotrebom službe stiču bogatstvo i moć. Ljudi koji su pojavu Isusa Hrista doživeli kao konkurenciju i na kraju krajeva oni koji su potplatili Judu. Danas veoma rasprostranjena vrsta ljudi..

PONTIJE PILAT - Rimski namesnik u Galileji u Hristovo vreme. Pilat je pokušao da izbegne Hristovo pogubljenje poslavši ga kod kralja Iroda da mu sudi. Zbog toga Pilat tvrdi da je oprao ruke od krvi nevinoga Hrista koji mu je vraćen i on pod pritiskom naređuje bičevanje i razapinjanje Hrista na krst. Današnji Pilati čak ni ne pravdaju svoje zločine.

MESEČNO PRANJE - Dosta sam razmišljao da li da ovaj izraz upotrebim u pesmi. Mozak nema menstrualni ciklus, jedino što ima izliv krvi u mozak, a postoji i pranje mozga pa bi želeo da to tako bude i shvaćeno.

MILOSRDNI ANĐEO - Vrhunac cinizma NATO alijanse. Mučko i kukavičko ubijanje nevinih ljudi (kolateralna šteta) bombama sa osiromašenim uranijumom (dugoročno uništavanje čitave nacije) iz vazduha nazvati milosrđem???!!!

BEZ TRUNKE MRŽNJE, SA PREZRENJEM - Nisam sposoban da ikog mrzim pa čak ni neprijatelja ali da prezirem ono što čini toliko zlo, a sebe naziva čovekom, to već mogu.

ZID PLAČA - Ostatak starog Jerusalima, jevrejsko svetište. Na to mesto dolaze ljudi iz celog sveta, na ceduljici zapišu svoje želje i gurnu papir u rupe na zidu verujući da će im se želje ispuniti.

ČETIRI JAHAČA APOKALIPSE - Antihrist, Rat, Glad i Smrt. Veruje se da kada dojašu zajedno dolazi do Apokalipse - Smaka sveta.

Toliko crn nisam smeo da budem.

BOŽE, KOLIKO JE VOLIM MINUT SA NJOM 2006.

Posle mnogo bolnih i loših iskustava sa ženama imao sam retku sreću da upoznam i zavolim ženu svog života - Aleksandru. Desilo se to na američkoj turneji 2005. Sreli smo se pre prvog koncerta u Detroitu. Nadobudni, debeli menadžer, čije sam ime namerno zaboravio, parkirao je svoju dutačku limuzinu ispred hotela i iz kola je izašla Sandra. Čim sam je video kao da me je munja ošinula. Prelepa brineta me je impresionirala pojavom i držanjem. Samo sam čušnuo Mišu i rekao mu nešto u stilu:

- Ova mora biti moja - ili nešto u tom smislu. Što je najšašavije, ne sećam se tačno šta.

Kad smo se zvanično upoznali i rukovali kao da se desio lakši strujni udar. U momentu mi je bilo žao što sam mator, debeo i što ne vodim dovoljno računa o sebi. Ali sve će se to, pored Sandre, brzo promeniti.

Detroit je kao i uvek bio šugav, ali bolja poseta se očekivala u Klivlendu i naročito u Čikagu koji je merilo za uspeh turneje. Dok sam u VIP loži čekao da počne svirka, stao sam uz ogradu i gledao je dok radi. Uzvrćala mi je poglede što mi je davalo samopouzdanje. I odjednom sam živnuo i počeo i na bini da dajem sve od sebe. Ceo bend je primetio pozitivne promene na meni, tako da su svirke počele da bivaju sve kvalitetnije. U Klivlendu smo prvi put izašli sa društvom na piće.

Kako su dani prolazili, zbližavali smo se sve više. Znam da razlikujem zaljubljenost od ljubavi i prosto nisam mogao da verujem da ću ponovo doživeti tu ispunjenost i sreću koja se zove prava ljubav.

Nešto zbog krize, nešto zbog loše organizacije (mnogo babica, kilavo dete), ni Čikago (mada je poseta bila pristojna) nije ispunio očekivanja alavih menaxera. Debeli je odlučio da na naredne koncerte ne vodi Sandru, sa čime se nisam složio, pa sam na sebe preuzeo sve obaveze u vezi s njom.

Mislim da bih crkao na licu mesta da se vratila u Klivlend.

I tako sedimo Sandra i ja na Dan zahvalnosti negde u Kaliforniji. Veliki neki svetac taj Dan zahvalnosti, sve zatvoreno, ni kafane ne rade, a mi gladni. Otvorena samo pumpa u blizini hotela i utrčimo da na brzinu kupimo grickalice, sokove, slatkiše. I to smo jedva nabavili zato što je na pumpi radio Rus koji se upravo spremao da zatvori. U bašti zatvorene kafane, na kamenom stolu postavili smo i servirali praznični ručak. Nije bila baš ćurka, ali su nama gluposti sa pumpe više prijale od ćuretine. Bio sam veoma zahvalan Americi što me je upoznala sa Sandrom.

Ēudna je ta romantika na američki naćin. Sedimo na terasi motela u San Dijegu, pušimo cigarete, prićamo i blejimo u noć. Lepo vreme, nebo vedro puno zvezda, a dominira pun, ogroman mesec.

- Kako je veliki mesec! - kaŹe moja ljubav.

- Ogroman - potvrđujem i nastavljam da predem.

Kad smo se malo bolje zagledali u mesec Źvatimo da se radi o velikom reklamnom balonu. Jebi ga.

Posle smo svirali na Floridi, pa se vratili u Ćikago. Turneja se bliŹila kraju, a samim tim i privremeni (tako sam se nadao i srećom tako je i ispalo) rastanak od voljene. U petak uveće gledao sam Sandru kako spava na mome ramenu i obuzeo me je oćaj jer smo u ponedeljak oboje imali karte za let. Ona za Klivlend, ja za Beograd. Tog dana iŹao sam i na aerodrom da joj podignem kartu i već tada mi je bilo teŹko. Spavala je puna ljubavi i poverenja, za trenutak nesvesna svih muka i problema koji su nas ćekali. Spavala je k'o anđeo.

I onda sam morao da napišem:

BOŹE, KOLIKO JE VOLIM

*Ponedeljak je pred vratima,
Al' niko ne sme ni da ga pomene
I ljubimo se, ljubimo se satima
Sve dok nas jutro ne opomene.*

Bože, koliko je volim.

*Spavaš na mome ramenu,
Umesto jastuka sam ti ga ponudio,
Ja se ne usuđujem da dišem,
Da te slučajno ne bi probudio.*

Bože, koliko je volim.

*I dok se borim, da ne izgorim,
Jer kao šumski požar plamtim
Gledam te dugo, o moja tugo,
Svaku sitnicu želim da pamtim.*

Bože, koliko je volim.

Napisao sam mnogo lepih ljubavnih pesama. Siguran sam da sam najljubavnije napisao za moju Sandru. Ona je jedina žena na svetu kojoj je posvećen ceo album „Minut sa njom”.

Neću da vam pričam o ružnim stvarima koje su se izdogađale. Naša ljubav je k'o španska serija koju je pomno pratila žuta štampa i zlonamerni ljudi. Uostalom, i sami znate šta se sve izdogađalo i kroz kakva isušenja smo morali da prođemo. Svi ti zli jezici više su pogađali Sandru nego mene, jer ja sam već ogutlao na zlobu. U tom periodu, kada se najviše prašine diglo oko naše veze, napisao sam jednu pesmu o pakosnima i zavidljivima koja će biti snimljena na novom CD-u *Riblje Čorbe* koji je u pripremi.

MALOGRAĐANSKA PESMA

*Zavist i zloba i pakost pusta,
gledam malograđane i idiote,
ceo grad s tobom ispira usta,
brabonjci žive tuđe živote.*

*Bezlični jedni na druge liče,
iz prve ruke oni sve znaju,
u nedostatku sopstvene priče
džukele laju po frizeraju.*

Refren:

*Ne može ti ništa ova divlja horda
lepa kao uvek, sigurna u sebe,
ti si moja ljubav, ponosna i gorda,
oni ne postoje, zato ko ih jebe.*

*Spletkare, tračare, na glavu penju,
abrove sveže žure da jave,
rekla-kazala u poverenju,
jebu se samo kad decu prave.*

*Mrzeći sve što im dostupno nije
lepotu skrnave spodobe trule,
hijene, pacovi, otrovne zmije,
komplekse leče ljudske nule.*

*Ne može ti ništa ova divlja horda,
lepa kao uvek, sigurna u sebe
ti si moja ljubav, ponosna i gorda,
oni ne postoje, zato ko ih jebe.*

Period razdvojenosti okeanom užasno nam je teško padao. Svakodnevni i svakonoćni telefonski razgovori bili su samo delimična uteha. Nedostajali smo jedno drugom. Od Džindžera sam iznajmio jednu malu garsonjeru na Zvezdari i tu se skrivao od celog sveta, čekajući da mi Sandra dođe.

Onim papirima što se zovu pare nikad nisam pridavao neki veliki značaj, ali moj stanodavac Džindžer koji živi u realnom svetu jeste, naročito kada stignu enormni računi za fiksni

telefon, koji su bili kao pet kirija. Čiča se, bez razloga, brinuo da mu ne isključe telefon.

Doček Nove 2006. godine svirali smo u Rumi. Nova godina prvo je stizala u Srbiju, a osam sati kasnije u Ameriku (bar smo u nečemu bili ispred Amerike). Sedimo u garderobi i čekamo da izađemo pred pun trg ljudi u Rumi. Svi srećni i veseli, čekaju Novu godinu, grle se, ljube, raduju, a ja im zavidim. Pred sam nastup razgovarao sam sa Sandrom, ali mi je nedostajala u živo, da bar Novu godinu dočekamo zajedno. Izašao sam na scenu i nevešto glumio da sam radostan.

Odmah posle te svirke sva osećanja sam pretočio u stihove. Znam da je to subjektivno ali za mene je „Minut sa njom” najlepša ljubavna pesma koju sam napisao.

MINUT SA NJOM

*Kraj decembra dvehiljade neke,
hladan, iznajmljen stan,
ja čekam da se ona probudi
pa onda može da počne dan.*

*Ljudi se raduju u vreme praznika,
borim se s tugom kako znam,
mene ubija vremenska razlika
hiljade ljudi, ja sasvim sam.*

*Prošlost, k'o gumicom izbrisana,
nek' me se odrekne najbliža rodbina,
svakoga dana preko okeana
vuku se reči k'o gladna godina.*

*Kako je sve to počelo?
Kao iz vedra neba grom,
Kada bi bila kraj mene sada,
Godinu dajem za minut sa njom.*

Trudile su se da otkriju ko mi je srce ukrao. Svakodnevno su izlazile slike u novinama sa nagađanjima te ova je, te ona je, pa zove se Aleksandra Savić i iz Čikaga je, svašta su lupetarali. Pokušavali smo da sačuvamo našu privatnost koliko god smo mogli, ali su novinari (ako to uopšte možemo tako da nazovemo) bili dosadni k'o krpelji.

Ona i ja imali smo zanimljiv način sastajanja. Počeo sam da prihvatam pozive da se pojavim u emisijama u kojima ranije ne bih bio gost ni pod razno. Bilo mi je jedino važno da idu preko sateli-ta. Onda oih joj slao šifrovane poruke rečima i pogledima.

Sandra je doletela u Beograd uoči velikog koncerta u Areni 2007, a ja sam bio najsrećniji čovek na svetu. Skrivali smo se vešto, a kvazinovinari postali su dosadniji nego ikad. Potpuno su podivljali i nisu birali načine da nas provale. Postavljali su zasede, uhodili, išli su čak dotle da su obilazili sve hotele u gradu ne bi li je pronašli. Uspeli su da dođu i do hotela u kome je zaista odsela, ali su je sačuvali diskretni dobri ljudi sa recepcije. Preko trećih lica nudili su čak 25.000 evra za fotoreportažu i kompletnu priču o nama, ali nas novac nije interesovao. Interes vali smo se jedno za drugo.

Jednom smo u ranu zoru došli u „hladan, iznajmljen stan” (Džindžer se strašno „uvredio” što sam u pesmi njegov stan nazvao hladnim) i odemo da kupimo novine i cigare. (Stan je, čim bi Sandra bila u njemu, postajao sve topliji i topliji.) Maskiramo se, stavimo neke kapuljače ubeđeni da nas ni rođene majke ne bi prepoznale i dođemo do trafike, a prodavačica kaže:

- Gledala sam štampu, danas ništa nije izašlo o vama.

Beogradska Arena je za svakog izvođača krupan zalogaj. Mi smo je te 2007. napunili i ja prvi put u životu nisam imao tremu. Znao sam da se moja ljubav krije u nekoj od loža i to mi je bilo dovoljno da otpevam bez greške. Ni sam nisam tačno znao u kojoj je loži, a i bolje, jer bih stalno buljio u njenom pravcu i zanemario onih 20.000 ljudi koji su se okupili.

Spektakl u Areni, začinjen horom i simfonijskim orkestrom na kraju, a bajkerima na početku, trajao je dva sata i 17 minuta. Sklapane su i opklade da li ću moći da izdržim koncert. Ne samo da sam izdržao nego nikad nisam bio bolji. Imao sam najbolju moguću motivaciju. A koliko je koncert bio naporan svedoči i činjenica da je Vicko bubnjar imao srčani udar sutradan i da mu je ugrađen stent.

Kasnije, kada smo se venčali prestali smo da se krijemo od javnosti, ali svoju privatnost i dalje ljubomorno čuvamo. Zato vam ništa više neću pričati o nama.

Možda samo još nešto. Sandra strašno gotivi Cecu, a i meni je draga prijateljica. Sada pokojni Željko bio mi je iskren prijatelj i već sam za nju pisao tekst „Šta još možeš da mi daš” na muziku Olivera Mandića. Kako je album „Minut sa njom” bio prepun ljubavnih pesama, ostalo mi je mnogo ljubavnih pesama. Nije ni čudo. O mojoj ženi mogao bih da napišem čitave tomove. I odlučimo da neke od pesama ponudimo Ceci. Kada smo Džindžer i ja u nekoj hotelskoj sobi napravili muziku za „Užasno mi nedostaje”, znali smo da imamo veliku pesmu.

Nismo bili lenji nego smo napravili radni snimak i odneli ga kod Cece koja se oduševila. (Inače, Sandra i ja smo pre toga već bili kod Cece, lepo se družili, a ja sam joj pročitao pesme za koje sam mislio da bi joj dobro stajale.)

Kako je Sandra bila u Americi, opet smo imali „sudar” preko TV-a. Gostovao sam s Cecom, Sekom Aleksić i Vukom Kostićem u nekoj emisiji na Pinku. I tom prilikom Ceca i ja na suvo, bez muzike, otpevušimo „Užasno mi nedostaje”. U redu što je publika u studiju bila oduševljena, ali je pravo zaprepašćenje izazvala poseta na internetu. Neko je okačio taj insert iz emisije na mrežu i pesma je imala oko milion poseta, pa je postala hit pre nego što je snimljena.

Zbog poznate situacije u kojoj mi se prijateljica, nažalost, našla, Ceca se odlučila da joj ceo CD uradi Mili. Da je bila u situaciji da bira siguran sam da bi snimila pesmu koja je već postala hit. Neću da ulazim u detalje, u potpunosti razumem Cecu i pesma će je čekati. Ako je iz bilo kog razloga ne želi

snimiću je sam. Zaista na pravi način izražava svu tugu koju neko oseća kada voljena osoba nije tu.

UŽASNO MI NEDOSTAJE

*Kad dođem kući zaključam vrata
i sve mi crno postaje,
i očaj počinje da me hvata,
užasno mi nedostaje.*

*I onda cvilim kao štene,
šta mi drugo preostaje,
i više ništa nema od mene
užasno mi nedostaje.*

*Srce mi puca na komade,
a prava istina prosta je,
ja živim od ostatka nade,
užasno mi nedostaje.*

*Èekam, iako vreme stoji,
a uspomena dosta je,
samo zbog nje ljubav postoji,
užasno mi nedostaje.*

POGLEDAJ DOM SVOJ ANĐELE 1985.

Vraćamo se u 1984. Kada sam pričao o pesmi „Snage opozicije” delimično sam pomenuo krizu koja je zahvatila *Riblju Čorbu* i koja je kulminirala slabo posećenom jugoslovenskom turnejom posle albuma „Večeras vas zabavljaju muzičari koji piju”. Nesrećni Rajko Kojić više nije mogao bez heroina, najvećeg zla koje je zadesilo svet. Znam da smo bili negde u Sloveniji kada je Rajko rekao da ide po kola za Beograd i da će doći sutra na zakazanu svirku u Ajdovščinu. Sreća u nesreći je da je ta svirka otkazana zbog slabe posete (nije i jedina), inače ne bi stigao na vreme. Predzadnji koncert na turneji koju je organizovao solidni i pouzdani „Cankarjev dom” bio je uspešan i dobro posećen u Mariboru. Sledio je Prijedor. U toku noći Rajko je otišao u Ljubljano, nagutao se nekih pilula i u povratku slupao kola. Srećom da mu se ništa nije desilo, Morali smo po njega u Ljubljano, pa preko Zagreba u Prijedor. Izgleda da se Rajko dodavao u kombiju jer je na rasprodatom koncertu u Prijedoru bio neupotrebljiv. Počinjali smo sa „Muzičari koji piju”. Stvar ide iz a-dura, a Rajko celu pesmu, svira iz h-dura, potpuno druge intonacije. Ceo bend se ubi ukazujući mu na grešku, a on gleda belo u nas. Hala u Prijedoru nema ventilaciju i posle prve pesme si gola voda, a Rajko viče:

- Što je hladno! - I dok najavljujem pesme, silazi do garderobe i vraća se na binu u kaputu.

Negde oko pete-šeste pesme u greškama mu se pridružuje i Miša, koji je izgleda popio dosta alkohola. Celu svirku nosimo Bajaga, Vlajko bubnjar (Vicko je bio u vojsci) i ja koji pokušavam da pričom spasem što se spasti može. Ubedljivo najgori trenutak bio je kad sam prestao da toročem i trebalo je da počne pesma, kad sam se okrenuo i video neverovatnu scenu. Na jednom kraju postolja za bubnjara spava Rajko, a na drugom Miša. A u hali 4.000 ljudi gleda najveću blamažu u istoriji *Riblje Čorbe*.

Ne znam kako se to mučenje završilo, znam da je posle izbila velika tuča između tehničara Slovenaca i domaćih Bosanaca i dok je Miša spavao u garderobi, a mi ubacivali opremu u kombi, Rajko je rekao:

- Ne mogu ja da čekam - uzeo taksi i otišao u Beograd. Tako je potrošio poslednju zarađenu paru od turneje. Bajaga je jedva probudio Mišu, pa smo ga zajedno odneli do kombija. Probudio se kad smo u Spačvi svratili na kulen i pitao:

- Gde večeras sviramo?

Promene u bendu bile su neminovne, jer je ova agonija morala da prestane. Miši sam oprostio pijanstvo jer mu se ništa slično nije događalo pre toga. Ni posle.

Sa Rajkom sam razgovarao i rekao mu:

- Čoveče, kada se skineš s tih govana uvek možeš da se vratiš u *Čorbu*.

Ceo bend mu je i pre toga svim silama pomagao da raskrsti sa drogom, on je uvek obećavao da će prestati ali divni, talentovani dečak iz Jarkovca nije mogao da podnese teret slave.

Nekoliko godina posle toga Rajko je preminuo. Heroin je odneo još jednu žrtvu.

Dogovorili smo se da odemo na odmor i da posle letovanja vidimo šta ćemo i kako ćemo dalje. Bajaga je sa suprugom Emom otišao na Mljet, kad je došla ozbiljna ponuda iz Grčke.

Riblja Čorba nikada nije bila tezgaroški, hotelski bend, to je bila stvar principa i dogovora. Svirali smo isključivo koncerte. Tako bi bilo i ovog puta. Grk je došao u Beograd, doneo mojoj deci po čokoladicu, a mene častio sa 100 dolara, da ga ozbiljno shvatim. Očekivao je da će u avgustu 1985. godine puno Srba doći u njegovo letovalište i hteo je da im obezbedi dobru zabavu. Trebalo je da sviramo dva koncerta nedeljno za dobre pare! Meni je to zvučalo idealno. Malo obaveza i puno slobodnog vremena za uvežbavanje novog albuma! I kažem Miši da hitno zove Bajagu da dođe s

Mljeta da vežbamo i da mu objasni sve prednosti ponude. Kad ga je Miša pozvao Baki je rekao da neće da prekine letovanje i da smo se tako dogovorili. Nisam mogao da verujem,

pa sam rekao Aleksiću da ga zove ponovo. Miša je to i uradio i dobio isti odgovor. Nisam imao izbora. Teška srca odlučio sam da tražimo još jednog gitaristu. Greška je što je Bajaga iz novina saznao da nije više u *Čorbi*. Trebalo je da mu to lično saopštim.

Bez obzira što je bio uvređen, mislim da Bajagi nije mnogo teško pao odlazak iz *Čorbe*. On je već skoro godinu dana imao svoje Instrukture pozitivne geografije i prvi samostalni album pun sjajnih, jednostavnih pesama koje je kritika dizala u nebo istovremeno sahranjujući *Čorbu*. Veličanstvena solo karijera bila je pred njim.

Posle šest godina provedenih u *Čorbi* Momčilo Bajagić skroz je sazreo kao autor i jednostavno bilo je vreme da krene svojim putem. Za tih šest godina mnogo je uradio za grupu. Autor je nekih od najvećih hitova *Riblje Čorbe* i samo je on imao tu privilegiju da pored mene piše tekstove. „Muzičari koji piju” i predivna balada „Kad hodaš” njegova su kompletna autorska dela, kao i „Ja sam se ložio na tebe” sa kultne „Mrtve prirode”. Miša i on su se okumili dok je bio u *Čorbi*. Dao je neprocenjiv autorski udeo grupi, odlično smo se slagali, ali došlo je vreme da JU rok scena dobije još jednog autentičnog autora.

Ljutnja ga je brzo prošla i dan-danas smo prijatelji.

Grk nam je otkazao posao, nije bilo dovoljno Srba te sezone u Grčkoj, ali mi, otpisani od svih, nismo mnogo brinuli. Uveliko smo vredno vežbali i pripremali povratak otpisanih. Imali smo i tajni adut u rukavu, pesmu koja se zvala „Pogledaj dom svoj anđele”.

Šta je pesnik hteo da kaže ovom peemom? Najteže moguće pitanje. Teško da i sam mogu da dam pravi odgovor. Mislim da se ova pesma sama pisala, da je došla negde duboko iz podsvesti i da je na meni bilo samo da pažljivo odaberem prave reči i složim ih u celinu. I birao sam ih jako dobro sve dok nisam bio sasvim zadovoljan. Retko kad pišem slobodnim stilom, pomalo sam rob zanata, ali za „Anđela” ta pravila nisu važila. Čak se i muzika pisala sama. Znao sam kako će zvučati i pre nego što sam uzeo gitaru u ruke da komponujem. Sklon sam da verujem da je ta pesma posledica nekog magičnog dodira

inspiracije i da mi je te reči i akorde izdiktirala neka nepoznata unutrašnja sila.

Pesma je sva satkana od slutnje, osećanja i bola. Tačno je da sam uzeo naslov romana Tomasa Vulfa, tačnije naš prevod jer se pomenuti roman zove „Okreni se u gnevu anđele” i nije mi bio inspiracija za ovu pesmu. Evo, sad dok ovo pišem pada mi na pamet jedna strašna pesma Dušana Vasiljeva „Čovek peva posle rata”, ali znam da ni to nije pravi odgovor. Možda je odgovor u nazivu albuma „Istina” jer se pesma pokazala surovo istinitom. Možda se pravi odgovor krije u omotu ploče gde sam insistirao da nas Jugoslav Vlahović ugradi u Čele kulu, jezivi simbol stradanja srpskog naroda. Neko je pustio glas da je posvećena Titu, što je svakako najpogrešnije tumačenje, jer je Tito sve drugo samo ne anđeo. Bliže istini je blagorodni Beli Anđeo iz Mileševe, najlepša freska na svetu, a još bliže je Sveti Arahandjel Mihailo, jer on ima mač u ruci i deli pravdu (a to je moja krsna slava).

Verujte mi, rado bih vam odgovorio na pitanje šta je pesnik hteo da kaže kada bih znao pravi odgovor.

Zato će svako vaše tumačenje pesme „Pogledaj dom svoj anđele” biti tačno, svaki vaš subjektivni doživljaj istinit.

POGLEDAJ DOM SVOJ ANĐELE

*Pogledaj dom svoj anđele,
i skini paučinu s očiju,
videćeš prizore potresne,
videćeš nesrećne i bolesne,
videćeš čemer, smrt i jad.*

*Pogledaj stado, anđele,
sve sami bogalji i prosjaci,
slepi tumaraju u gomili,
svima su kičmu polomili,
od tebe očekuju spas.*

*Pogledaj bagru anđele,
njihova duša je prokleta,
svima su stavili amove,
sebi sagradili hramove,
ruke im ogrezle u krv.*

*Podigni mač svoj anđele,
seti se krstaških ratova,
seti se preklanih vratova,
kad dođeš Bogu na istinu
nek' ti u duši vlada mir.*

*Usliši molitve anđele,
dabogda pocrkali dušmani,
pa budi anđeo osvete,
neka na svojoj koži osete
šta znači beda, strah i bol.*

*Pogledaj dom svoj anđele,
i skini paučinu s očiju,
videćeš prizore potresne,
videćeš nesrećne i bolesne,
videćeš čemer, smrt i jad.*

Album „Istina” snimljen u studiju Akvarijus, pun je dobrih pesama. Preovladavale su brze pesme pune besa i ljutine kao „Ajde beži”, „Neću da te volim”, „Hleba i igara”, „Alo”, „Dvorska budala”, bila je tu letargična „Verno pseto”, zajebancija „Disko mišić” (Goran Bregović uzvratilo gostovanje) i čarobna balada „Sačekaj”. „Anđeo” ih je sve bacio u drugi plan, toliko je to bila i ostala jaka pesma. Postoji jedan polupiratski CD sa snimkom koncerta iz nekog zagrebačkog kluba. Smatram ga jednim od najboljih živih albuma *Riblje Čorbe*. Ovim nepravedno zapostavljenim pesmama prosto meljemo publiku, sve kipti od energije i na kraju ih dokusurimo „Anđelom”

Otpisani su se vratili na velika vrata. Odmah je ta pesma postala naš zaštitni znak i počela svoj odvojeni život.

Snimili smo spot po mom scenariju, a režirao ga je Miša Vukobratović. Prvo segment sa vojnikom koji se vraća u razoreni dom, U pozorištu smo snimali bend i onda smo insertirali najpotresnije slike stradanja iz celog sveta. Nisam znao da će još gora stradanja tek početi da se dešavaju kod nas, ali „Anđeo” jeste. Ubacili smo scene bogoslužjenja svih važnih religija. Spot je prvi put emitovan u emisiji Diskomer, ili nešto slično, kao predlog za domaću top listu. Iduće nedelje „Pogledaj dom svoj anđele” uleteo je direktno na prvo mesto domaćeg top tventija i tamo se dugo zadržao.

Isti spot je prvi koji je, sa ovih prostora, emitovan na MTV-ju i na zahtev gledalaca repriziran.

Đorđe Marjanović, legenda domaće zabavne muzike, na svojim ruskim turnejama preimenovao je „Anđela” u „Molitvu” i pevao je na početku i na kraju koncerta.

Onda je „Anđeo” postao zvanično hit nedelje, meseca, hit godine, decenije, hit stoleća, najbolja pesma koja je ikad snimljena na ovim prostorima.

Postoji grupa ljudi koja je predlagala da „Pogledaj dom svoj anđele” bude srpska himna.

U razrušenom Vukovaru pevao sam i plakao pred publikom koju su činila isključivo deca.

Riblja Čorba je svaki koncert završavala i još uvek završava tom pesmom.

Izvođena je u potpuno različitim aranžmanima i uvek zvučala neverovatno. Blještala je u punom sjaju sa horom i simfonijskim orkestrom. Predstava „Lutka sa naslovne strane” završavala se sa „Anđelom”, samo što je tom prilikom dodat i balet.

Sada pokojni glumac Danilo Lazović bio je urednik letnjeg festivala u Banja Luci i u okviru te manifestacije održan je izbor za Prvu trubu Republike Srpske. Došlo je preko 30 duvačkih orkestara. Pevao sam „Anđela” na trgu, a pratilo me duvača.

I Srpska pravoslavna crkva shvatila je „Anđela” na svoj način.

Na poziv vladike Filareta održali smo koncert u porti manastira Mileševe. Bili smo u gostima kod Belog Anđela.

Vladika nas je pozvao jer se 2010/11. školske godine u Prijepolju nijedno srpsko dete nije upisalo u prvi razred osnovne škole.

Vladika Artemije mnogo pre toga napravio je presedan i pozvao nas da sviramo u porti manastira Gračanice. Prihvatili smo i preko Leposavića i Prištine stigli do Gračanice. I dok se Priština u noći kupala u sjaju, u Gračanici nije bilo struje. Ali je bilo agregata. Nije ni važno kako je koncert zvučao, bilo je mnogo važnije da Srbi u prepunoj porti bar ta dva sata zaborave svakodnevne muke. „Anđeo” je opet ispunio svoju misiju.

Toliko je to bio značajan koncert da sam dao intervju svim lokalnim medijima, uključujući i američke i šiptarske.

U Beogradu je vest da je *Riblja Čorba* svirala u porti manastira Gračanice objavljena samo u dnevniku TV Pink-a. Za sve ostale m dije taj događaj se nije ni dogodio.

Humanitarni koncert za završetak crkve Sv. Đorđe na Rudniku zvao se „Pogledaj dom svoj anđele”. Obožavam Rudnik, kuću sam izgradio tamo, dragi su mi Rudničani i gledam da što više vremena tamo provedem. Zadatak je izgledao na prvi pogled nemoguć. Trebalo je skupiti 10.000 evra da se pokrije, po mom mišljenju, najlepša crkva u Srbiji (zašto tako mislim videćete kad prođete kroz varošicu). Pozvao sam našeg menacera Ganeta Pecikozu da mi pomogne oko organizacije i svoje kolege da učestvuju na koncertu.

Kao što sami znate, nisu Srbi baš složan narod, ali za ovaj događaj ceo Rudnik disao je istim dahom. Sve nesuglasice zaboravljene su zbog višeg cilja. Cela varoš uključila se u organizaciju. Štampane su majice i kape sa slikom hrama i nazivom koncerta, organizovana je redarska služba, štampani plakati i ulaznice. Te godine to je sigurno bio najveći rok događaj. Školsko dvorište bilo je prepuno. A kako i ne bi. Svirali su: *Riblja Čorba, Bajaga i instruktori, Đorđe David, Neverne bebe, Zona B, Bijesovi* iz Gornjeg Milanovca i mnogi drugi. Bajaga sa svojim došao je na Rudnik direktno iz Sarajeva. Svi izvođači došli su o svom trošku, pevao je i Čibi, tada predsednik opštine Gornji Milanovac, gosti su nam bili i monasi iz Studenice... i umesto planiranih 10, skupili smo 12.000 evra.

Anđeo uvek ispunjava svoje misije.

Ipak, možda najdirljivija verzija pesme izvedena je na Šar planini, na Brezovici, opština Štrpce. U toj oazi srpstva živi oko 8.000 zaboravljenih Srba. Išao sam tamo sam, sa vozačem Bagzijem, u vreme najvećih šiptarskih pobuna. Uđemo sa srpske strane od Raške. U Leposaviću menjamo kola zbog tablica (uzimamo neka sa crnogorskim tablicama) i dobijamo pratnju KFOR-a. Napred borno vozilo, u sredini kolone troja kola i na kraju opet borno vozilo.

Kada smo prolazili kroz Prištinu, vojnici su se popeli na kupole bornih kola i uzeli mitraljeze u ruke. Šiptari se u to vreme nisu libili da napadnu kforovce, pa je u Kačaničkoj klisuri situacija bila još gora. Kraj puta, na svakih 100-200 metara stajao je po vojnik sa oružjem uperenim u šumu. Odatle je počinjao uspon na opkoljenu i okupiranu Šaru.

Sala hotela Brezovica bila je mala da primi sve Srbe koji su došli po malo utehe. Bilo je tu i dosta kforovaca koji su s nevericom gledali šta se dešava. Malo više od ostalih shvatali su Bugari, zbog jezika i crnci, zbog ritma. Kada sam završio program sa „Pogledaj dom svoj anđele” plakala je cela sala, uključujući i izvođača.

Mokar od znoja i suza popeo sam se u sobu da se presvučem.

Onda je došla jedna Francuskinja, oficir Kfora, i tražila da još pevam.

- Ne, gospođo, program je gotov - odgovorio sam.

- Ne mogu da razumem narod koji se istovremeno smeje i plače - konstatovala je zbunjena Francuskinja.

Nećeš ga nikad ni razumeti - pomislio sam u sebi.

UMESTO POGOVORA

Eto, to je to. Pokušao sam da vam ispričam kako su i zbog čega nastajale neke najznačajnije i neke možda malo manje značajne pesme *Riblje Čorbe*.

Kako po vokaciji nisam prozni pisac, već pesnik, uopšte nemam odnos prema ovoj knjizi. Da li sam bio dosadan, zanimljiv, duhovit, skriboman, dobar, loš, odličan, očajan – nemam pojma. Na vama je da ocenite! Dosta me je ohrabrio moj prvi čitalac gospođa Dobrila, žena koja je ovo žurno prekućavala da bi „Novosti” stigle da izbace knjigu za Sajam. Dobrila kaže da su priče fenomenalne i da je uživala dok je radila svoj posao.

Setio sam se svojih pesničkih početaka. Prvu pesmu (obična budalaština) objavio mi je list za decu „Zmaj” kada sam imao 7 godina. Poslali su mi i neku plaketu koja mi je bila od ogromnog značaja i koja me je naterala da pišem dalje.

Kada sam počeo ozbiljnije da se bavim poezijom i muzikom, nisam izbijao iz Bermudskog trougla koji je obuhvatao prostor između tri veoma važne kafane: Šumatovac, Lipa i Grmeč. Tu su se svakodnevno i svakonoćno okupljali umetnici i boemi svih vrsta.

Sednem tako sa tri strašna pesnika. Svi su bili velika poetska imena i veliki ljubitelji dobre kapljice. Po pitanju pića za njih sam bio bedni amater. Svi su danas nažalost pokojni.

Najveće ime bio je jedan od mojih uzora Brana Petrović. Koliko je on uticao na mene možete da pretpostavite. Ako vam kažem da sam na prijemnom iz glume (nisam prošao, rekli mi da sam formiran glumac) govorio njegovu pesmu „Prva pesma-čovekova” iz, po meni, njegove najznačajnije zbirke „Moć govora”. Drugi je bio Srnat ili Hrbín Ambro Marošević, rođeni Dalmatinac, koji bi nas još radovao dobrom poezijom da ga nije neka stoka zgazila na pešačkom prelazu. Treći velikan bio je Aca Sekulić, koji je, da bi preživeo, morao da piše udvoričku poeziju. On je za Tita izmislio ono čuveno „to majka više ne rađa”.

U Bermudskom trouglu prepričavao se jedan istiniti detalj iz Sekulićeve biografije. Posle nekoliko noći lumpovanja i tuča po beogradskim kafanama vraćao se pesnik kući krvav i izobličen. Usput je negde izgubio i ključ od stana pa je morao da zvoniti.

Vrata mu je otvorila rođena majka. Kada je utledala spodobu na pragu gospođa je hladno rekla:

- Aca nije kod kuće - i zatvorila vrata.

Slavna imena imala su mnogo talenata a malo para, kao i stalnu potrebu da gase žeđ.

Naručim turu pića i krenem da im govorim pesme.

- Jako dobro, zrelo, sjajno - komentarisali su afirmisani pesnici.

Pišio sam zejtin od sreće. Naručim još jednu turu i nastavim da čitam.

- Genijalno, izuzetno... hvalila su me braća po peru.

Tako sam sa svakom novom turom costajao sve bolji i bolji pesnik. Verovatno su oni bili mnogo žedni, ali, bilo kako bilo, meni je njihova podrška mnogo značila.

Kada sam konačno naučio da pišem pesme, umesto da se držim toga i plus da pevam i vodim *Riblju Čorbu*, ja sam se bavio i drugim stvarima. Uglavnom u okvirima umetnosti.

Posle šest zbirki poezije, sedma knjiga mi je bila crtačka. Crtao sam BREBUSE. To vam je slično rebusima samo što su objavljeni u najboljem srpskom satiričnom časopisu koji se zvao BRE pa su postali brebusi. Brebus ima elemente karikature ili još bolje brebus je nacrtani aforizam. Uz to mora da bude duhovit, na prvi pogled nerešiv, logičan na 17. pogled, nešto kao iščašeni rebus.

Kao mali želeo sam da budem slikar. Čak sam i nagrađivan na jugoslovenskom nivou. Hteo sam da upišem neku srednju slikarsku školu koja je tada postojala samo u Zagrebu, ali mi roditelji, naravno, nisu dozvolili. Član sam Udruženja naivnih slikara iz Jagodine.

Posle sam hteo da budem glumac. Znate da me nisu primili na glumu. I dan-danas volim da odigram neku epizodicu u pozorištu ili na filmu.

Određeno iskustvo u prozi stekao sam kao novinar. Pisao sam kolumne za *NIN*, *Dugu*, *Našu krmaču*, *Bre*, *Politiku*, *sportski Kurir*... Najduže sam se zadržao u Frankfurtskim Vestima (5 godina) gde su moje kolumne stekle kulturni status. Član sam i Udruženja novinara.

Godinu i po dana bio sam savetnik ministra kulture Srbije Dragana Kojadinovića i ne mogu da vam pričam šta sam sve uradio. Ispalo bi da se hvalim. Samo ću vam reći da u politiku nisam ušao da bi se obogatilo jer sam na toj funkciji volontirao i pokušavao da pomognem. Član sam i Glavnog odbora DSS-a, jer je to stranka koja najbolje odražava moja politička ubeđenja.

Dakle, generalno, ja sam svaštar. E, takva je i ova knjiga - svaštara.

Teško joj je odrediti žanr. Može da bude zbirka priča (to i jeste najbliže određenje), može da se tretira kao zbirka poezije jer se sve vrti oko pesama, ima tu i autobiografskih elemenata, eseja, svega i svačega. Najvažnije je da se vama dopadne, a ako se to dogodi odmah pišem nastavak.

Objavio sam preko 300 pesama. U ovoj knjizi uspeo sam da objasnim tridesetak najpoznatijih. Verujem da ima još mnogo pesama čija priča može da vam bude interesantna i još mnogo zanimljivih događaja iz jednog burnog života koje niste znali. Zamislite samo naslove: *Zašto sam u Australiji plivao sa ajkulama* (Grejnurs - sive bolničarke, ljudožderska vrsta), *Riblja Čorba ima svoju poštansku marku koja se koristi u PTT saobraćaju* (PTT Slovenije, Srbi se nisu setili), *Geopolitička karta Srbije za 2020.* (35 nezavisnih država), *Priča o Žiki Živcu*, *Priča o Džigiju*, *Putopisi iz Južne Afrike*, *Bocvane i Zimbabvea*, *Zašto sam bio maloletni delinkvent*, *Istorijska uloga Partije običnih pijanaca u stvaranju demokratske Srbije*, *48 sati sahrana* (moja ideja koju je neko prisvojio i „zaštiti“), *Ravnodušan prema plaču i ostale depresivne pesme* - priručnik za samoubice.

Bajk-Rok misija - jedina konkretna podrška Srbima na Kosovu, *Priče i pesme iz Australije, Amerike...*, *Zašto labudova pesma nije poslednji album Riblje Čorbe*.

Dakle, dogovorili smo se. Vaša želja za mene je zapovest. Čim mi ptičica sleti na rame i javi da hoćete još, odmah ću se latiti papira i olovke. Jebeš kompjuter.

Voli vas vaš
Bora Đorđević

KRAJ
(a možda i nije)

NASTAVIĆE SE...
(a možda i neće)

Table of Contents

UMESTO PREDGOVORA

ŠERŠE LA FAM

BEJBI

DA, TO SAM JA

LUTKA SA NASLOVNE STRANE

SREĆAN PUT PIŠO MOJA MALA

DVA DINARA DRUŽE

DOBRO JUTRO

NA ZAPADU NIŠTA NOVO

OSTANI ĐUBRE DO KRAJA

JA SAM JOŠ ONA ISTA BUDALA

POSLEDNJA PESMA O TEBI

JEDINI NAČIN

CRNI MERCEDES

ZAŠTO UVEK K... SVIRAM

P..... DIM

PEDIKULIS PUBIS

AL KAPONE

AMSTERDAM

SNAGE OPOZICIJE

ČLAN MAFIJE

AVIONU, SLOMIĆU TI KRILA

SINOĆ SAM POLA KAFANE POPIO

EJ, GDJE ĆE TI DUŠA

LETI ČIČA PREKO BARE

CRVENA SU DUGMAD PRITISNUTA

VETAR DUVA, DUVA, DUVA

BABA JULA

PREZIR

BOŽE, KOLIKO JE VOLIM

MINUT SA NJOM

POGLEDAJ DOM SVOJ ANĐELE

UMESTO POGOVORA